

CONFEDERAȚIA PATRONALĂ
CONCORDIA
DIALOG PENTRU DEZVOLTARE

Innovation
Norway

Norway
grants

Analiza pieței muncii în România

Cuprins

1	Introducere	3
2	Sumar executiv	6
3	Tendențe demografice cu impact in piața muncii	14
4	Oferta de forță de muncă	30
5	Cererea de forță de muncă	68
6	Repere privind deficitul de forță de muncă	79
7	Repere privind salarizarea forței de muncă	84
8	Propuneri și recomandări	98

Introdurre

Obiectivele și cuprinsul studiului

Confederația Patronală Concordia a desemnat KPMG în România, pentru derularea studiului privind Piața muncii în România, cu scopul de a prezenta o imagine actuală asupra configurației pieței muncii, urmărind un set de indicatori esențiali privind piața muncii la nivel național și în profil teritorial.

Acest studiu indică continuarea eforturilor de înțelegere a tendințelor din piața muncii, urmând studiului “Analiza cantitativă și calitativă a pieței muncii în România”, realizat în 2019 în cooperare de către KPMG și Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” al Academiei, la solicitarea Confederației Patronale Concordia.

Arii de interes

- Configurația actuală a pieței muncii din perspectiva resurselor de muncă (ofertă) și a cererii de forță de muncă, inclusiv informații privind ocuparea și structura forței de muncă.
- Prezentarea unor repere privind deficitul de forță de muncă.
- Prezentarea unor repere privind salarizarea în România.

Cuprins

- Tendințe demografice cu impact în piața muncii
- Oferta de forță de muncă
- Cererea de forță de muncă
- Deficitul de forță de muncă
- Repere privind salarizarea

Considerații generale

Ultimii 3 ani au lăsat o amprentă puternică asupra pieței muncii atât din România cât și la nivel global. Pandemia COVID-19, competiția din ce în ce mai accentuată pentru forță de muncă calificată, nivelul inflației, creșterile salariale ce nu reușesc să țină pasul cu inflația, dezvoltările tehnologice și dinamica pe care o generează la nivelul arhitecturii locurilor de muncă și al competențelor necesare îndeplinirii noilor tipuri de atribuții, precum și contextul geopolitic incert se așteaptă să provoace transformări de lungă durată, cu impact puternic asupra ofertei și cererii de forță de muncă.

În contextul post-pandemic, devine esențială colectarea și analiza informațiilor care să ne ofere indicații cu privire la principalele dinamici sociale și ale pieței muncii precum și cu privire la ariile cheie de acțiune în domenii precum egalitatea de șanse privind accesul la piața muncii, condiții de muncă echitabile, protecție și incluziune socială, reducerea decalajului de competențe necesare tranziției la o forță de muncă digitală precum și cel al creșterii gradului ocupării forței de muncă.

Demersul nostru analitic privind configurația pieței muncii din România este structurat pornind de la anumite repere, sintetizate în cele de mai jos:

Capitalul uman al unei țări reprezintă o resursă strategică privind bunăstarea acesteia. Astfel, dimensiunea populației și configurația pieței muncii sunt repere esențiale pentru o strategie de dezvoltare durabilă.

Un diagnostic complex, cantitativ și calitativ al resurselor umane depinde decisiv de accesul la informații cât mai actuale și cu un grad ridicat de detalieri, viteza de răspuns pe piața muncii, în multe situații, fiind mult diferită de cea specifică celorlalte piețe.

În spatele unor medii ce pot asigura un anumit confort cu privire la dimensiunea unor probleme la nivel național, în multe situații se ascund importante discrepanțe teritoriale, pe grupe de vârstă, etc.

Implementarea de măsuri de soluționare a problematicei pieței muncii implică participarea activă a tuturor actorilor relevanți, autorități, organizații patronale și sindicale, instituții de învățământ și formare profesională, etc., nu numai în procesul de consultare la promovarea unor inițiative de politică publică, ci și prin inițiative proprii, inclusiv parteneriate pentru soluționarea unor probleme specifice.

Sumar executiv

Provocări și riscuri pe piața muncii din România b'ansate de tendințe induse de:

- tendințele demografice nefavorabile
- disparitățile regionale și polarizarea geografică
- continuarea fenomenului emigrării
- performanța redusă a sistemului educațional
- investițiile reduse în educație
- impactul redus al politicilor active
- creșterea costurilor directe și indirecte asociate forței de muncă
- barierele administrative ridicate și dificultățile de intrare pe piața muncii a persoanelor din categoria grupurilor vulnerabile

- tendințe de creștere a gradului de ocupare a forței de muncă
- intensificarea fenomenului de imigrare
- tendințe de scădere a dependenței economice
- creșterea numărului de lucrători independenți
- soldul pozitiv al noilor locuri de muncă

Tendențe demografice

Trendul descendent din ultimul deceniu al populației României se anticipează că va continua și în viitor, în linie cu tendințele generale de scădere a populației per ansamblu UE 27, evoluțiile prognozate pentru populația României indicând tendințe constante de scădere până în 2100. În condițiile menținerii actualelor tendințe, rata de înlocuire a ieșirilor din categoria populației cu vârstă de muncă prin intrări noi înregistrează de asemenea o tendință de scădere accentuată pe termen mediu și lung.

În anul 2021, România se regăsea în grupul de 6 state membre din UE 27 care înregistrau simultan **atât spor natural, cât și sold migrator negativ**, împreună cu Croația, Grecia, Italia, Letonia și Slovacia.

În toate celelalte state membre soldul migrator este unul pozitiv, compensând în cazul a 17 dintre acestea reducerile populației generate de declinul accentuat al ratelor de natalitate.

Pentru întreaga perioadă 2011-2021 declinul natural a depășit 1.100.000 de locuitori.

În medie, la o persoană de sub 15 ani reveneau, în anul 2002, aproximativ 0.8 persoane în vârstă de 65+ ani, în anul 2012, raportul dintre populațiile din cele 2 grupe de vârstă era de 1:1.1, ajungând ca în 2021 raportul să fie de 1:1.22.

În ultimul deceniu România a fost o țară de emigrare, **în 2021 numărul emigranților definitiv (*) fiind de două ori mai mare față de 2011**. Astfel, fenomenul emigrării constituie a doua cauză principală, după sporul natural negativ, ce determină scăderea populației României.

Deși se observă un trend crescător al imigrării, cu un vârf de creștere în perioada 2017-2019, numărul imigranților nu reușește să acopere scăderea datorată emigrării, în anul 2021 soldul migrației internaționale fiind negativ.

După o creștere constantă în ultimii 10 ani, speranța de viață în România a înregistrat o scădere în 2021 față de 2020, atât în rândul femeilor, cât și al bărbaților.

Analiza principalilor indicatori demografici a condus la concluzia existenței unor diferențe importante pe regiuni de dezvoltare precum și pe medii de rezidență (urban-rural), care impun abordări diferențiate în profil teritorial ale problematicii resurselor umane.

(*) *Emigranți definitivi: emigranți cu schimbarea domiciliului permanent în străinătate*

Oferta de forță de muncă

Disponibilul de forță de muncă în România a scăzut cu 1 milion de persoane în ultimii 10 ani, ajungând în 2022 la 8.185 mii persoane active, după cum arată datele din Recensământ 2022, cu o scădere mai accentuată în 2021, de aproximativ 700.000 de persoane.

În ultimii 10 ani gradul de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 ani s-a înscris pe un trend ascendent. Cu toate acestea, cu o rată de ocupare de 67.1%, România se situează încă printre ultimele țări UE, după Italia (62.7%) și Grecia (62.6%), primul loc fiind ocupat de Olanda cu 81.7%.

Se înregistrează grade mai mari de ocupare în mediul urban și în rândul bărbaților.

Numărul salariaților a avut o evoluție pozitivă până în anul 2020, când a înregistrat o scădere pe fondul pandemiei COVID-19 până sub nivelul anului 2018. În 2021 însă, tendința de creștere s-a reluat, 50% din diferența numărului de salariați fiind reprezentată de lucrători străini nou admiși pe piața forței de muncă din România.

Sectorul privat acoperă cea mai mare pondere a persoanelor ocupate (59%), industria fiind sectorul cu cei mai mulți salariați (25% din total persoane ocupate), urmată de comerț (16%).

Salariații în România preferă în continuare contractele cu normă întreagă, doar 3% din salariați fiind angajați cu timp parțial. Munca temporară continuă să reprezinte doar un mic procent din total lucrători (2%).

Numărul lucrătorilor independenți înregistrează un trend crescător, în trimestrul III al 2021, România fiind pe locul 9 în topul țărilor UE 27, cu o rată de 11.3% din totalul populației ocupate, față de media UE de 13.2%.

Rata șomajului înregistrează un trend descendent până în 2020, când se observă o creștere semnificativă generată de pandemia COVID-19, rămânând totuși sub media UE.

Cea mai mare pondere în rândul șomerilor o au tinerii între 15-29 ani (68.4%), unde România se clasează penultima dintre țările UE.

La finalul anului 2021 unei persoane ocupate îi reveneau 1.46 persoane inactiv plus șomeri, în scădere față de nivelul anului 2020, când raportul era de 1:1.51. Această scădere continuă și pe parcursul anului 2022, atât mediul urban cât și în cel rural.

Performanțele sistemului de educație și formare profesională a adulților din România sunt relativ reduse pe anumite componente în comparație cu media UE 27 (2021), respectiv indicatori precum:

- scăderea investițiilor publice în educație;
- rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare de către tinerii în vârstă de 18-24 ani;
- procentul de absolvire a unui sistem de învățământ terțiar;
- rata de angajare a absolvenților din grupa de vârstă 20-34 ani care au absolvit cu 1-3 ani înainte;
- procentul de participare a adulților la procesul de formare continuă (Comisia Europeană).

Cererea de forță de muncă

România rămâne în continuare o țară cu o cerere ridicată de forță de muncă, aproape toate sectoarele de activitate înregistrând creșteri ale numărului de locuri de muncă vacante.

România este pe locul 2 în UE 27 în ceea ce privește soldul pozitiv al locurilor de muncă înființate versus desființate, diferența netă fiind de peste 140.000 de noi locuri de muncă înființate.

Se observă tendințe de concentrare a creșterii cererii de forță de muncă calificată și de specialiști în diverse domenii de activitate în regiunile București-Ilfov și Sud-Vest, ce însumează mai mult de o treime din locurile de muncă vacante

În perioada 2012-2022, industria prelucrătoare, comerțul și sectorul IT au creat împreună 72% din total locuri de muncă nou înființate. Totodată, industriile prelucrătoare și extractivă, sectorul energetic și cel de transport acoperă 89% din totalul posturilor desființate.

În anul 2021, numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante a fost 42.700, în creștere cu 5.000 de față de anul anterior. Sectorul bugetar a acoperit 30% dintre acestea, cu precădere în sectoarele sănătate și asistență socială.

Tehnologizarea și inițiativele de digitalizare cu impact în creșterea eficienței și productivității au fost principalii factori ce au influențat 80% din deciziile de desființare a posturilor.

Deficitul de forță de muncă

Tendință de scădere a gradului de tensionare a pieței muncii

- **Gradul de tensionare a pieței muncii** (înțeles ca relația dintre rata șomajului și numărul locurilor de muncă vacante) în 2021 a fost unul **moderat**, comparativ cu alte țări membre UE, și, conform datelor BNR, **acesta a înregistrat tendințe de scădere și în 2022**.
- În contextul accentuării presiunilor salariale se așteaptă să se **acutizeze dificultățile în recrutarea de personal calificat și specialiști**.

- Analiza evoluției ratei supra-calificării în perioada 2012-2020 relevă o tendință de creștere a discrepanțelor verticale în majoritatea domeniilor, respectiv **majorarea proporției lucrătorilor cu studii superioare ocupați în locuri de muncă ce nu necesită un grad de educație de nivel terțiar**. Au fost înregistrate creșteri semnificative în domenii precum construcții, comerț și învățământ, dar și scăderi, în domenii precum transport și depozitare și activități profesionale, științifice și tehnice.
- Totodată, în cazul României, se constată tendințe atât de creștere cât și de scădere a discrepanțelor orizontale, în funcție de domeniul de activitate și de segmentul de vârstă.

Dinamică a discrepanțelor orizontale și verticale

Salarizarea forței de muncă

Ultimii 10 ani au fost marcați de o creștere semnificativă a costului mediu lunar al forței de muncă, ajungând în 2021 la un nivel de 5.802 RON, cu 226% mai mare față de nivelul anului 2011.

La nivelul anului 2021 costul mediu lunar cel mai ridicat s-a înregistrat în sectorul Informații și comunicații (11.208 RON/lună), cu 93,2% mai mare față de costul mediu lunar pe economie.

Costurile medii lunare mai mari cu cel puțin 50% față de costul mediu lunar pe economie înregistrează și următoarele sectoare economice: Intermedieri financiare și asigurări (+68,0%), Industria extractivă (+63,5%), Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+58,1%).

Creșterea costului mediu lunar continuă și în 2022, acesta fiind cu 11% mai mare în trimestrul III al 2022 față de același trimestru al anului 2021. Cea mai mare creștere a fost înregistrată în sectorul Învățământ.

Conform Eurostat, productivitatea muncii pe persoană, în termeni reali, a crescut cu 16,2% în România în 2021, reprezentând cel mai ridicat procent de creștere de la nivel european. Totodată, creșterea a avut un ritm mediu anual de 4,8% în România, dinamică superioară celor înregistrate în Zona Euro (0,8%).

Câștigul salarial mediu lunar înregistrează un trend crescător în ultimele 20 luni, în luna august 2022 ajungând la 6.348 RON, cu 14% mai mare decât câștigul salarial mediu de la nivelul lunii ianuarie 2021.

O influență semnificativă o are creșterea accentuată de la nivelul lunii martie 2022 față de februarie 2022, de aproximativ 5%.

Cele mai ridicate valori ale câștigului salarial mediu lunar se înregistrează în companiile majoritar private și în companiile cu proprietate integral străină, fiind în medie cu 47%, respectiv 35% mai mari decât media la nivel național. La polul opus se găsesc companiile proprietate cooperatistă, unde câștigul salarial mediu lunar este cu 41% mai mic decât media la nivel național.

La nivelul regiunilor de dezvoltare, regiunea București-Ilfov înregistrează valori ale câștigului salarial lunar cu 40% mai mari față de media națională.

În România, femeile continuă să câștige în medie mai puțin decât bărbații, diferența însă a înregistrat un trend descrescător în ultimii 10 ani, fiind de 5% în 2021.

Propuneri și recomandări

Urmărirea unei abordări integrate în gestionarea dezechilibrelor demografice și economice, cu luarea în considerare a tuturor implicațiilor la nivelul societății românești, atât pentru nevoile curente cât și pentru cele viitoare.

Creșterea gradului de ocupare la nivelul populației active cu accent pe stimularea și gestionarea tinerilor NEET, pe stimularea prelungirii vieții active și creșterea ratei de ocupare la nivelul populației în vârstă și pe creșterea gradului de participare pe piața muncii a persoanelor din categoriile vulnerabile

Susținerea și încurajarea educației prin creșterea importanței învățământului în formarea capitalului uman, prin strategii de combatere a fenomenului de părăsire timpurie a școlii, prin stimularea educației și formării vocaționale, prin creșterea gradului de accesibilitate și transparență cu privire la oferta de educație și formare profesională, precum și prin încurajarea educației pe tot parcursul vieții

Stimularea mobilității interne și internaționale prin încurajarea revenirii în țară a românilor cu calificare înaltă, stimularea imigrării și atragerea de forță de muncă calificată din afara granițelor țării, reducerea diferențelor teritoriale și creșterea mobilității interne a forței de muncă

Pregătirea populației pentru tranziția la o muncă digitală cu atenție pe dezvoltarea de strategii pe termen lung, pe consolidarea cooperării între mediul educațional și piața muncii și pe alocarea de fonduri pentru investiții în programe de dezvoltare

Tendinte demografice cu impact în piața muncii

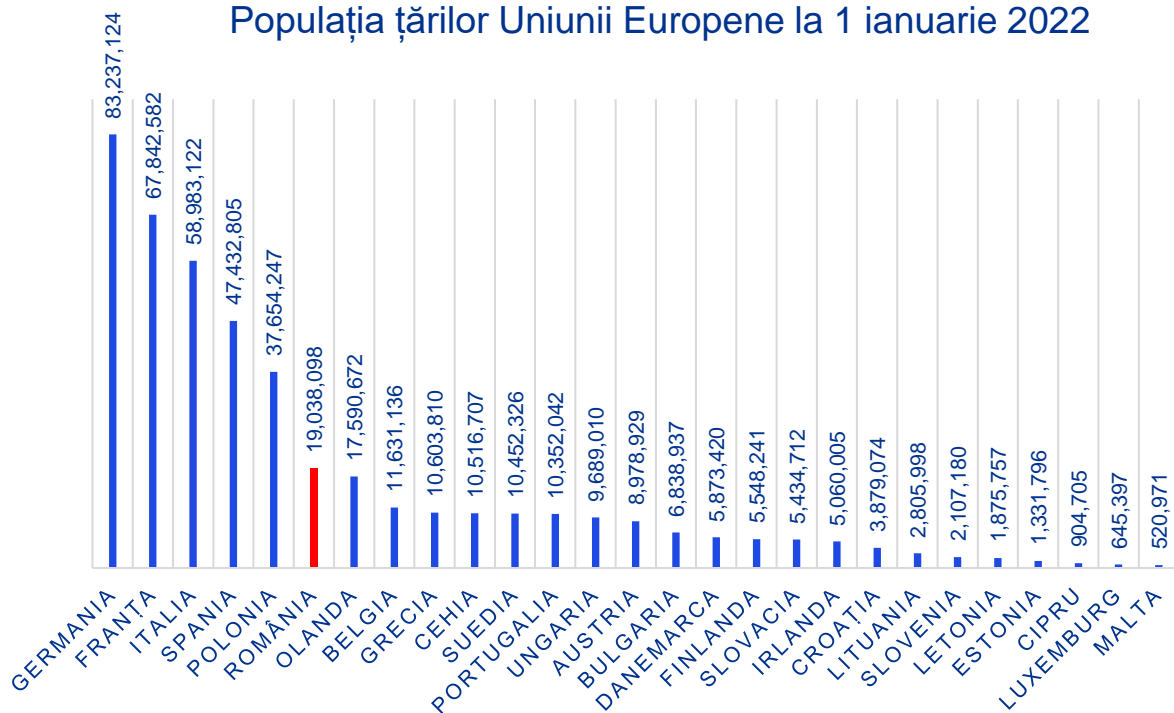
La nivel european proiecțiile demografice indică o ușoară creștere pe termen scurt, dar pe termen lung se preconizează o scădere de 7%

Populația Uniunii Europene, la nivelul celor 27 de state membre, era la 1 ianuarie 2022 de 446.8 milioane locuitori, cu 172 000 mai puține persoane decât la 1 ianuarie 2021.

Cu o populație de 19,2 milioane locuitori la 1 ianuarie 2022, România ocupa locul 6 din 27 în ierarhia dimensiunii populației, ceea ce înseamnă că România cumulează dimensiunile populațiilor ultimelor 9 state (Irlanda, Croația, Lituania, Slovenia, Letonia, Estonia, Cipru, Luxemburg, Malta).

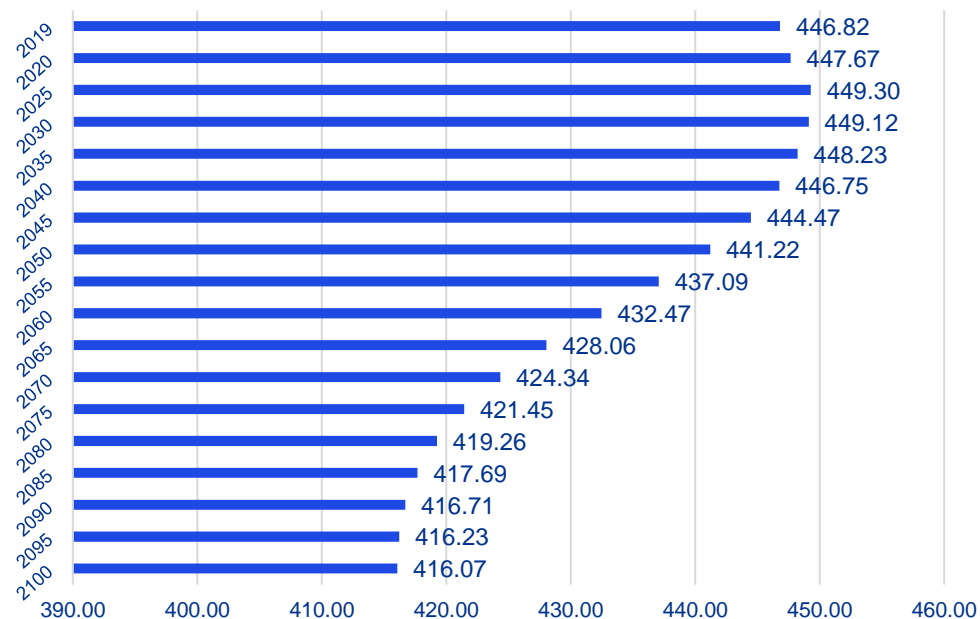
Cu privire la tendințele până în 2100, se preconizează că populația UE-27 va scădea constant, ajungând la 416 milioane de locuitori până la sfârșitul secolului, cu o creștere inițială modestă până în 2030.

Populația țărilor Uniunii Europene la 1 ianuarie 2022

Sursă: EUROSTAT

Proiecțiile privind trendul populației Uniunii Europene până în 2100 (milioane persoane)

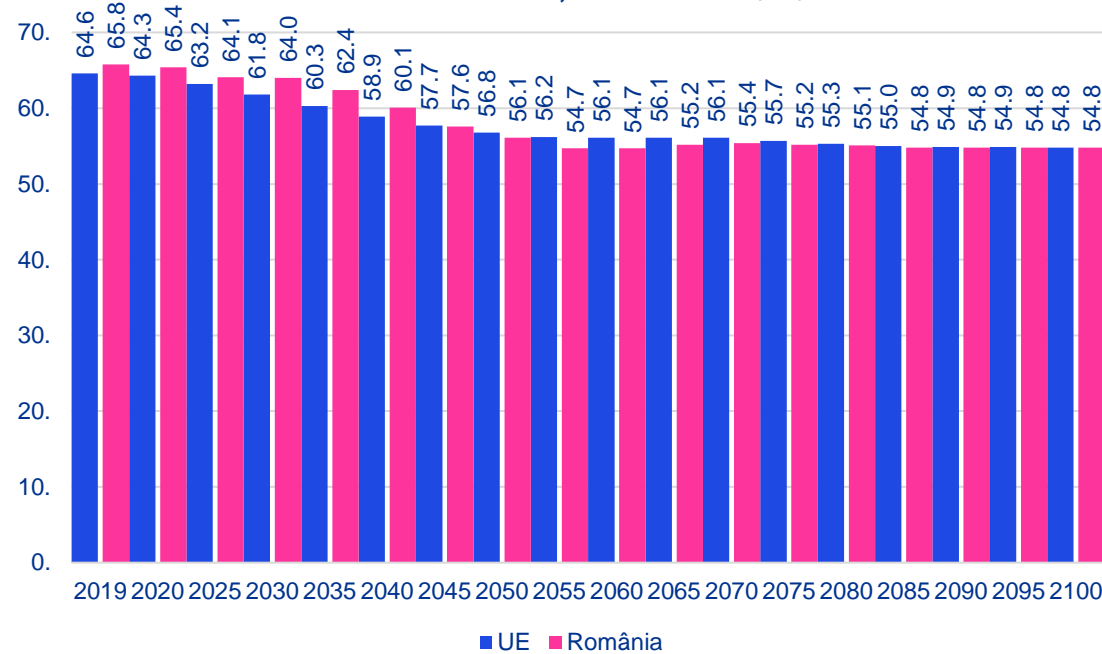

Sursă: EUROSTAT

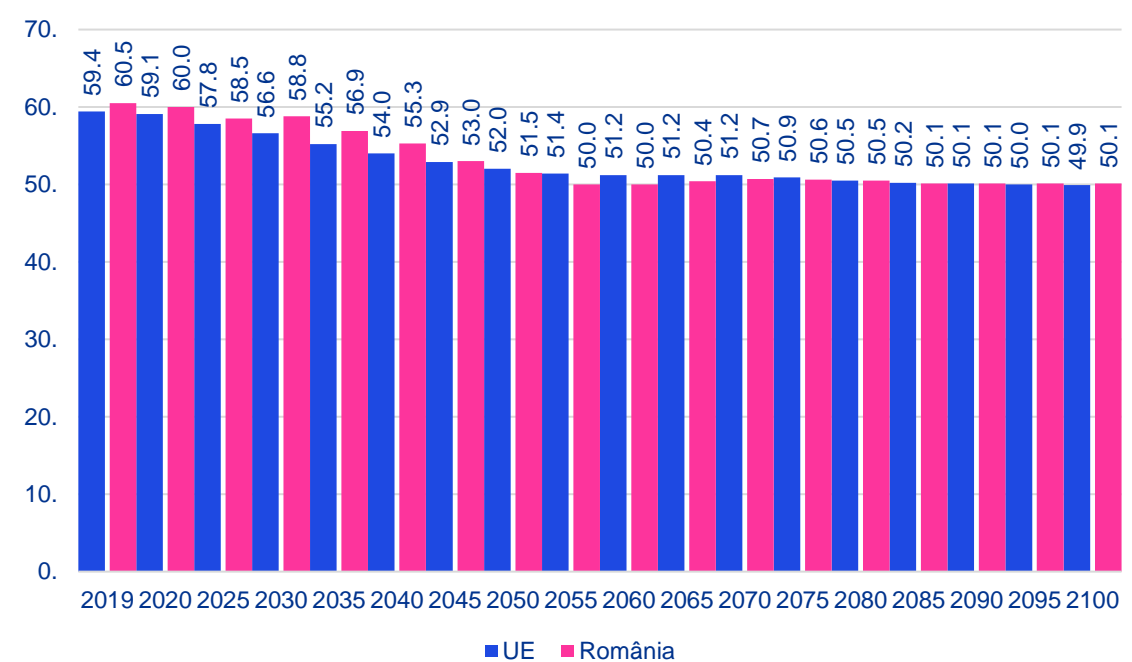
Se preconizează tendințe de scădere a populației în vârstă aptă de muncă

În concordanță cu tendințele de scădere a populației generale, se preconizează scăderi și în privința populației apte de muncă. La nivelul Uniunii Europene, se estimează ca proporția populației în vârstă aptă de muncă (15-64 ani) să scadă de la 64,6% (în anul 2019) la 54.8% în 2100. La fel și în cazul României, se estimează, o scădere a proporției populației apte de muncă, de la 65.8% (în 2019) la 54.8% (în 2100), ceea ce înseamnă aproximativ 7 milioane de persoane dintr-o populația totală de 12.7 milioane persoane, conform estimărilor Eurostat.

Proiecții privind populația cu vârstă cuprinsă între 15-64 ani UE și România (%)

Proiecții privind populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 ani, UE și România (%)

Sursă: EUROSTAT

Sursă: EUROSTAT

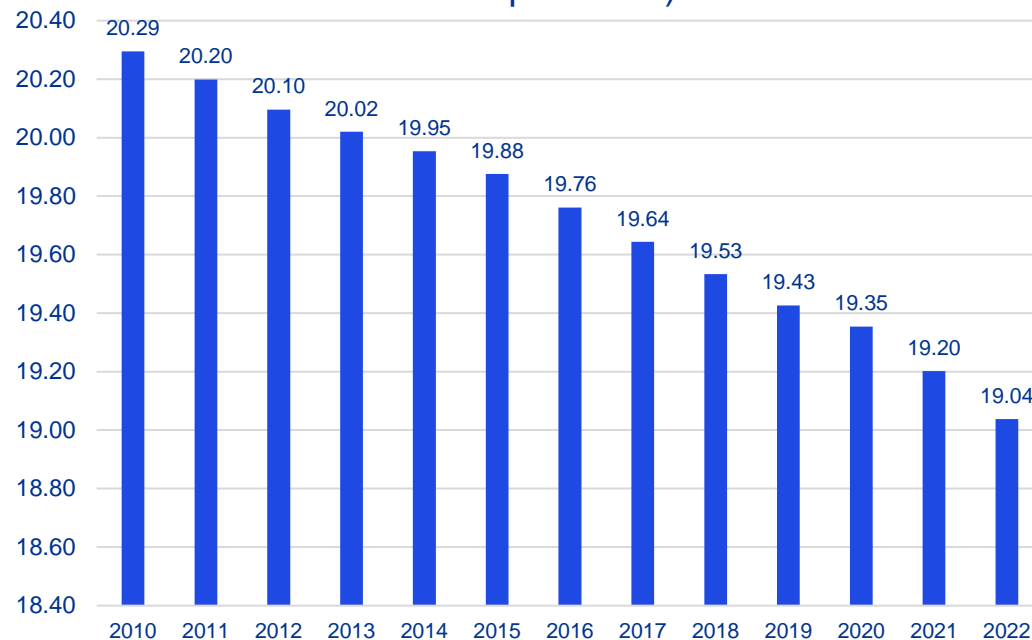

Populația României înregistrează tendințe constante de scădere până în 2100

Din 2010, până în 2022, populația României a înregistrat o scădere cu peste 1 milion de persoane (1,256,585).

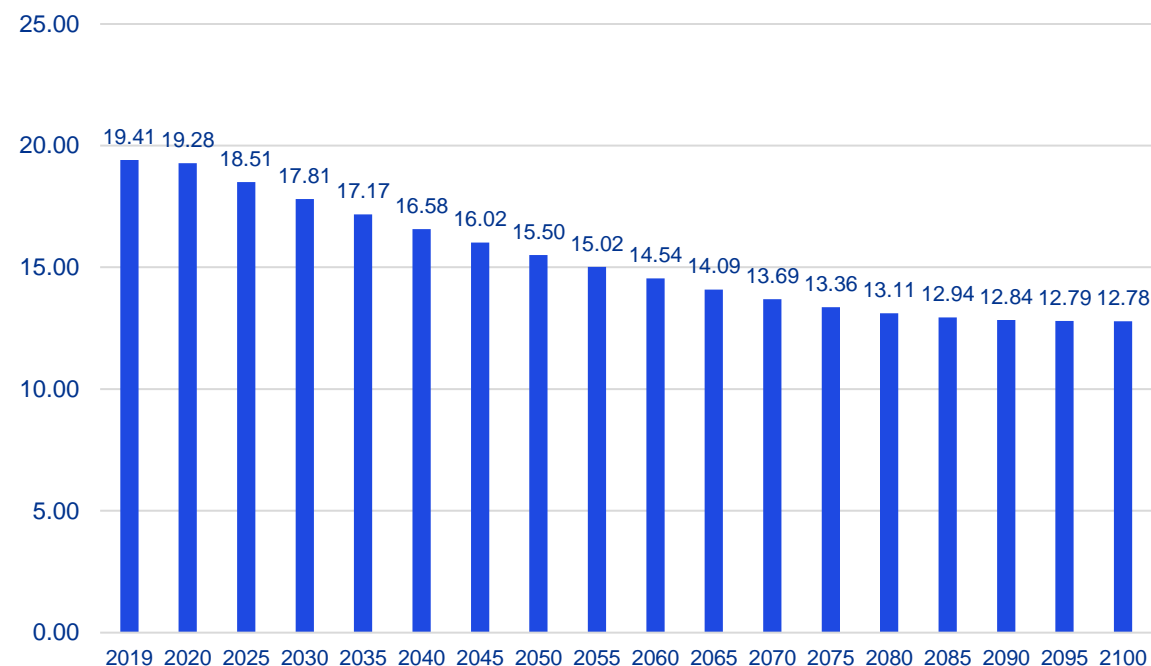
Proiecțiile privind evoluția populației României indică o scădere continuă până în 2100, cu aproximativ 7 milioane de locuitori față de 2022, ajungând la 12,780,621. Spre deosebire de evoluția populației Uniunii Europene, preconizată să crească ușor până în 2030, în cazul României, tendințele arată o scădere constantă până în 2100.

Populația României 2010- 2022 (milioane persoane)

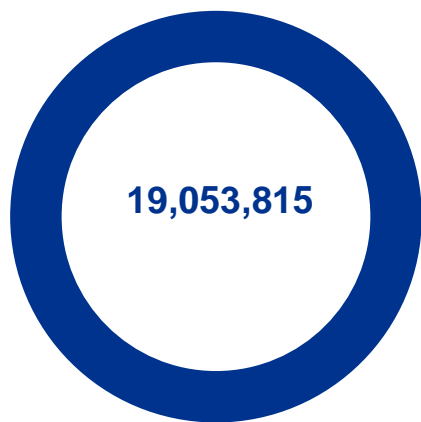
Sursă: EUROSTAT

Proiecția privind evoluția populației României până în 2100 (milioane persoane)

Sursă: EUROSTAT

Populația României a scăzut cu 1 milion locuitori de la recensământul din 2011

Populația rezidentă a României

Datele provizorii ale recensământului din 2021 arată că populația României a scăzut din 2011 în 2021 cu un milion de locuitori, ajungând în 2021 la 19,053,815 locuitori.

Cele mai mari proporții sunt deținute de populația de sex feminin: 9,808,300 (reprezentând 51.5%) din totalul populației și de populația din mediul urban: 9,941,200 (reprezentând 52.2%) din totalul populației.

16.1%

Ponderea tinerilor sub 15 ani

Se constată o scădere a numărului tinerilor (sub 15 ani) în 2021 față de 2011, cu 115,700. Cu toate acestea, ponderea lor în totalul populației a crescut de la 15.9% în 2011 la 16.1%.

19.6%

Ponderea populației cu vârstă peste 65 ani

Se constată o creștere a ponderii populației de peste 65 de la 16.1% în 2011 la 19.6% în 2021.

121.2

Indicele îmbătrânirii demografice

Se constată o accentuare a procesului de îmbătrânire demografică din 2011 până în 2021, cu aproximativ 20 puncte procentuale de la 101,8 în 2011 la 121,2 în 2021

55.5

Raportul de dependență demografică

Se constată o creștere a raportului de dependență demografică, de la 47.0 în 2021 la 55.5 persoane tinere și vârstnice la 100 de persoane adulte

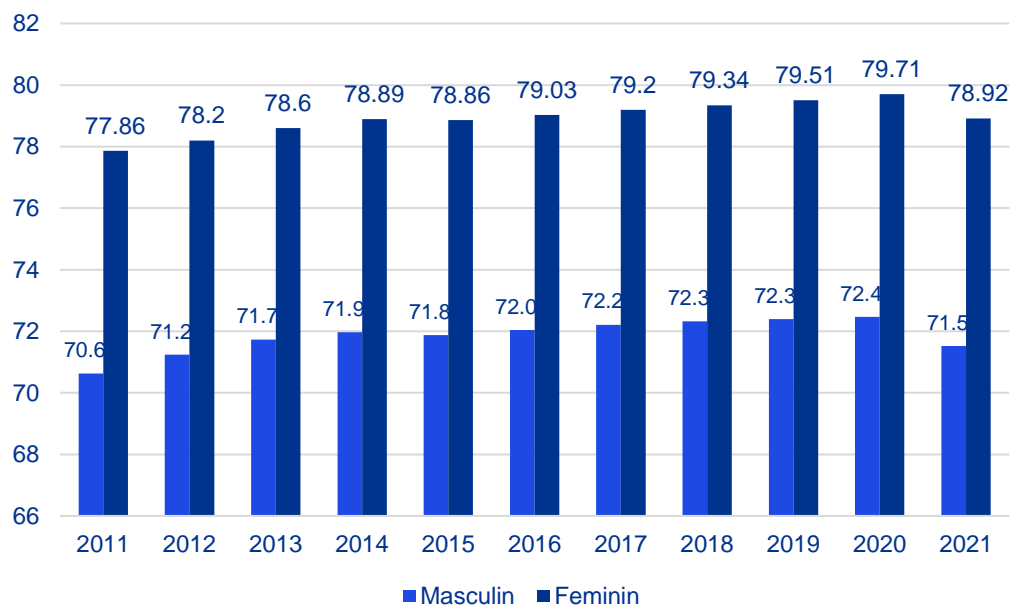
Sursă: INS, Primele date provizorii pentru Recensământul Populației și Locuințelor, runda 2021

După o creștere constantă în ultimii 10 ani, speranța de viață în România a înregistrat o scădere începând cu 2020

Speranța de viață în România este de 75,15 ani în 2021, mai mare în cazul femeilor care au o speranță de viață de 78,92 ani, față de bărbați cu 71,52 ani. În decursul ultimilor 10 ani, se poate observa o creștere până în anul 2020, după care, în anul 2021, aceasta a scăzut atât în cazul femeilor (de la 79.71 la 78.92) cât și în cel al bărbaților (de la 72.4 la 71.5). În anul 2021, conform datelor de la Institutul Național de Sănătate Publică, bolile cardiovasculare au reprezentat principala cauză de deces, iar în contextul pandemiei de Covid-19, numărul deceselor cauzate de bolile aparatului respirator a crescut cu 26854 față de anul 2020. Un raport realizat de OCDE și Comisia Europeană, *Profilul de țară din 2021 în ceea ce privește sănătatea* arată că speranța de viață în România este printre cele mai scăzute dintre țările de la nivelul Uniunii Europene, iar pandemia de Covid-19 a accentuat scăderea cu 1.4 ani față de media Europeană de 0.7 ani.

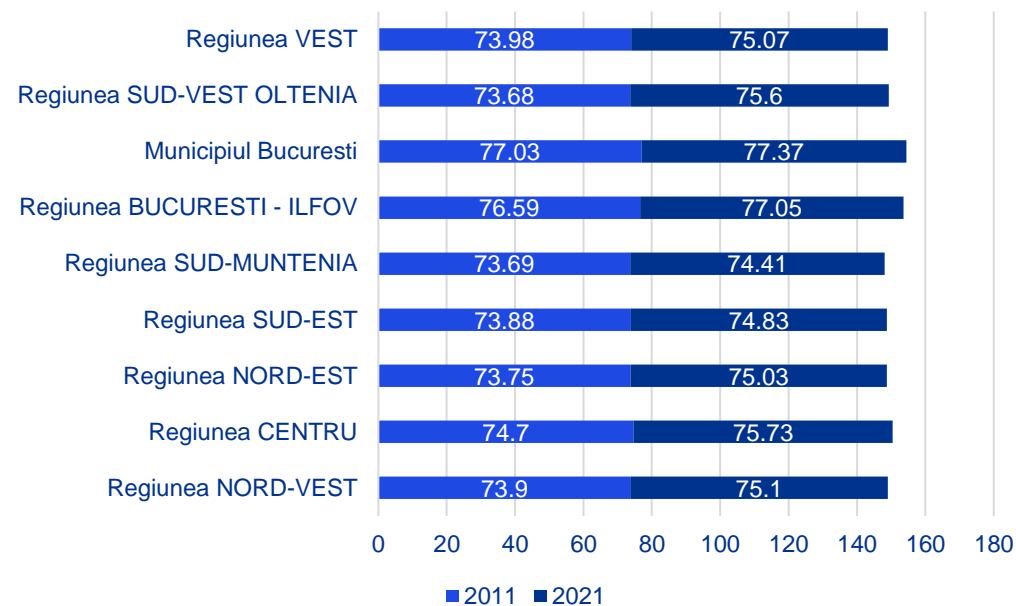
Regiunea cu cea mai mare speranță de viață este București-Ilfov (77.05 ani), iar cea mai mică speranță de viață se regăsește în Regiunea Sud-Vest Oltenia (74.41 ani).

Durata medie de viață pe sexe, 2011 - 2021

Sursă: INSSE

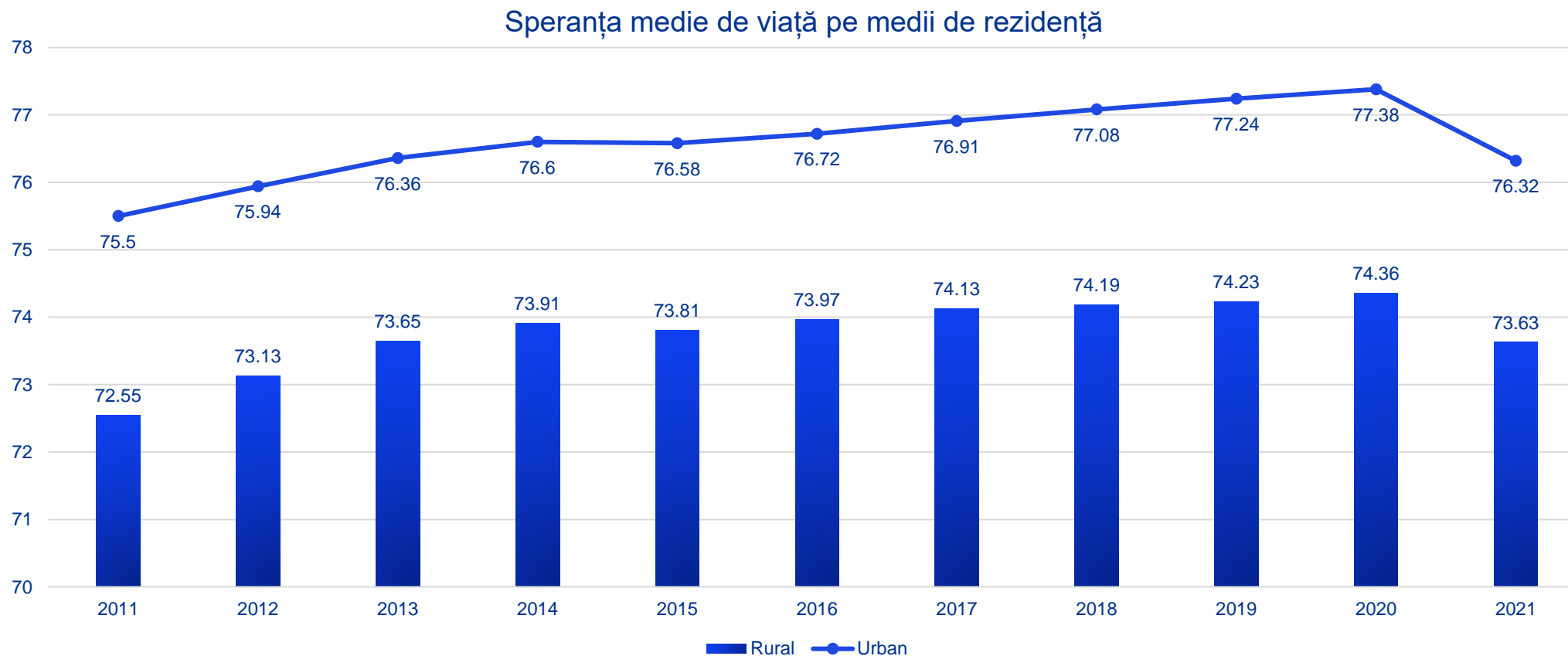
Durata medie de viață pe regiuni de dezvoltare

Sursă: INSSE

Speranța de viață este mai ridicată în mediul urban față de cel rural

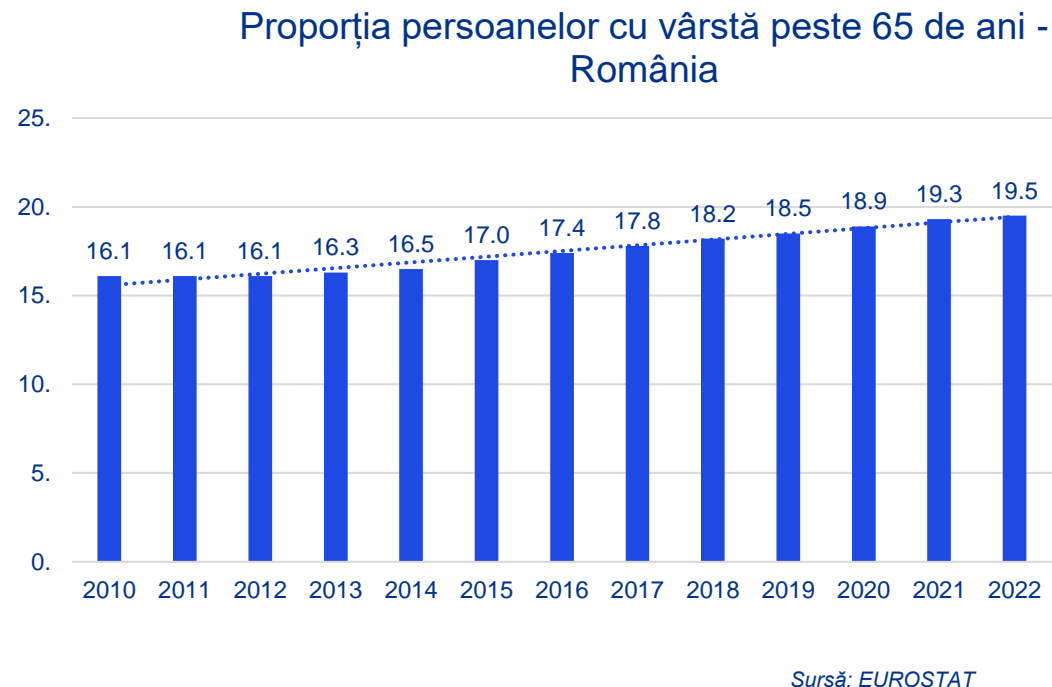
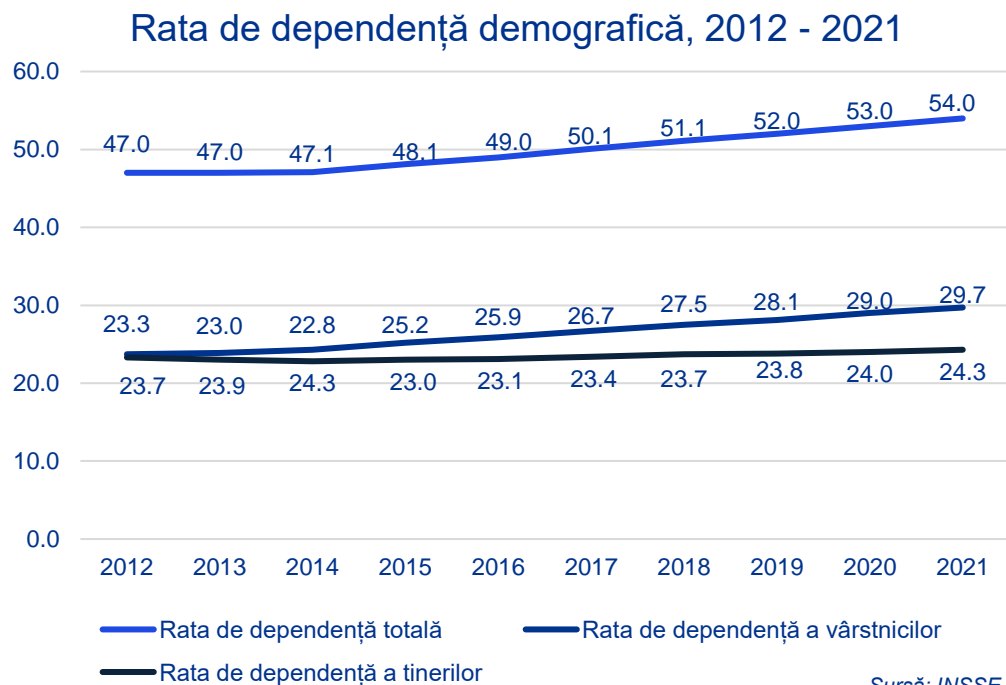
În ceea ce privește speranța de viață pe medii de rezidență, se poate observa o speranță de viață mai mare în mediul urban față de cel rural, în medie cu aproximativ 2 ani. În decursul anilor 2011 – 2022, speranța de viață a înregistrat creșteri ale speranței de viață, cu 0.82 ani mai mult în mediul urban 2021 față de 2011 și cu 1.08 ani în mediul rural, 2021 față de 2011.

Sursă: INSSE

Rata de dependență demografică în creștere afectează oferta de forță de muncă

Evoluția ratei de dependență demografică* relevă tendințe de creștere pe parcursul anilor 2012- 2021, ceea ce indică un dezechilibru al fluxurilor de intrări în categoria populației cu vârstă de muncă în raport cu fluxurile de ieșiri, în sensul creșterii numărului de persoane de vârstă dependentă și a scăderii celor de vârstă de muncă. La 1 ianuarie 2022, conform comunicărilor de la INS, rata totală de dependență demografică crescuse față de 2021, de la 54% la 54,4%, pe fondul unei accentuări a procesului de îmbătrânire demografică.

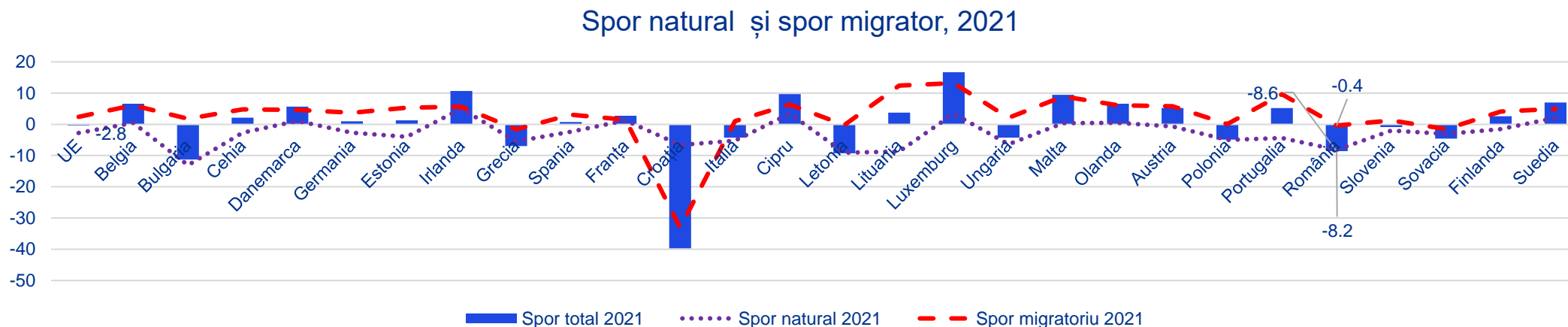
*Raportul de dependență demografică este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația cu vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane.

Mișcarea naturală și cea migratorie a populației înregistrează dinamici diferite la nivelul țărilor Uniunii Europene

La nivelul Uniunii Europene, în anul 2021, decesele au continuat să depășească numărul născuților vii în UE, ceea ce a dus la schimbarea naturală negativă a populației. Datele de la Eurostat arată că, deși scăderea totală a început să fie negativă începând cu anul 2012, acest lucru se datora în special migrației nete. Această tendință s-a schimbat însă în anul 2021, soldul negativ pentru populația UE s-a datorat în mare parte creșterii numărului de decese (+113,000 față de 2020), în timp ce numărul născuților vii a rămas aproape același ca în 2020.

Analiza mișcării migratorii și naturale relevă tendințe negative pentru România, spre deosebire de celelalte state membre UE. La nivelul UE, doar 5 state înregistrează simultan atât spor natural, cât și spor migrator negativ: Croația, Letonia, Slovacia și Grecia.

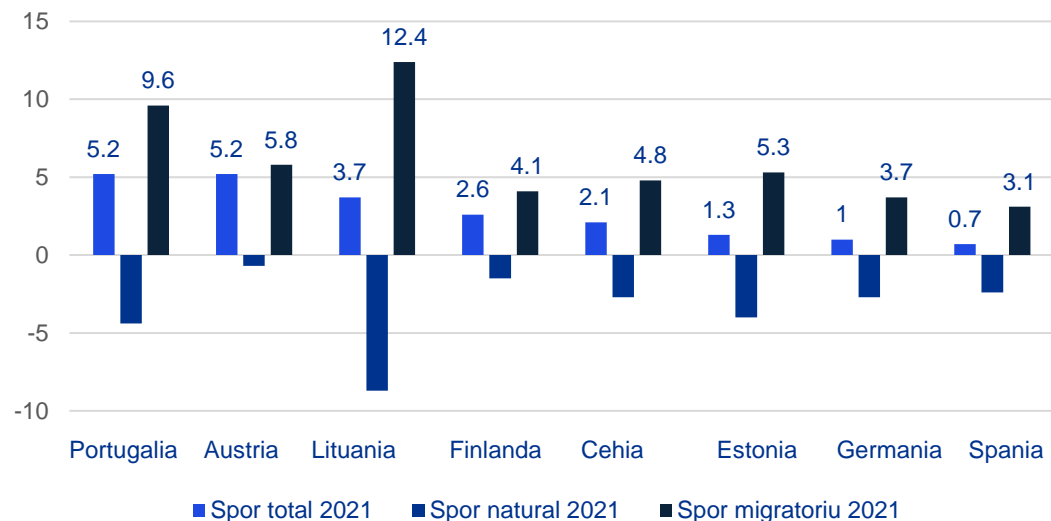
Dintre cele 17 state membre UE care au înregistrat o creștere a populației la nivelul anului 2021, 9 au înregistrat atât un spor natural* pozitiv, cât și un spor migrator pozitiv (Malta, Belgia, Olanda, Danemarca, Franța, Suedia, Cipru, Luxemburg, Irlanda). Pentru celelalte 8 state (Cehia, Germania, Estonia, Spania, Lituania, Austria, Portugalia și Finlanda), creșterea populației s-a datorat sporului migrator pozitiv, întrucât sporul natural a fost unul negativ.

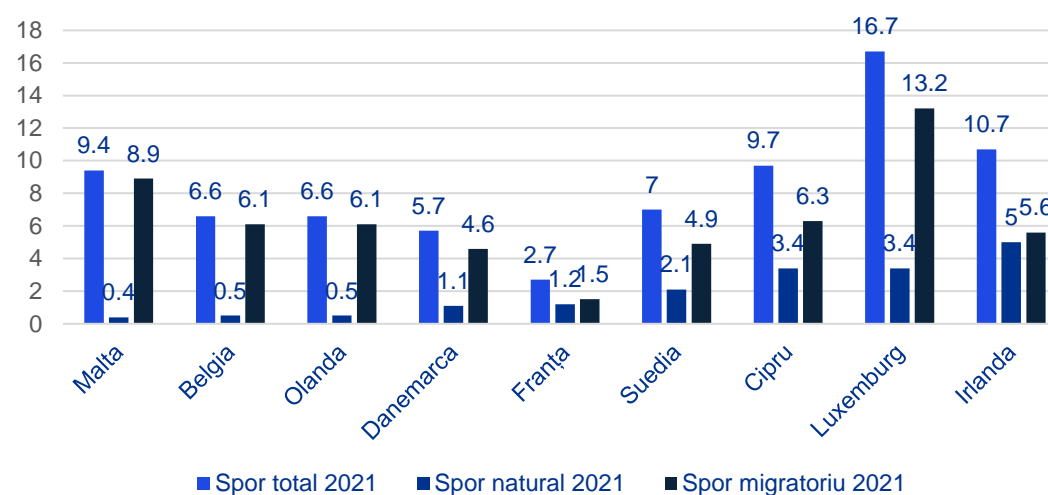
*Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate în anul de referință

Sursă: EUROSTAT

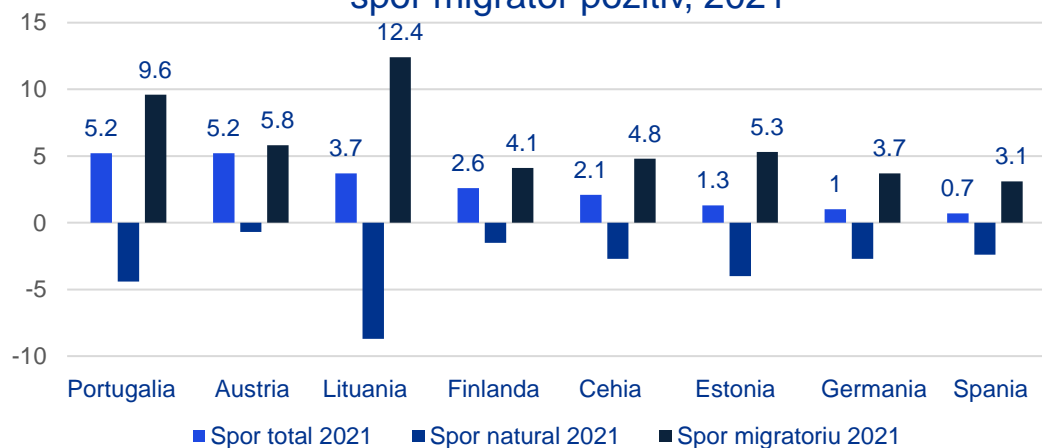
State cu spor total pozitiv, spor natural negativ și spor migrator pozitiv, 2021

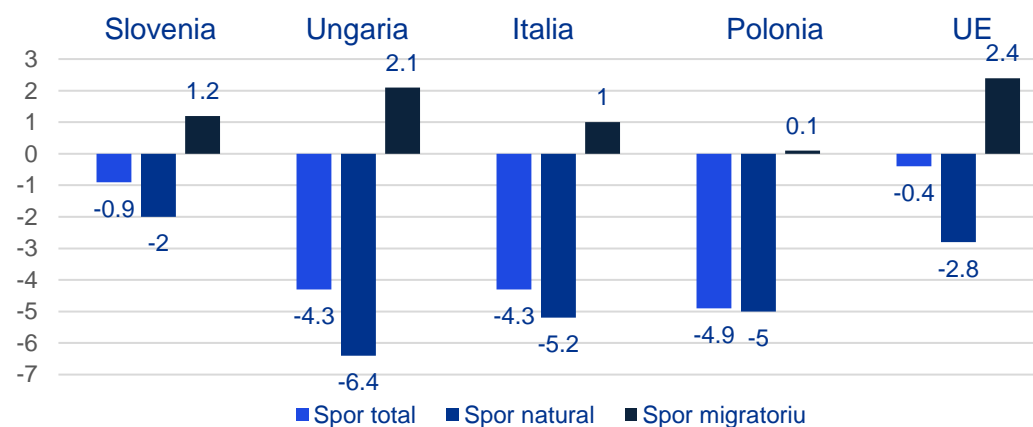
Statele cu spor total pozitiv, spor natural pozitiv, spor migrator pozitiv, 2021

State cu spor total pozitiv, spor natural negativ și spor migrator pozitiv, 2021

State cu spor total negativ, spor natural negativ, spor migrator pozitiv, inclusiv media UE, 2021

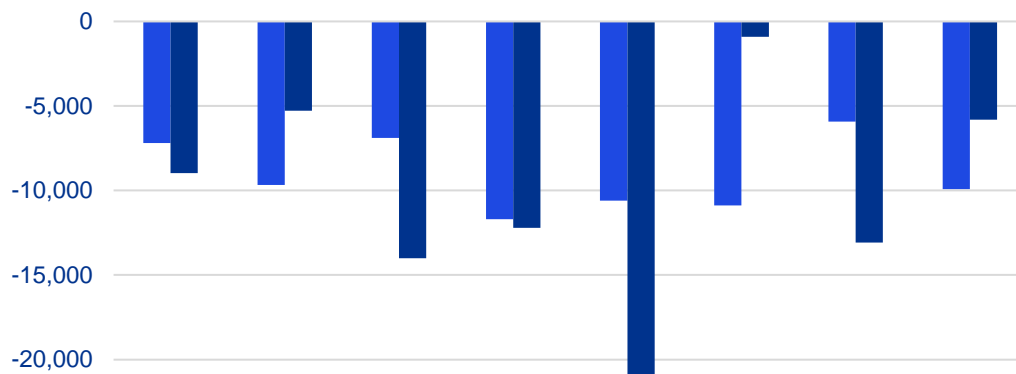
Sursă: EUROSTAT

România a înregistrat o evoluție negativă a sporului natural în ultimii 10 ani

Sporul natural al populației României a avut o evoluție negativă în perioada 2011 – 2021, cu o singură excepție, în anul 2013, unde în mediul urban, s-a înregistrat un spor pozitiv.

Sporul natural înregistrează valori negative în toate regiunile de dezvoltare la nivelul României, în anul 2021.

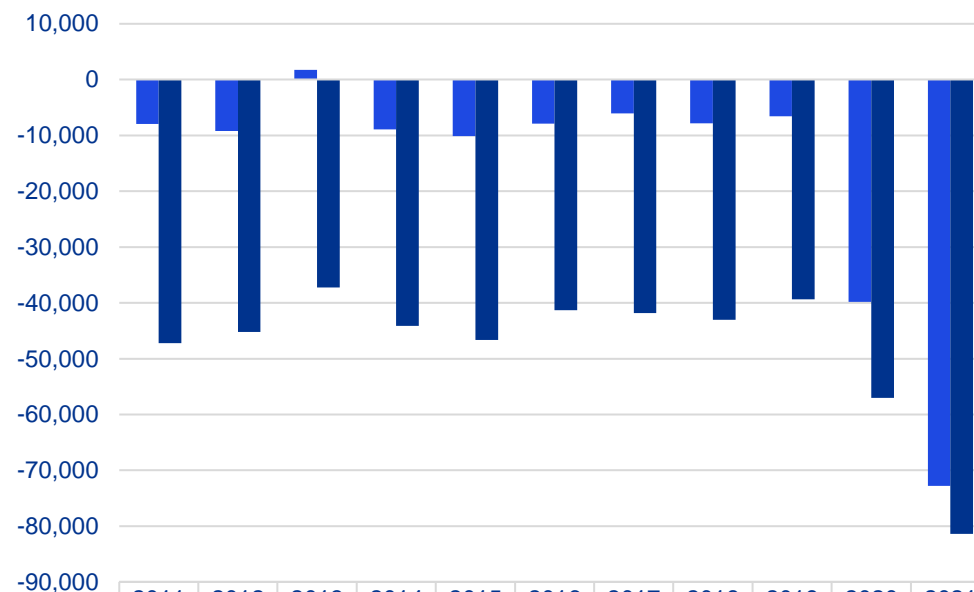
Sporul natural pe regiuni de dezvoltare în 2021

	Regiune a NORD-VEST	Regiune a CENTRU	Regiune a NORD-EST	Regiune a SUD-EST	Regiune a SUD-MUNTE NIA	Regiune a BUCUR ESTI - ILFOV	Regiune a SUD-VEST OLTENI A	Regiune a VEST
■ Urban	-7,190	-9,674	-6,891	-11,693	-10,595	-10,886	-5,930	-9,916
■ Rural	-8,981	-5,292	-14,004	-12,206	-21,119	-908	-13,076	-5,814

Sursă: INSSE

Sporul natural pe medii de rezidență în perioada 2011 - 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
■ Urban	-7,981	-9,236	1,705	-8,963	-10,13	-7,922	-6,059	-7,831	-6,598	-39,80	-72,77
■ Rural	-47,21	-45,19	-37,23	-44,14	-46,65	-41,33	-41,82	-43,04	-39,38	-57,00	-81,40

Sursă: INSSE

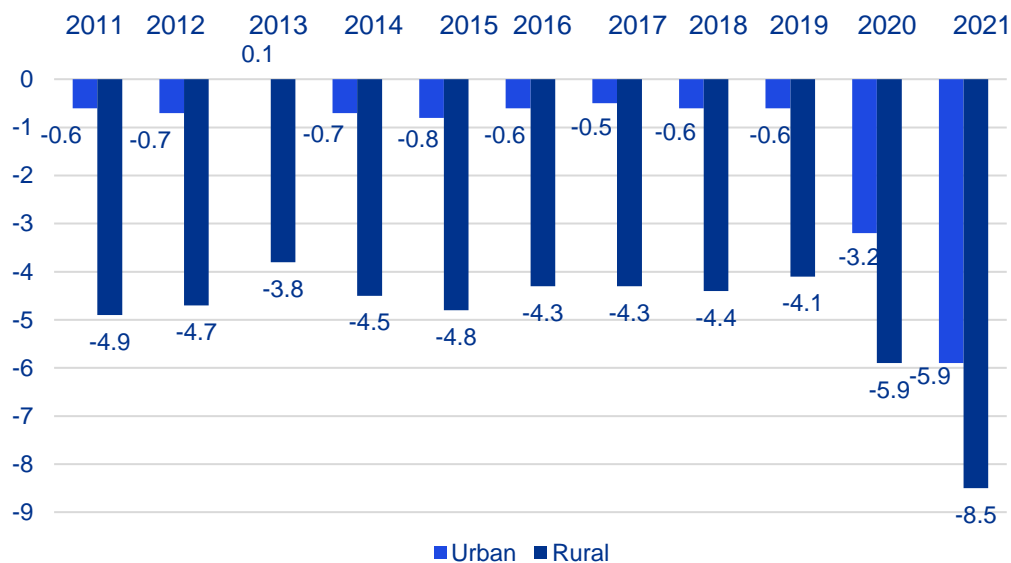

Se observă tendințe de accentuare a sporului natural negativ, atât în mediul urban cât mai ales în cel rural

Cu toate că rata sporului natural, înregistrează valori negative atât în mediul rural, cât și în cel urban, există diferențe semnificative între cele două medii de rezidență. Dacă rata la nivel urban a fost în 2021 de -5.9%, la nivel rural, aceasta a atins valoarea de -8.5%. Dacă la nivel rural, observăm o ușoară creștere a ratei negative, din 2011, până în 2021, la nivel urban, se poate observa o descreștere.

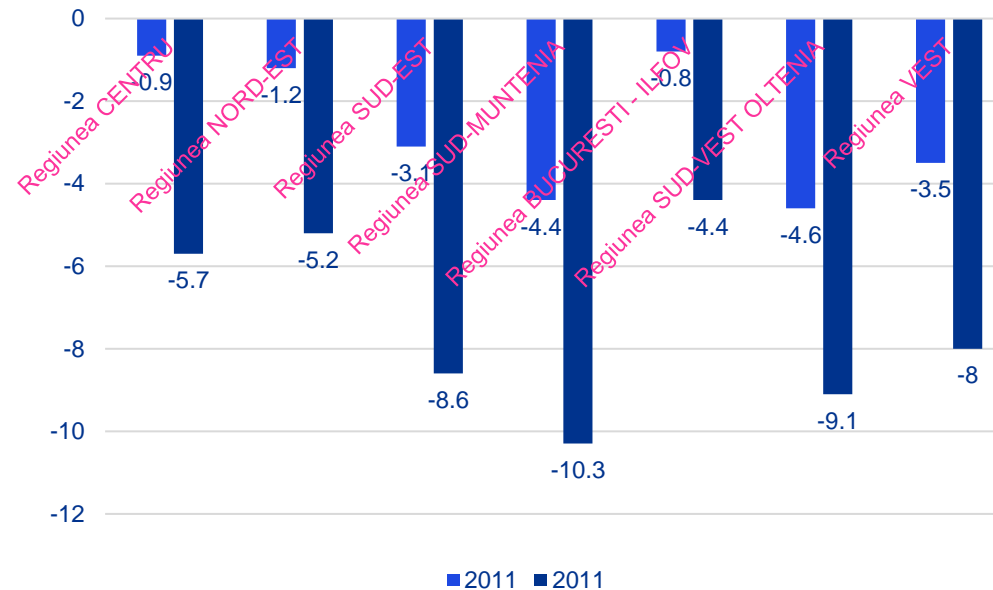
În ceea ce privește regiunile de dezvoltare, la nivelul Regiunii SUD-Muntenia se înregistrează cele mai mari valori ale deceselor, rata sporului natural fiind de -10.3, spre deosebire de Regiunea București-Ilfov, unde se înregistrează cea mai mică valoare a sporului natural negativ.

Rata sporului natural pe medii de rezidență, în perioada 2011 – 2021

Sursă: INSSE

Rata sporului natural pe regiuni de dezvoltare 2011 și 2021

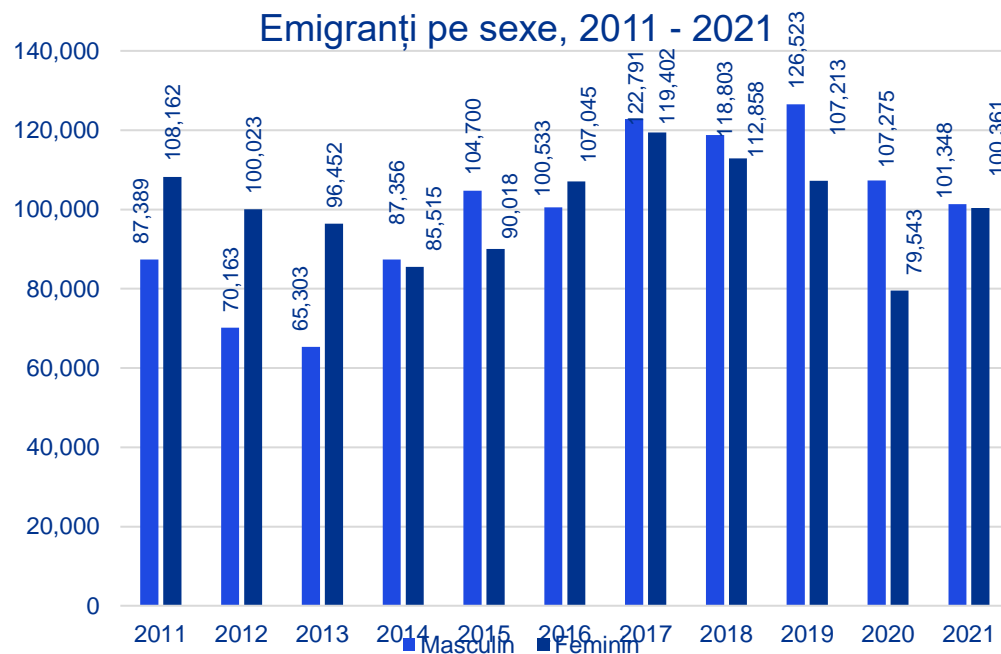
Sursă: INSSE

În România, numărul emigranților s-a dublat în ultimul deceniu

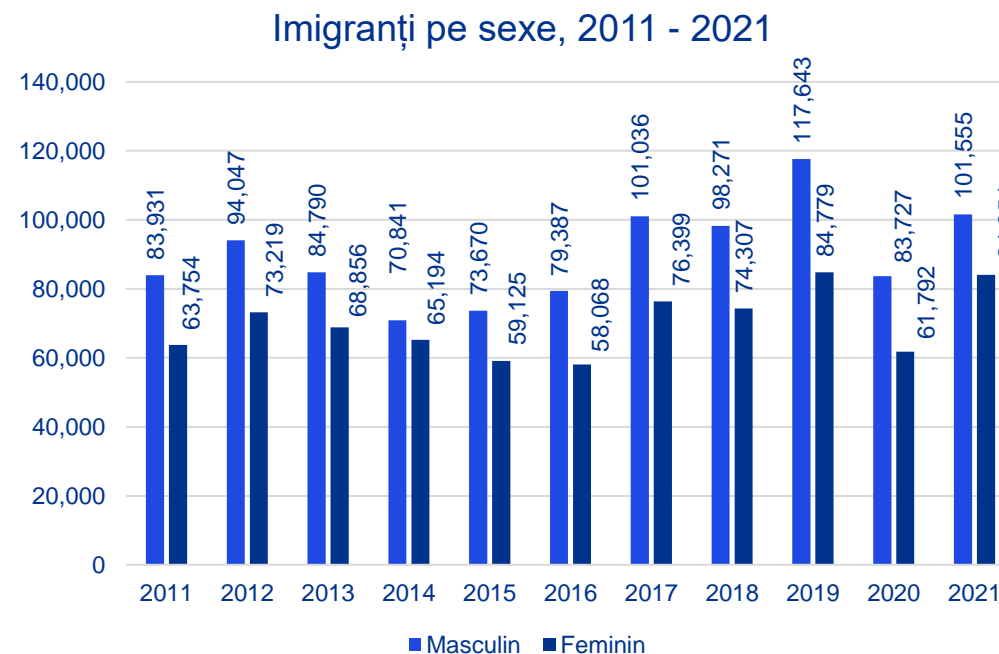
Potrivit *Indicelui Competitivității Globale (World Economic Forum 2019)*, statele membre din Europa de Est și de Sud se numără în prezent printre țările lumii cel mai puțin capabile să își păstreze talentele.. Se creează astfel un cerc vicios, ce îngreunează tranziția către un model economic durabil și competitiv, întemeiat pe economia bazată pe cunoaștere și pe produse cu o valoare adăugată ridicată.

În ultimul deceniu România a fost, conform comunicatelor publicate de INS, o țară de emigrare, în 2021 numărul emigranților fiind de două ori mai mare față de 2011, fenomenul privind în special lucrătorii înalt calificați.

Deși se observă un trend crescător al imigrării, cu un vârf de creștere în perioada 2017-2019, atât numărul cât și nivelul de calificare al imigranților nu reușește să acopere scăderea prin emigrare, soldul migrației internaționale în anul 2021, fiind negativ (-16,100 persoane)

Sursă: INSSE

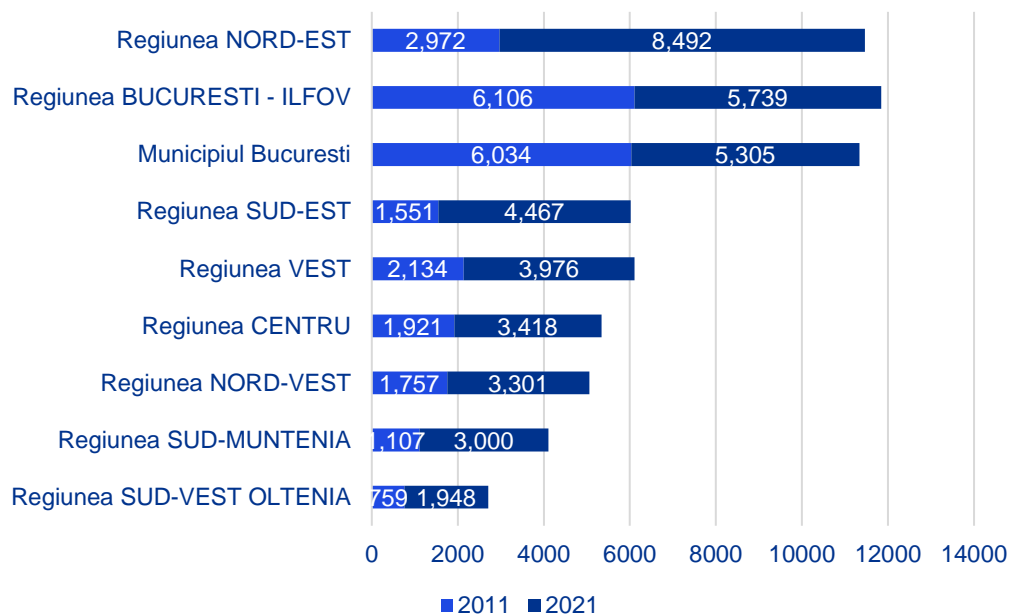
Sursă: INSSE

Migrația internațională înregistrează o dinamică semnificativă (1/3)

Regiunea București-Ilfov și respectiv Municipiul București au înregistrat o scădere a numărului de emigranți definitiv. În același timp, în Regiunea Nord – Est, creșterea numărului de emigranți definitiv din 2021 față de 2011 a fost de 186% iar în Regiunea de Sud-Est de 189%.

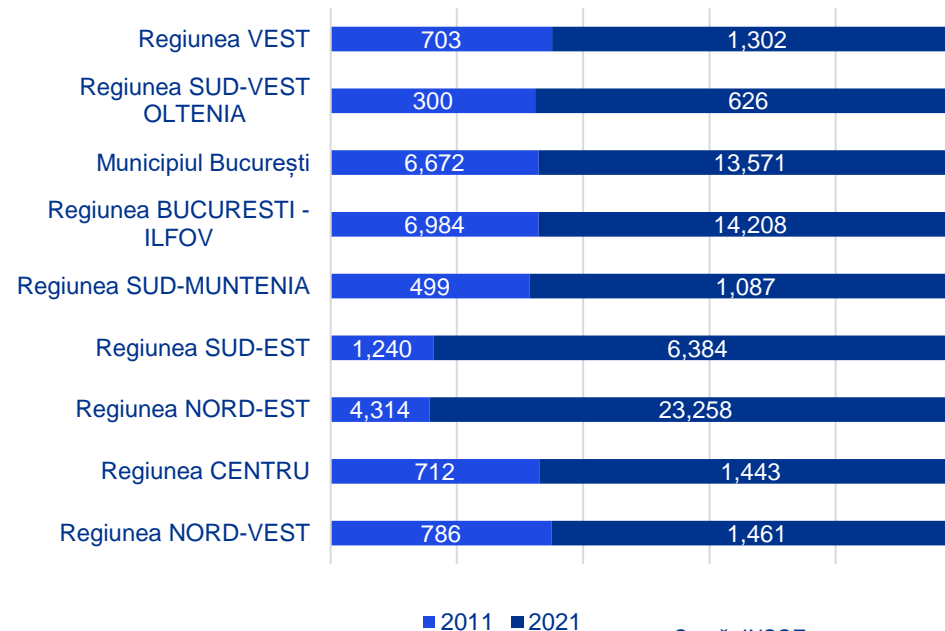
În ceea ce privește fenomenul de imigrare, se observă o creștere semnificativă a numărului de imigranți definitiv în toate regiunile de dezvoltare, cu precădere în regiunea Nord-Est.

Emigranți definitiv pe regiuni de dezvoltare, în 2011 și 2021

Sursă: INSSE

Imigranți definitiv pe regiuni de dezvoltare în 2011 și 2021

Sursă: INSSE

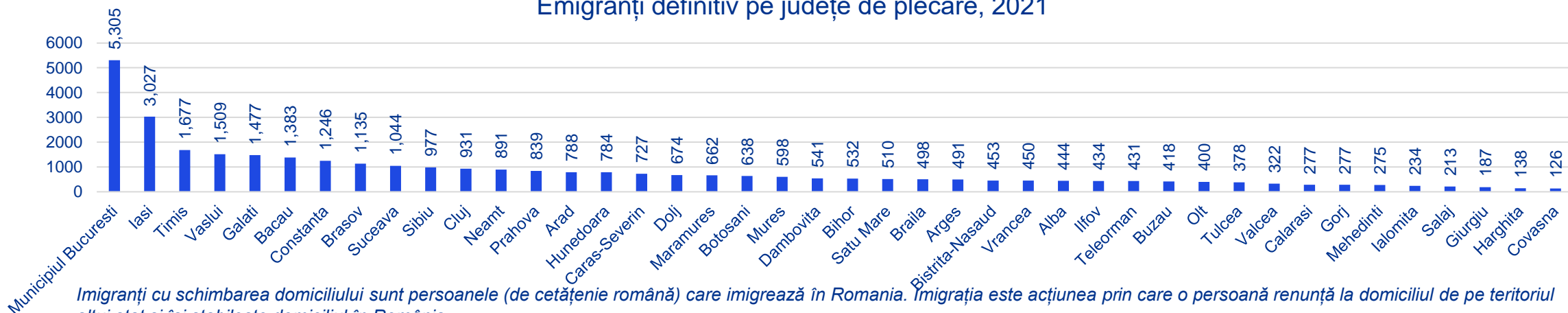
Migrația internațională înregistrează o dinamică semnificativă (2/3)

Imigranți definitiv pe județe de plecare, 2021

Sursă: INSSE

Emigranți definitiv pe județe de plecare, 2021

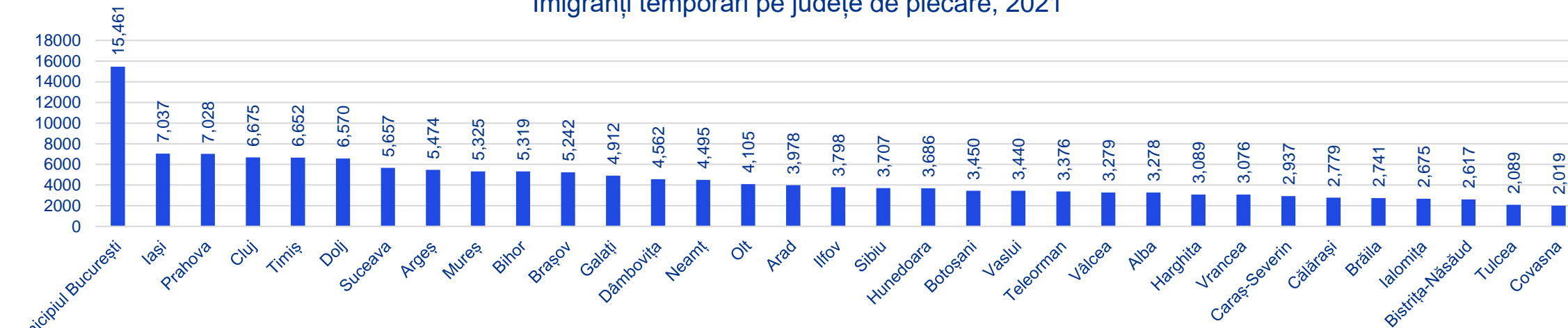
Imigranți cu schimbarea domiciliului sunt persoanele (de cetățenie română) care imigrează în România. Migrația este acțiunea prin care o persoană renunță la domiciliul de pe teritoriul altui stat și își stabilește domiciliul în România.

Emigranți cu schimbarea domiciliului sunt persoanele (de cetățenie română) care emigrează în străinătate. Migrația este acțiunea prin care o persoană renunță la domiciliul din România și își stabilește domiciliul pe teritoriul altui stat.

Sursă: INSSE

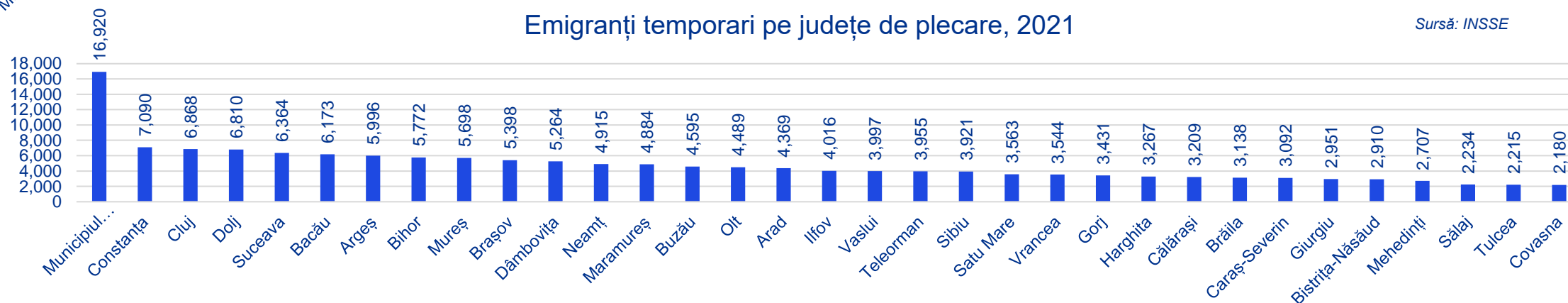
Migrația internațională înregistrează o dinamică semnificativă (3/3)

Imigranți temporari pe județe de plecare, 2021

Emigranți temporari pe județe de plecare, 2021

Sursă: INSSE

Imigranți temporari sunt persoanele care imigrează în România pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Emigranți temporari sunt persoanele care emigrează în străinătate pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Sursă: INSSE

Oferta de forță de muncă

Oferta de forță de muncă în România este insuficient valorificată

În anul 2021, dintr-o populație totală (activi + inactivi) de 19,066 mil. persoane, 8,214,682 erau persoane active, din care 7,755,487 persoane ocupate și 459,195 șomeri. Din totalul de aproximativ 10,851,662 persoane inactivе, cea mai mare pondere era reprezentată de pensionari (46.8%), urmată de elevi (32.2%).

Numărul de persoane aflate în întreținerea altor persoane sau a statului, sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, etc.), precum și cel al persoanelor casnice era la finalul anului 2021 de 2,412,290 persoane, reprezentând aproximativ 21,9% din totalul populației inactivе din România.

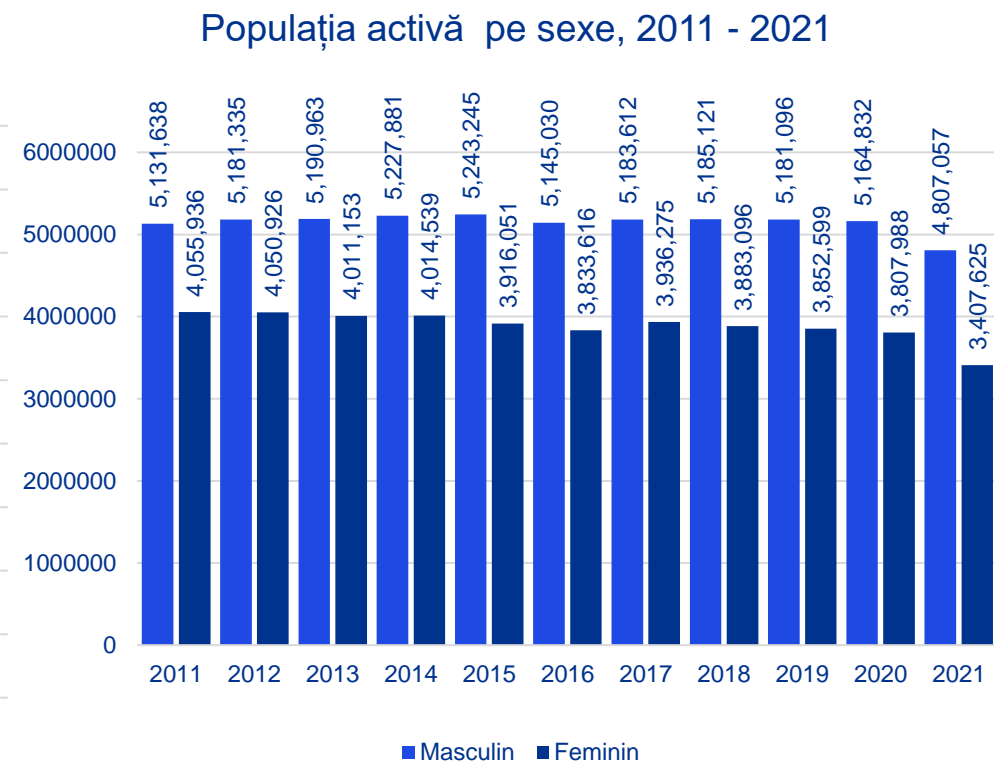
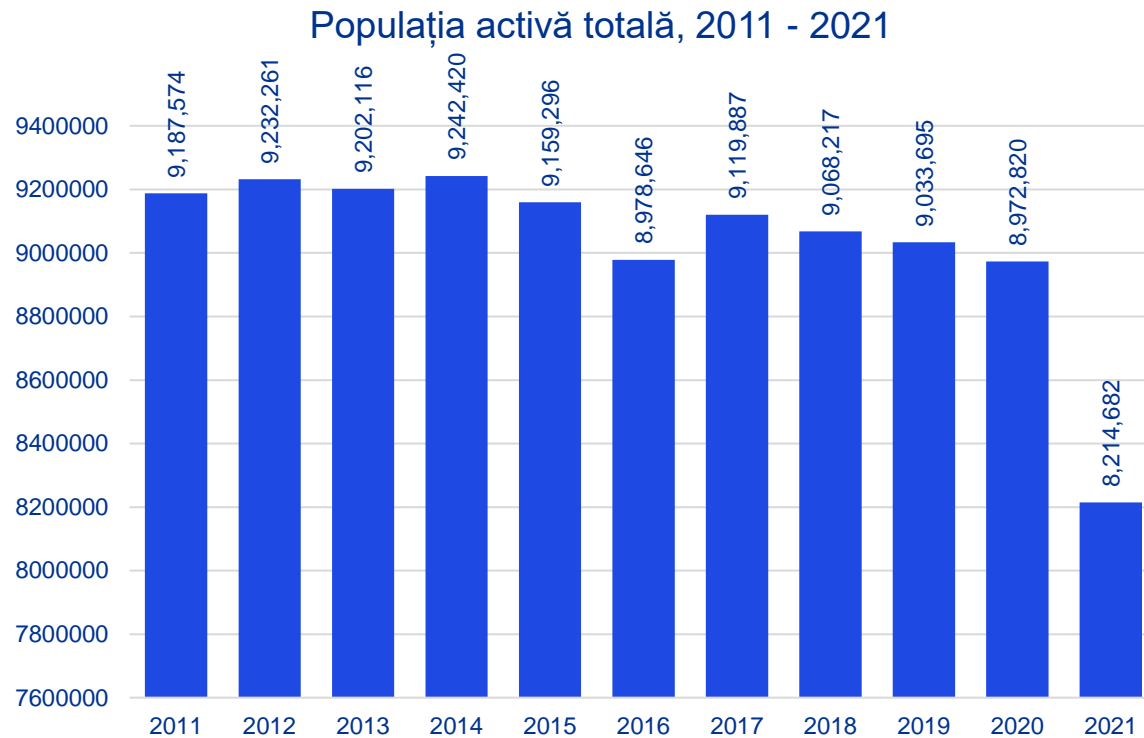
Populația totală (activă + inactivă)* – 19,066,344				
Populația activă totală – 8,214,682		Populația inactivă – 10,851,662		
Populația ocupată	Șomeri	Pensionari	Elevi	Persoane aflate în întreținerea altor persoane sau a statului sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, etc.) și persoane casnice
7,755,487	459,195	5,078,899	3,495,791	2,276,972

Sursă: Prelucrări proprii INSSE

* Populația totală luată în considerare în această analiză a fost calculată ca sumă dintre populația activă și cea inactivă.

Disponibilul de forță de muncă în România înregistrează un trend descendent (1/2)

La finalul anului 2021, populația activă* totală a României era 8,214,682 persoane, în scădere semnificativă față de 2020 (cu 758,138 mii persoane) față de finalul anului 2020. Dintre acestea, 41,49 % reprezintă femeii și 58,51% bărbații, cea mai mare diferență dintre femeii și bărbații, înregistrându-se în anul 2021. După cum indică și graficul de mai jos, populația activă înregistrează valori mai mari în rândul bărbaților pe toată perioada 2011 – 2021.

Sursă: INSSE

Sursă: INSSE

*Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forță de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii BIM.

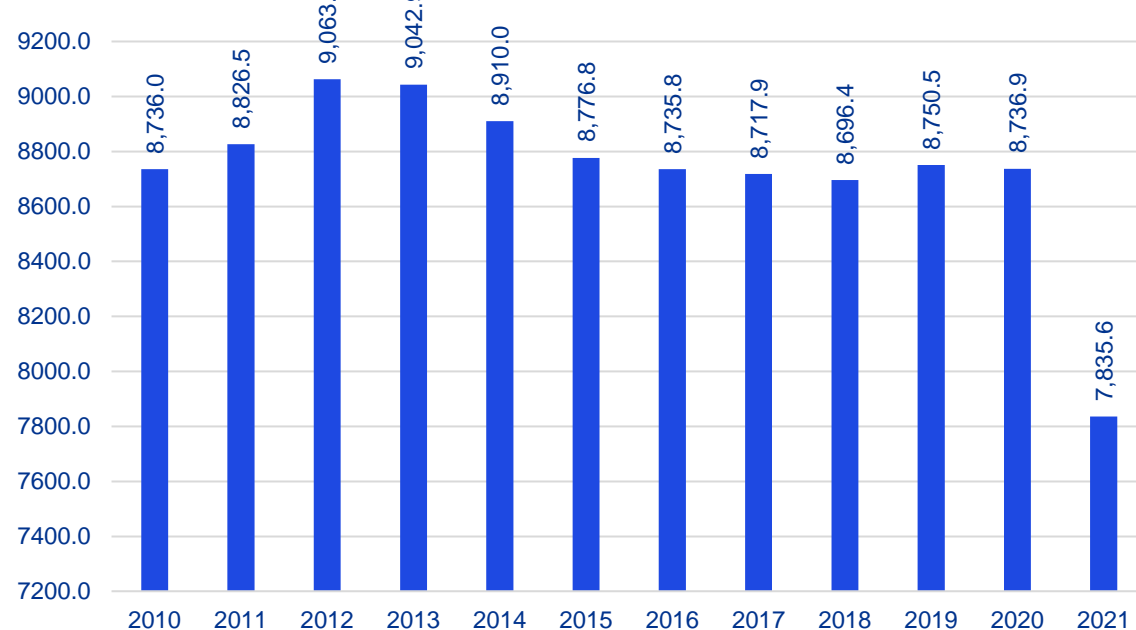

Disponibilul de forță de muncă în România înregistrează un trend descendent (2/2)

La finalul anului 2021, populația activă civilă a României era de 7,835.6 mii persoane, în scădere semnificativă (cu 901,3 mii persoane) față de finalul anului 2020, dintre acestea, 48,9% reprezintă femeii și 51,1% bărbați. Se observă o scădere mai accentuată în rândul femeilor, de 11% față de scăderea înregistrată în rândul bărbaților de 7%, cea mai mare diferență dintre femeii și bărbați, înregistrându-se în anul 2021.

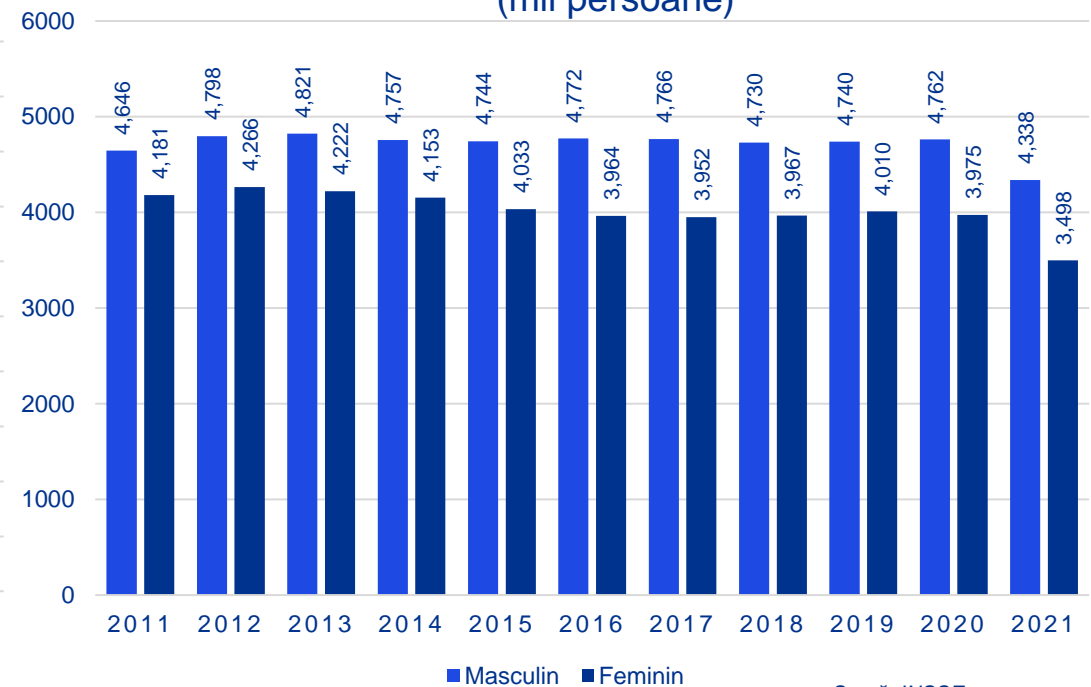
Populația activă înregistrează valori mai mari în rândul bărbaților pe toată perioada 2011 – 2021.

Populația activă civilă, 2011 – 2021 (mii persoane)

Sursă: INSSE

Populația activă civilă pe sexe, 2011 – 2021 (mii persoane)

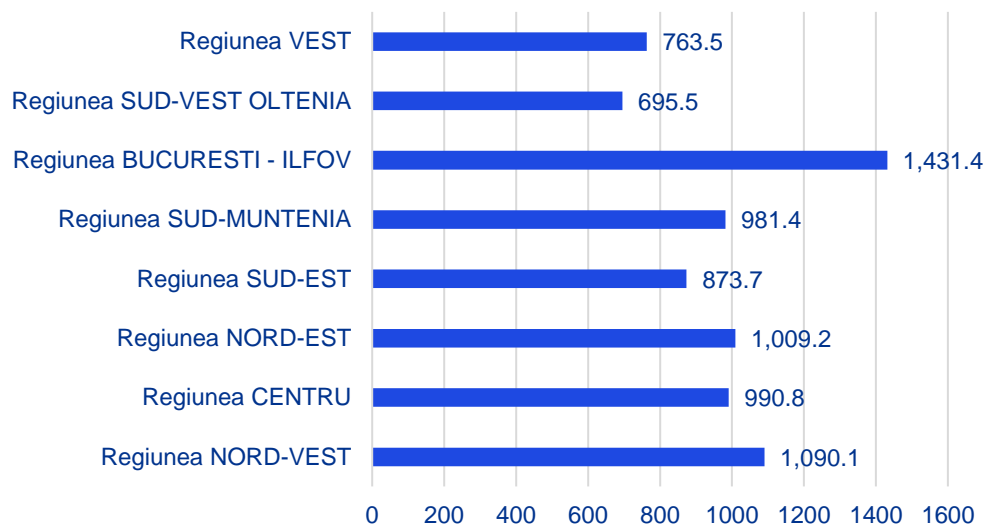
Sursă: INSSE

Există diferențe regionale semnificative în privința ofertei de forță de muncă

Populația civilă activă înregistrează cele mai mari valori în regiunea București-Ilfov, 1431.4 mii persoane și cele mai mici valori în regiunea Sud-Vest Oltenia, de 695.5 mii persoane, cu 51,4% mai puține față de regiunea București Ilfov. La fel ca și în cazul populației civile active totale, la nivelul României, și la nivelul regiunilor, se menține același trend, populația activă este mai mare în rândul bărbaților, decât în cel al femeilor.

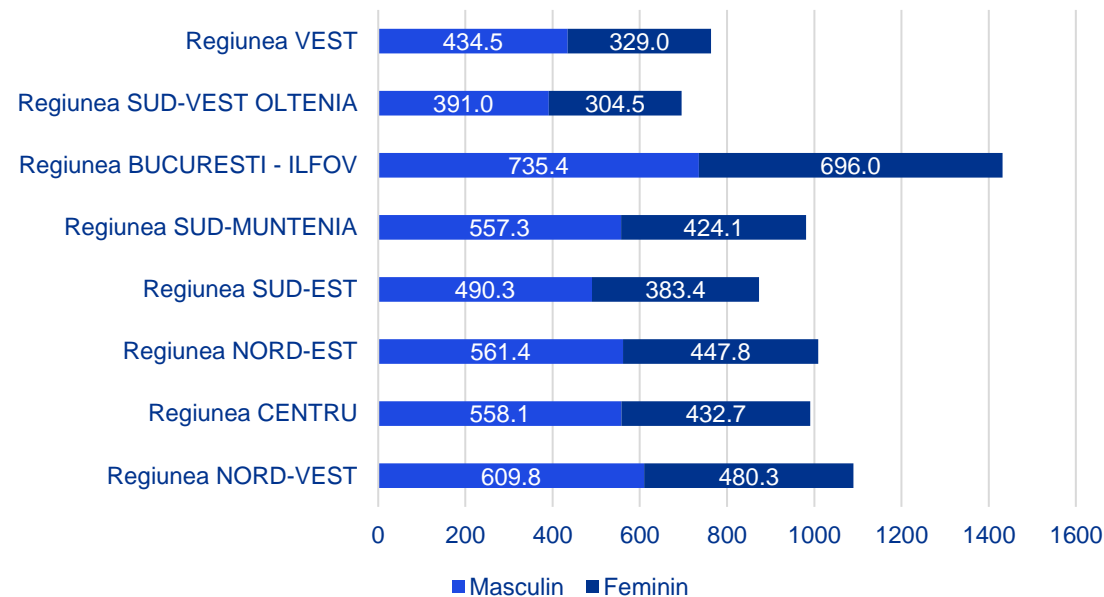
Regiunea București-Ilfov cuprinde 18.26% din populația activă civilă totală de la nivelul României, în timp ce Regiunea Sud-Vest Oltenia 8.87% din totalul populației active civile de la nivelul României. Bazine importante se regăsesc și în regiunile Nord – Est și Nord - Vest, a doua și a treia regiune cu cele mai multe persoane active, după Regiunea București Ilfov. Populația activă din aceste trei regiuni reprezintă aproximativ 45% din populația activă de la nivelul României.

Populația civilă activă pe regiuni de dezvoltare în 2021 (mii persoane)

Sursă: INSSE

Populația civilă activă pe regiuni de dezvoltare și sexe în anul 2021 (mii persoane)

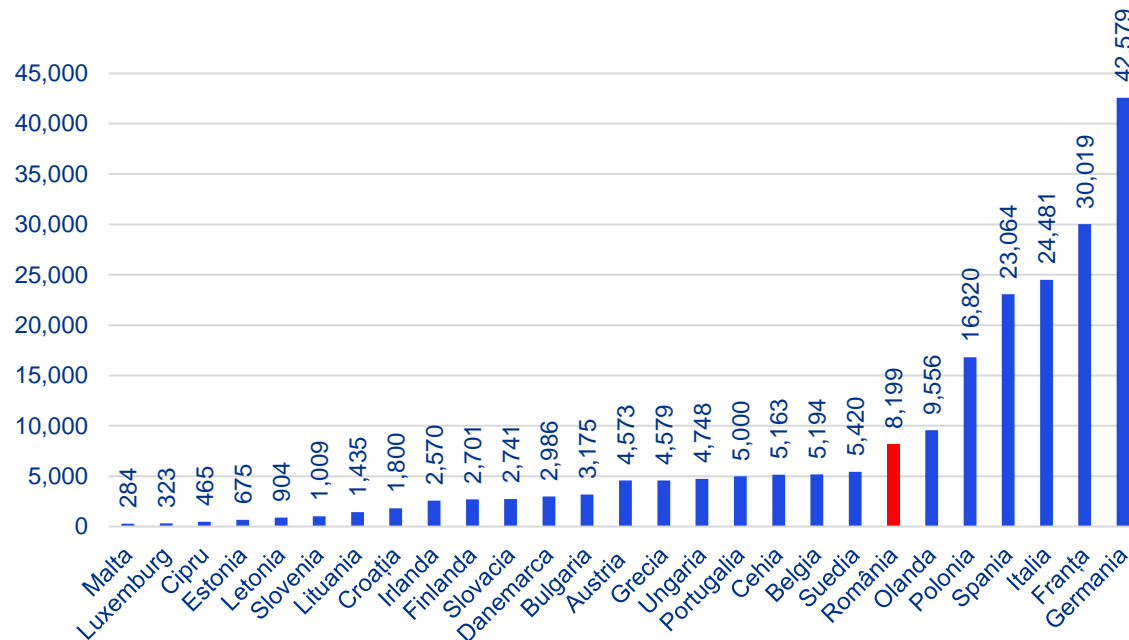
Sursă: INSSE

Gradul de ocupare în România este la coada clasamentului UE

La nivelul numărului de salariați, Germania înregistrează cele mai mari valori, în timp ce Malta are cel mai mic număr, în linie cu populația generală (Germania ocupă primul loc în ierarhia țărilor membre UE privind numărul de locuitori, în timp ce Malta înregistrează cea mai mică populație).

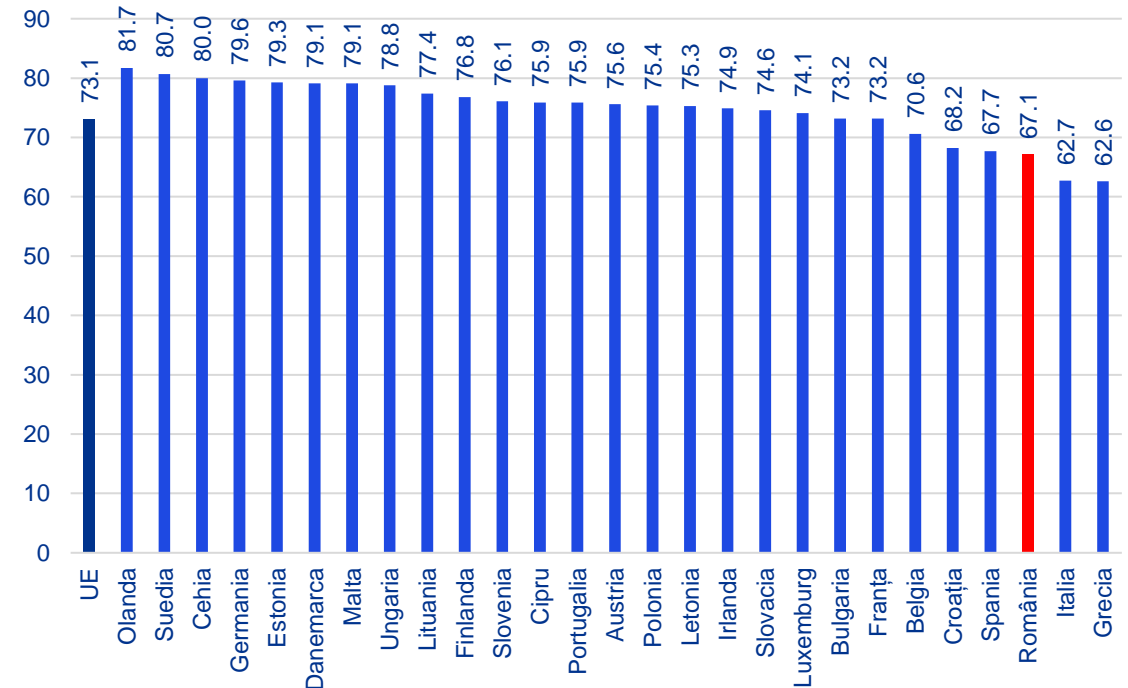
Cu o rată de ocupare de 67.1%, România se situează la coada clasamentului UE conform gradului de ocupare a populației active, a treia cea mai mică rată de ocupare, urmată de Italia (62.7%) și Grecia (62.6%), primul loc fiind ocupat de Olanda cu 81.7%.

Numărul de salariați pe piața forței de muncă în statele membre UE, în 2022 Q2

Sursă: EUROSTAT

Rata de ocupare în statele membre UE (20 – 64 ani, %)

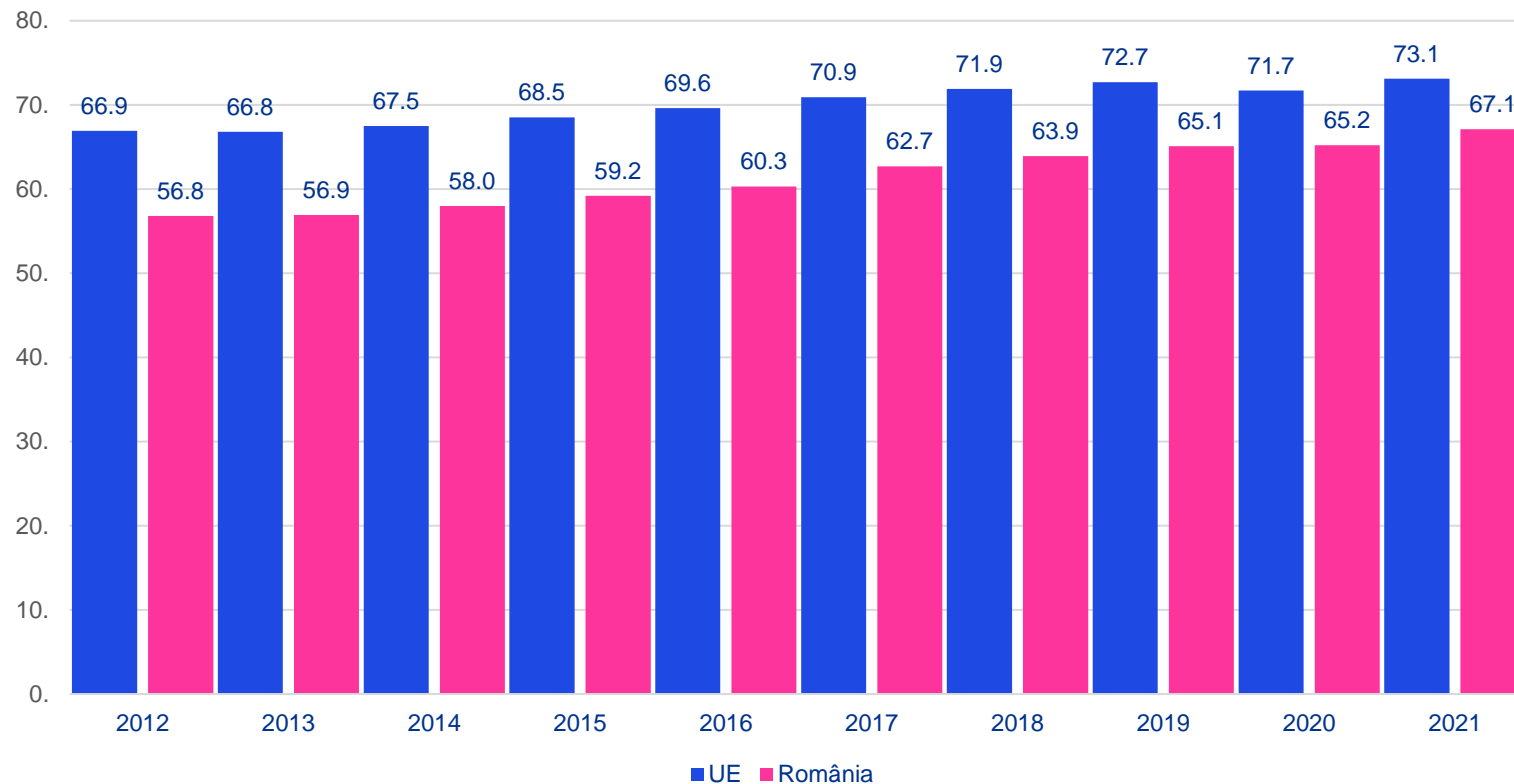

Sursă: EUROSTAT

Gradul de ocupare a persoanelor active are tendințe de creștere

Rata de ocupare a persoanelor active (20-64), UE și România (%)

Trendul în ceea ce privește gradul de ocupare a populației active în România în ultimii 10 ani este unul ascendent, cu toate acestea, se menține sub media UE.

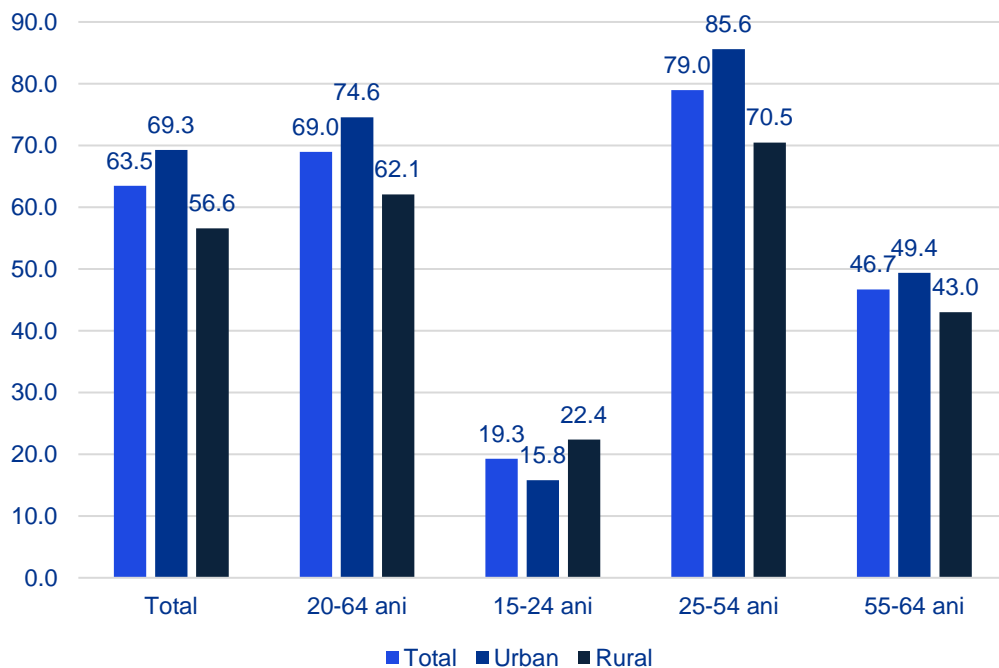
Sursă: INSSE și Eurostat

Gradul de ocupare este mai mare în rândul bărbaților și în mediul urban

În 2022, în trimestrul II, rata de ocupare a fost de 63.5%, în creștere cu 1.1% față de trimestrul I, când s-a înregistrat o rată de ocupare de 62.4%.

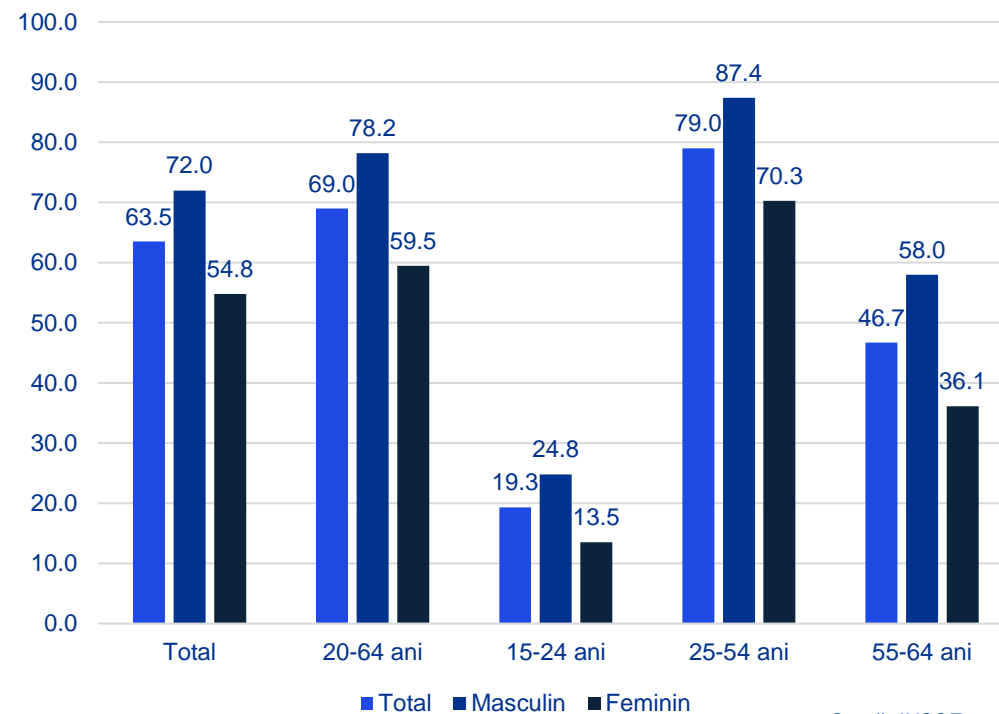
Gradul de ocupare este mai mare în rândul bărbaților, 72% față de femei 54.8%, iar în ceea ce privește mediul de rezidență, rata de ocupare este mai mare în mediul urban, față de mediul rural: 69.3% în urban versus 56.6% în rural.

Rata de ocupare pe medii de rezidență - trimestrul II, 2022 (%)

Sursă: INSSE

Rata de ocupare pe sexe - trimestrul II, 2022 (%)

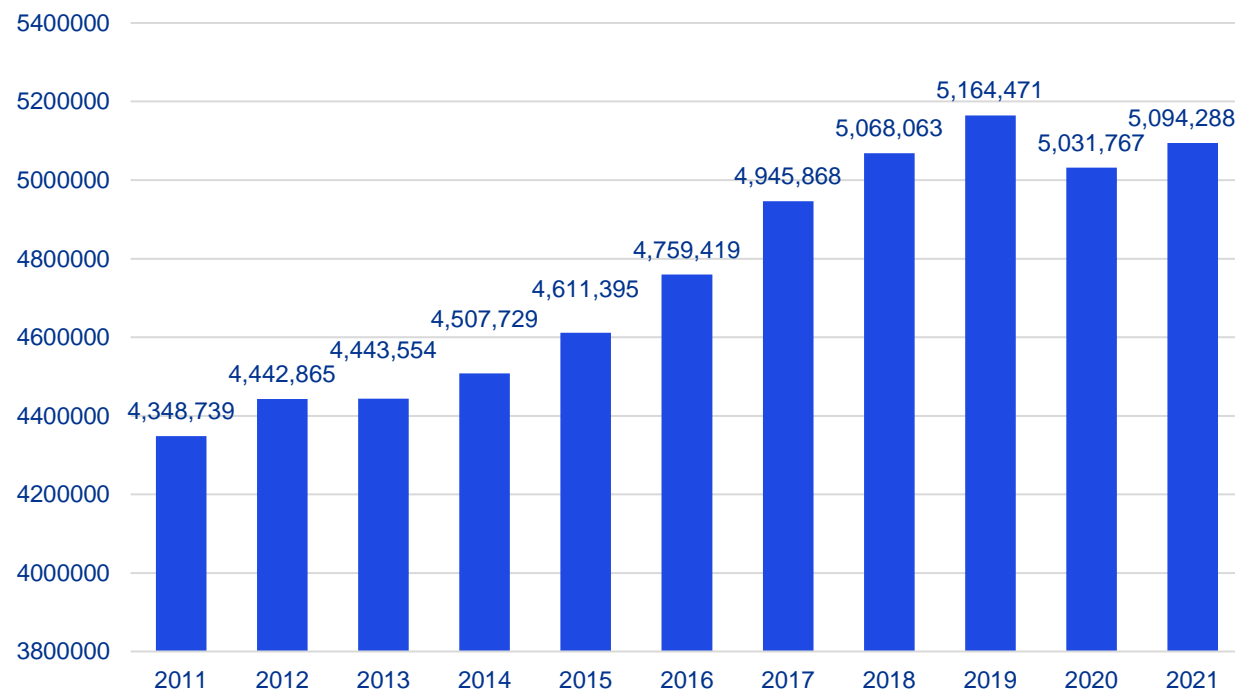

Sursă: INSSE

Se observă un trend de creștere privind numărul mediu de salariați

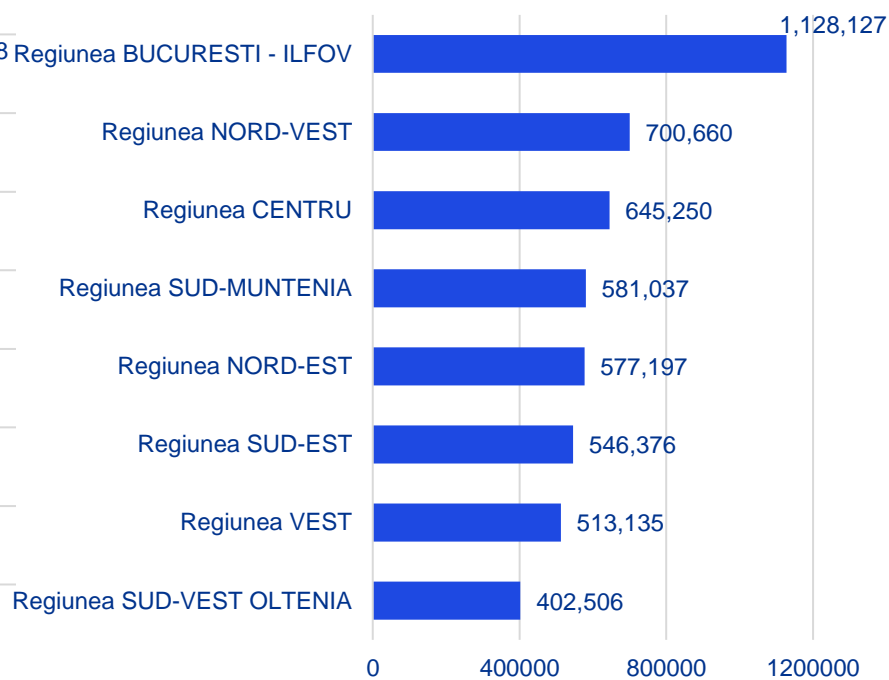
Numărul salariaților reprezintă un indicator important al stării economice și are un nivel de semnificativ asupra bunăstării populației. România înregistrează creștere constantă în perioada 2011-2019, cu o scădere în 2020. În 2021, însă, tendința de creștere se reia, numărul salariaților a crescut cu 62,521 față de anul anterior (1%). Și la acest indicator, există diferențe semnificative între regiunile de dezvoltare și domenii de activitate, cei mai mulți salariați fiind concentrați în regiunile București – Ilfov și Nord – Vest.

Numărul mediu al salariaților, 2011 – 2021, România

Sursă: INSSE

Numărul salariaților pe regiuni de dezvoltare, 2021

Sursă: INSSE

Numărul cetățenilor străini care lucrează în România crește constant

Contingentul de lucrători străini nou-admiși pe piața forței de muncă a fost în anul 2021 de aproximativ 60,000, urmând să crească în anul 2022 la 100,000. Același număr, de 100,000 se păstrează ca prognoză și pentru anul 2023.

Datele publicate de Inspectoratul General pentru Imigrări pentru 2021 arată că în anul 2021 au existat 59,557 de cereri privind eliberarea avizului de angajare, cu 107.2% mai mult față de anul anterior și cea mai mare valoare din ultimii 5 ani. Dintre aceste cereri, au fost eliberate 49,962 de avize de angajare.

Pentru anul 2022, conform datelor de la Inspectoratul General pentru Imigrări cei mai mulți, cele mai multe cereri de azil au fost depuse de cetățenii din Ucraina (4,398), India (1,486), Bangladesh (1,364), Siria (1,313) și Pakistan (803).

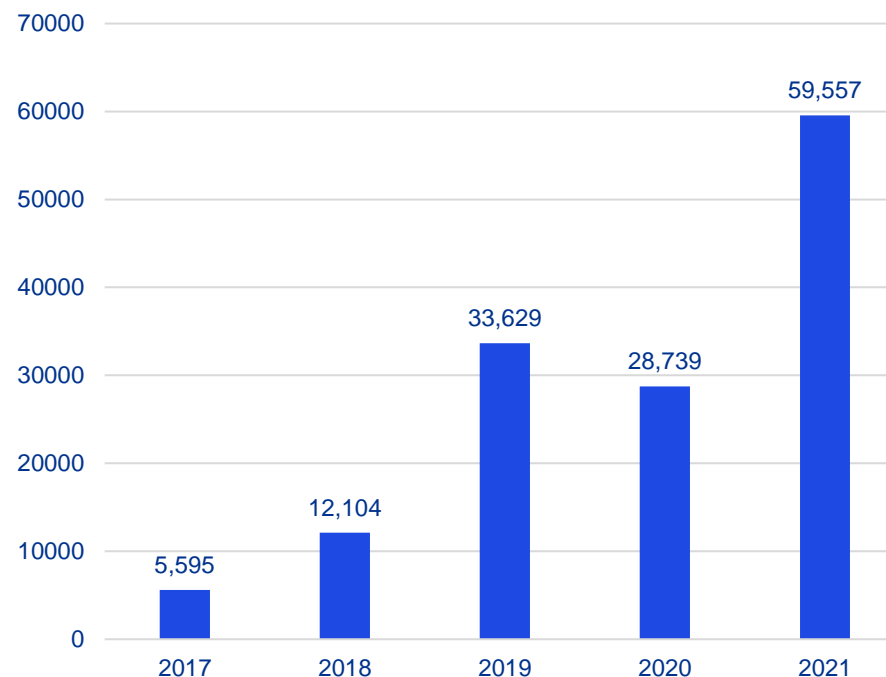
Pentru anul 2022, datele de la Inspectoratul General pentru Imigrări, până la data de 14 septembrie au fost eliberate 64,894 avize de angajare/ detașare.

La data de 14 septembrie 2022, numărul străinilor aflați pe teritoriul României cu permis de ședere în scopul angajării era de 47,763.

În ceea ce privește permisul unic, în anul 2021 au fost emise 23,527 de permise unice, cu 9,144 mai multe față de anul 2020 când au fost eliberate.

În ceea ce privește numărul contractelor de muncă active înregistrate de angajatorii români pentru salariați străini (cetățeni din afara Uniunii Europene, sau state membre ale Spațiului Economic European, respectiv Confederației Elvețiene a fost de 78,402 în intervalul ianuarie-septembrie 2022.

Evoluția numărului cererilor aferente eliberării avizului de angajare

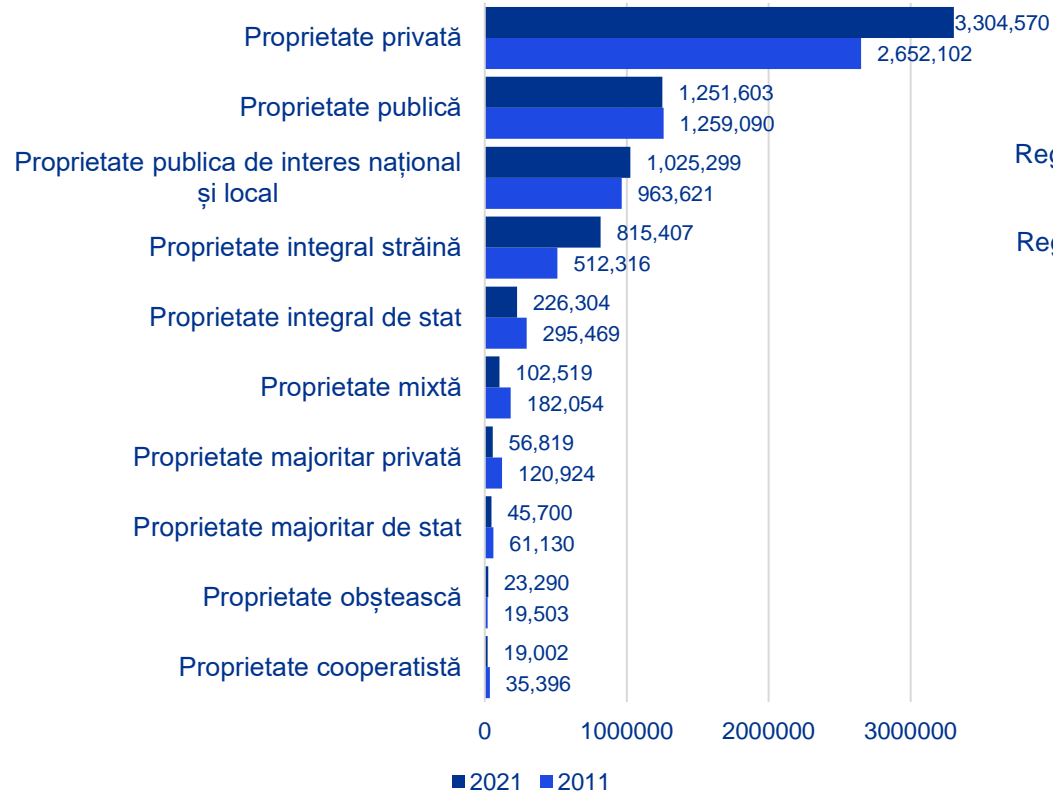
Sursă: Inspectoratul General pentru Imigrări

Sectorul privat înregistrează cel mai mare număr de salariați

Sectorul privat numără 59% dintre toți salariații, urmat de sectorul public, cu 22,6%. Între anii 2011 – 2021, se poate observa o creștere a salariaților care lucrează în proprietăți private, în timp ce numărul celor care lucrează în sectorul public s-a menținut aproape constant, cu o ușoară scădere de aproximativ 7400 de salariați.

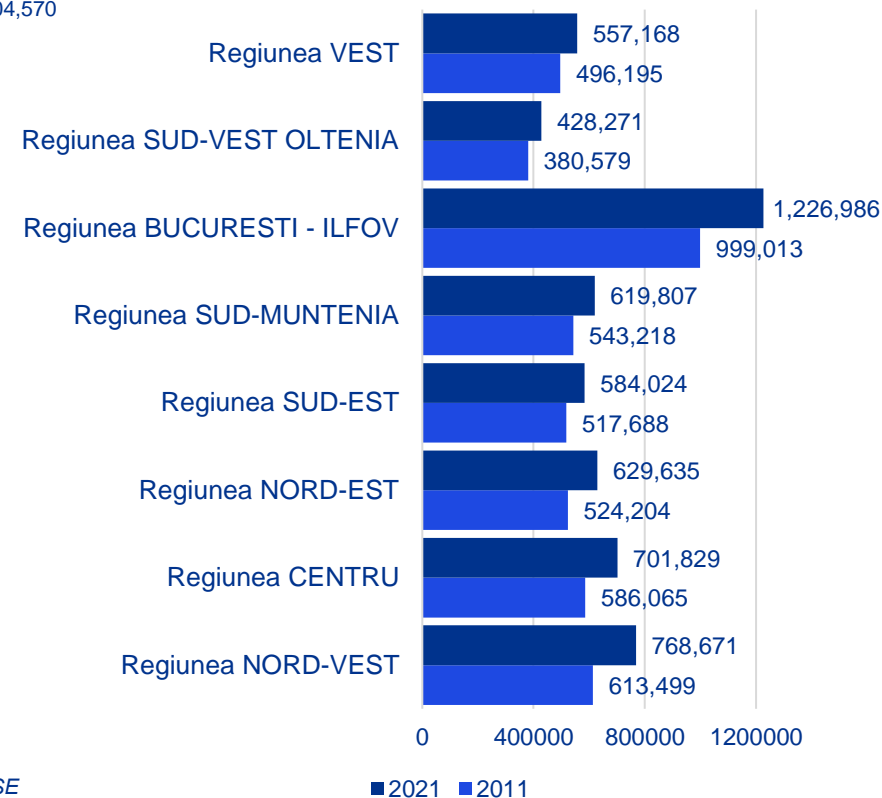
La fel ca în cazul populației ocupate, Regiunea București-Ilfov numără cel mai mare număr de salariați de la nivelul României.

Efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe forme de proprietate

Sursă: INSSE

Efectivul salariaților pe regiuni de dezvoltare, 2011 versus 2021

Sursă: INSSE

Efectivul salariaților la sfârșitul perioadei de referință reprezintă numărul de salariați (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul) angajați cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, în program complet sau parțial (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat), existenți în evidențele întreprinderii la sfârșitul perioadei de referință. Nu sunt cuprinși salariații detașați la lucru în străinătate și/sau cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare, precum și următoarele categorii: - patronii care își desfășoară activitatea în propria unitate și pentru care sursa de venit o constituie numai dividendele și profitul unității; - lucrătorii familiali - reprezintă persoanele care-și exercită activitatea într-o unitate economică aparținând familiei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primesc remunerație sub formă de salariu; plata se realizează în natură (hrană, haine, locuință) sau ocazional, cu titlu excepțional, și în bani, fără a figura pe statul de salarii; - membrii consiliilor județene și locale; - zilierii - reprezintă persoane fizice care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, potrivit prevederilor legale în vigoare.

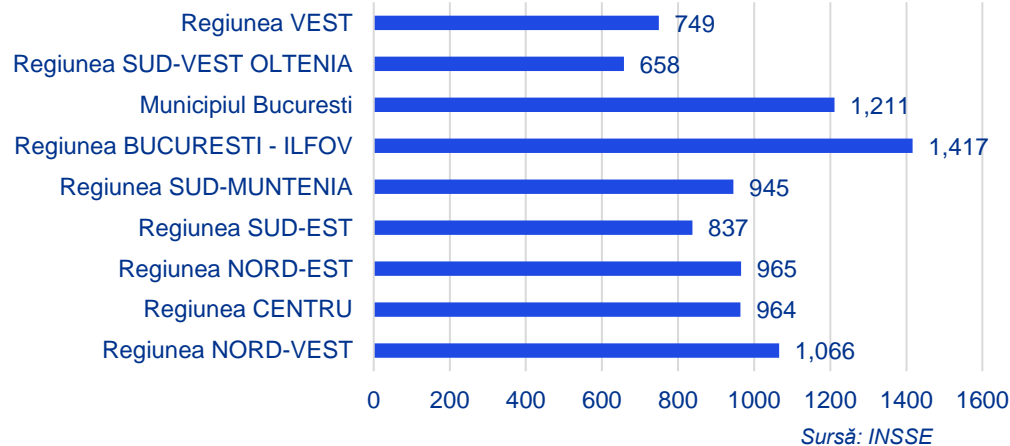
Industria deține primul loc în ierarhia activităților economice din punct de vedere al persoanelor ocupate (1/2)

Din punct de vedere al activităților economiei naționale, cele mai multe persoane ocupate sunt în industrie, urmată de industria prelucrătoare și comerț.

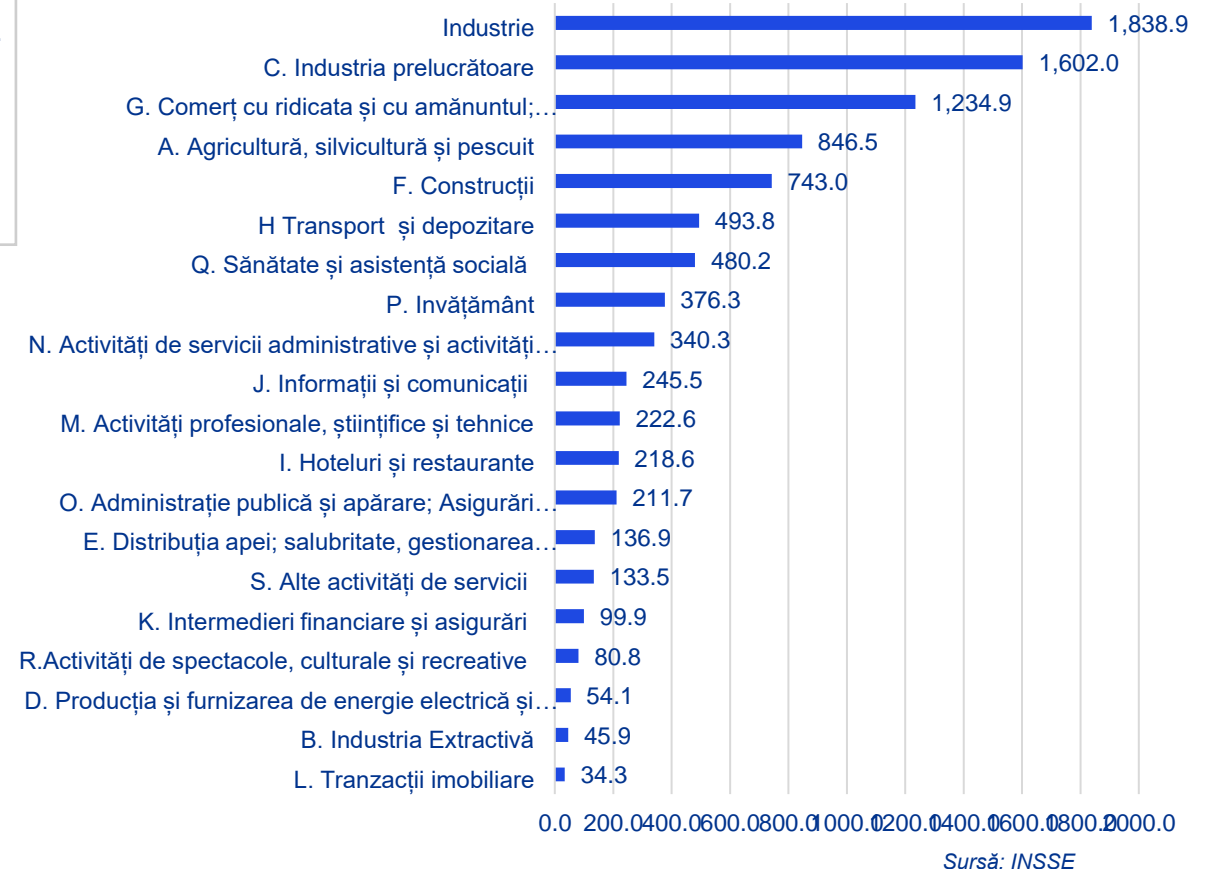
Regiunea București- Ilfov ocupă primul loc, urmată de Regiunea Nord Vest și Nord-Est, în linie cu tendințele privind populația activă.

La polul opus, Regiunea Sud-Vest Oltenia se menține pe ultimul loc la numărul de persoane ocupate.

Populația civilă ocupată pe regiuni de dezvoltare

Populația civilă ocupată, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN, 2021

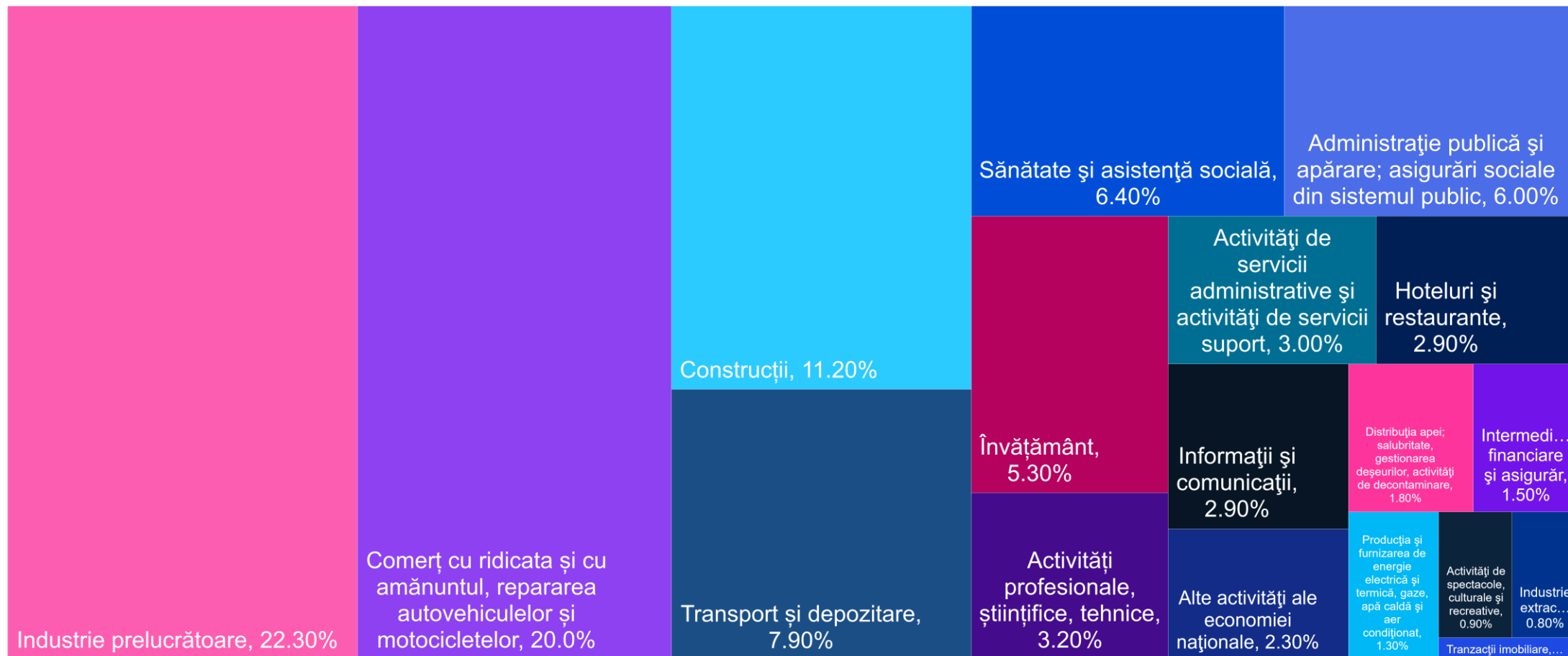

Populația ocupată civilă cuprinde, potrivit metodologiei balanței forței de muncă, toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub forma de salarii, plata în natură etc.

Industria deține primul loc în ierarhia activităților economice din punct de vedere al persoanelor ocupate (2/3)

În 2021, 22,3% dintre persoanele ocupate lucrau în industria de prelucrare, 20% în comerț și 11,2% în construcții

Distribuția populației ocupate în activități neagricole, 2021

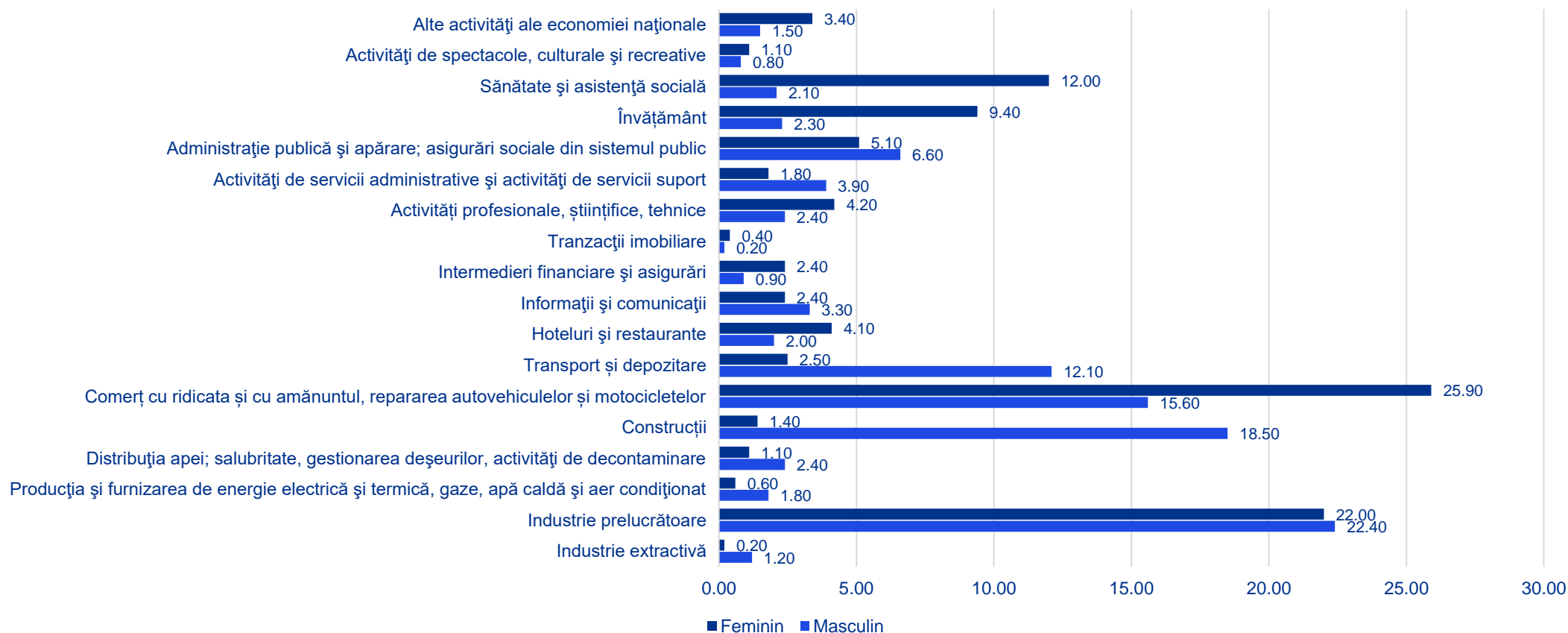

Sursă: INSSE

Industria deține primul loc în ierarhia activităților economice din punct de vedere al persoanelor ocupate (3/3)

Ramurile economice în care lucrează cele mai multe femei sunt sănătate și asistență socială, învățământ, intermediari financiare și asigurări, hoteluri și restaurante, în timp ce bărbații rămân majoritari în ramuri precum industria prelucrătoare, construcții sau transport și depozitare.

Distribuția populației ocupate (mii persoane) în activități neagricole, pe sexe, 2021 (în % față de total)

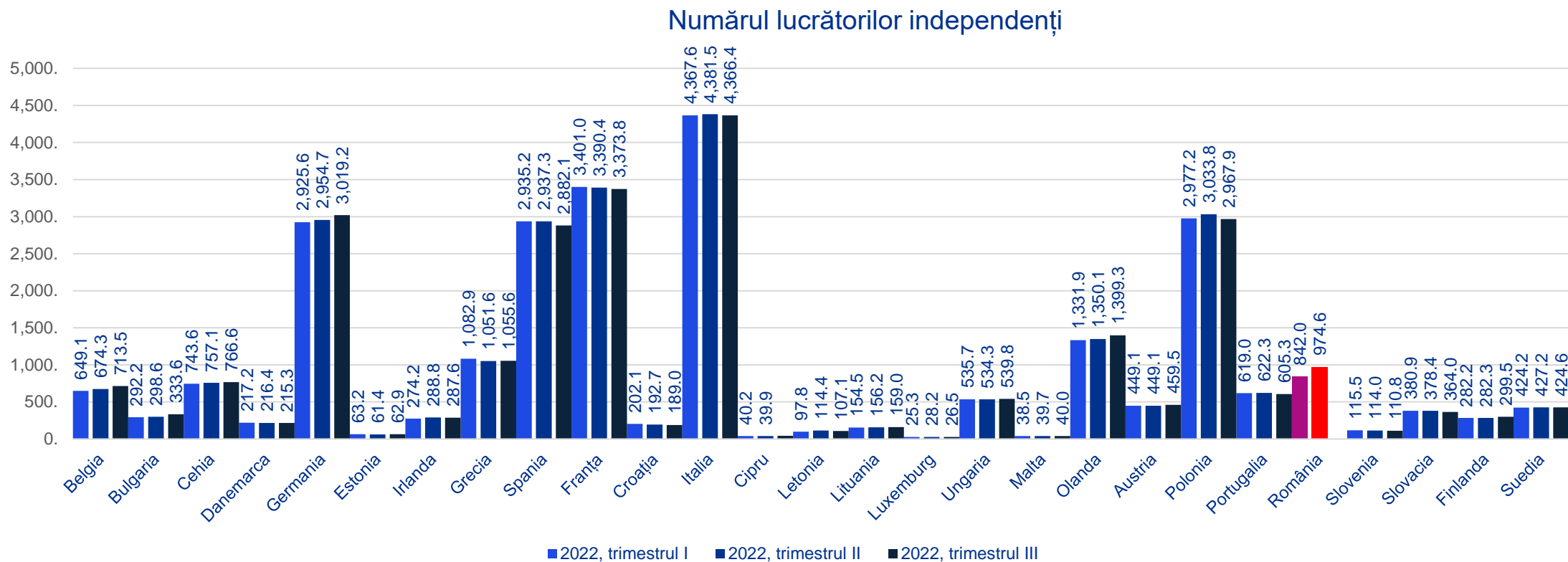

Sursă: INSSE

Numărul lucrătorilor independenți (self-employment) este în creștere

În România, numărul lucrătorilor independenți a fost în trimestrul III, 2022 de 974.6 sute persoane, în creștere de 60% față de trimestrul I, 2022, când s-au înregistrat 605.3 sute persoane.

În trimestrul III din 2022, Italia înregistra cel mai mare număr al lucrătorilor independenți (4,366.4 sute persoane), urmată de Franța (3,373.8 sute persoane) și Germania (3,019.2 sute persoane).

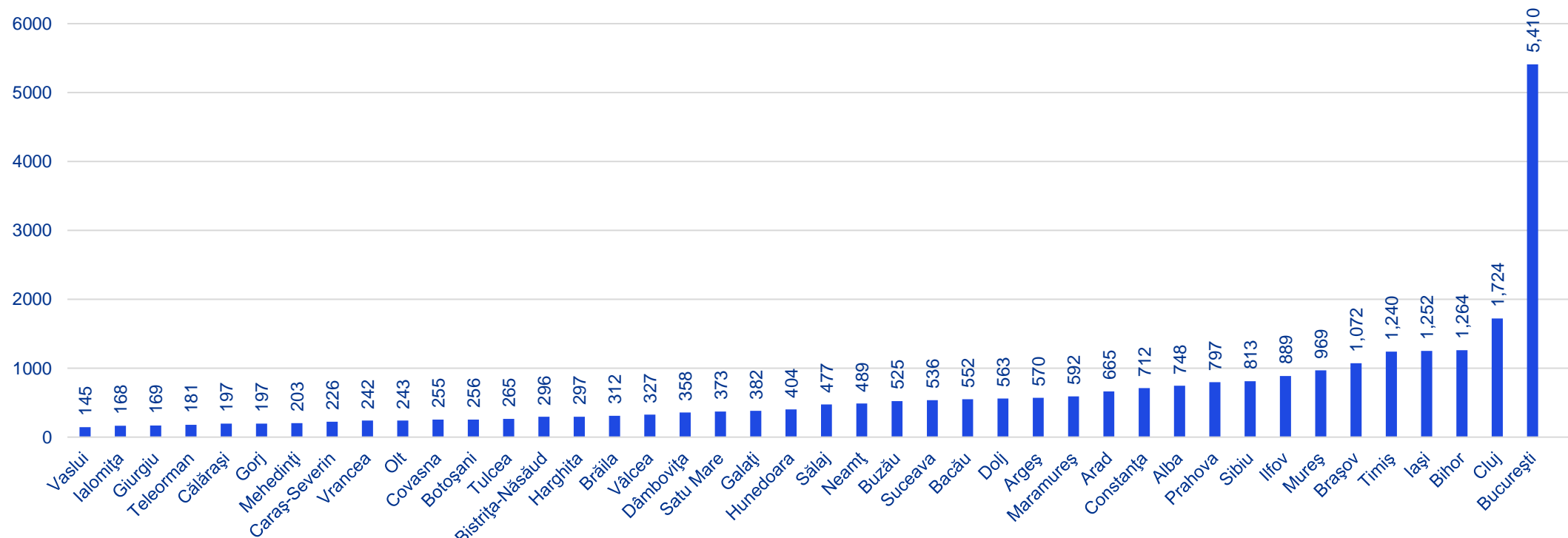

Sursă: EUROSTAT

Tendință similară de creștere și la nivelul înregistrărilor PFA

În perioada 01.01.2022 - 31.10.2022, au fost înregistrate la Registrul Comerțului 27,355 noi PFA, cu 1,965 mai multe față de aceeași perioadă a anului 2021. Cele mai multe PFA s-au înregistrat în Municipiul București (5,410), urmat de Cluj (1,724) și Bihor (1,264).

Înmatriculări PFA efectuate în perioada 01.01.2022 - 31.10.2022

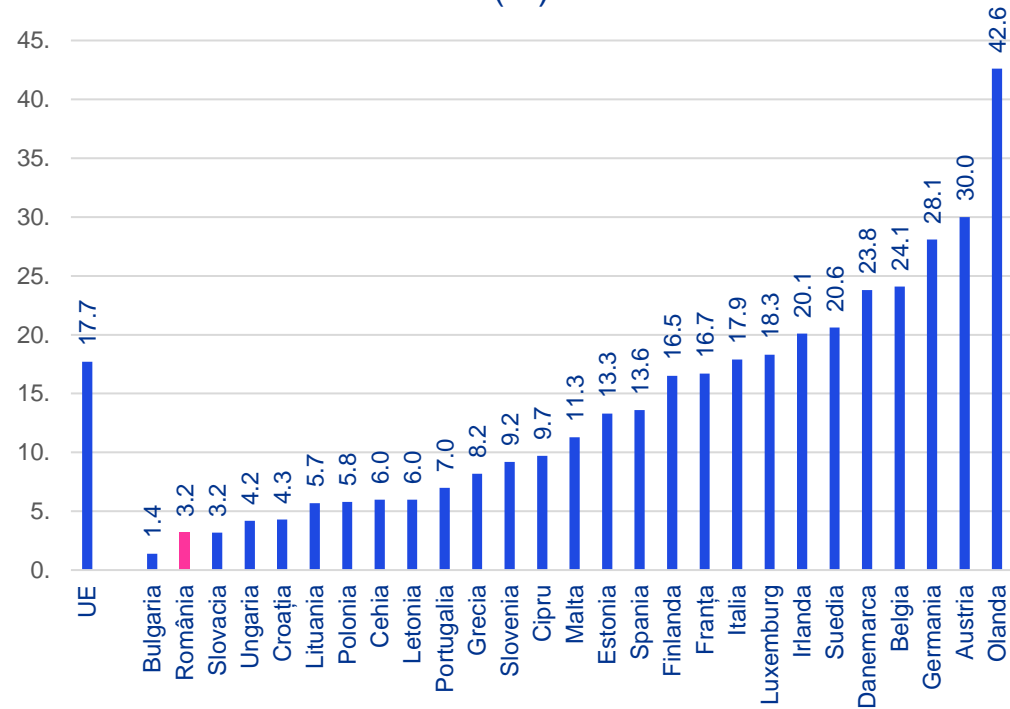

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

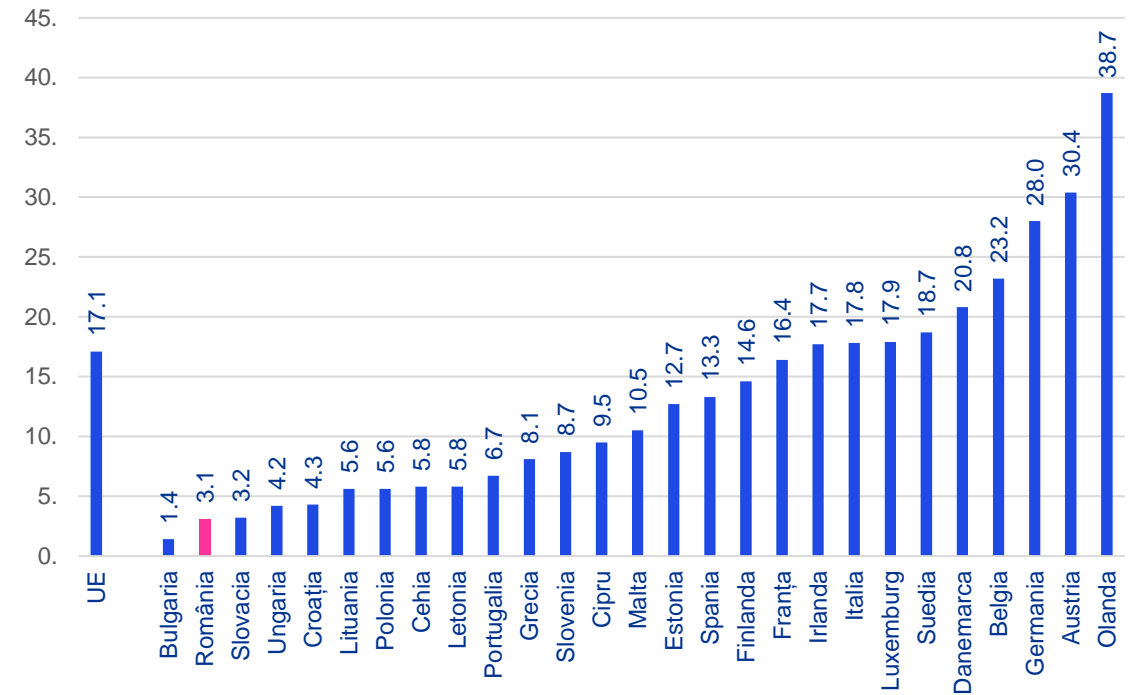
Aproximativ 97% din angajații din România lucrează cu normă întreagă

Comparativ cu alte state europene, România rămâne o țară care lucrează preponderent cu normă întreagă (full-time), doar 3.1% (angajați cu vârstă cuprinsă între 15 și 64 ani), respectiv 3.1% (angajați cu vârstă cuprinsă între 20 și 64 ani, lucrează cu timp parțial (part-time), situându-se pe locul 2, după Bulgaria din punct de vedere al numărului persoanelor care lucrează cu normă de timp parțial (part-time), la nivelul trimestrului 2 din 2022.

Proporția persoanelor cu vârstă cuprinsă între 15-64 ani cu program de lucru part time, Q2 2022 (%)

Proporția persoanelor cu vârstă cuprinsă între 20-64 ani cu program de lucru part time, Q2 2022 (%)

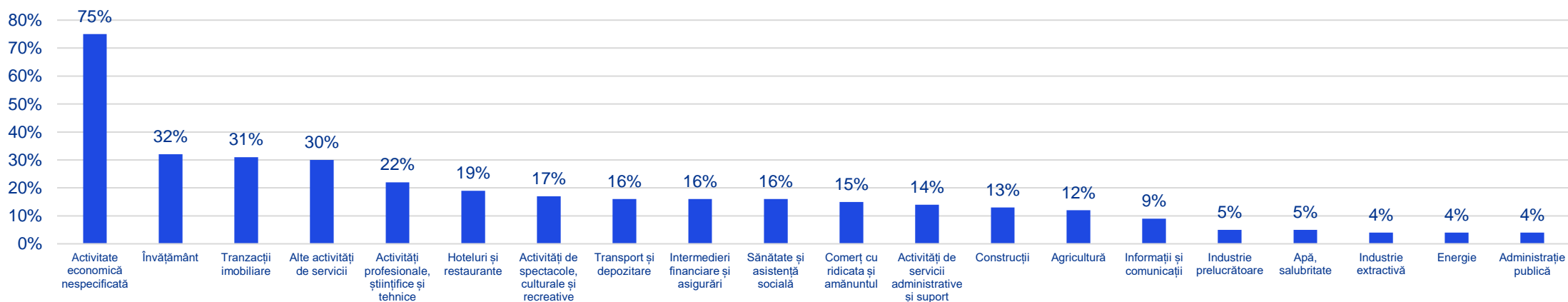

Normele de 4 și, respectiv, 2 ore reprezintă peste 50% din totalul contractelor cu timp parțial

Data	Contracte individuale de muncă	Contracte individuale de muncă cu normă întreagă	Contracte individuale de muncă cu timp parțial	7 ore/zi	6 ore/zi	5 ore/zi	4 ore/zi	3 ore/zi	2 ore/zi	1 oră/zi	Ore/săptămână ore/lună
30.06.2022	6,640,947	5,519,582	1,121,365	11,799	55,485	24,432	324,140	25,059	311,273	143,778	225,399
31.07.2022	6.623.733	5.593.563	1,030,170	11,341	55,862	23,701	318,728	24,023	301,342	138,673	156,500
02.08.2022	6609189	5.614.231	994,958	11,356	53,401	22,814	284,590	23,419	270,318	129,445	199,615

Sursă: Inspekția Muncii

Ponderea contractelor cu timp parțial din total contracte individuale de muncă pe activități ale economiei naționale

Sursă: Economedia

Comertul este activitatea economică cu cei mai mulți salariați cu normă de timp parțial

	Timp complet	Timp parțial	În echivalent timp complet*
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	119,409	9,637	122,893
Industrie	1,288,407	63,131	1,312,194
B. Industria extractivă	44,550	1,151	44,977
C. Industria prelucrătoare	1,090,284	56,844	1,111,763
D. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	52,015	1,457	52,470
E. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	101,558	3,679	102,984
F. Construcții	405,432	39,960	419,504
G. Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Repararea autovehiculelor și motocicletelor	843,198	96,626	881,630
H Transport și depozitare	273,153	21,331	281,039
I. Hoteluri și restaurante	161,456	23,093	170,790
J. Informații și comunicații	205,175	14,967	211,078
K. Intermedieri financiare și asigurări	83,138	11,546	87,761
L Tranzacții imobiliare	27,422	4,231	28,836
M Activități profesionale, științifice și tehnice	173,131	23,109	181,809
N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	289,365	31,084	301,408
O Administrație publică și apărare; Asigurări sociale din sistemul public	203,602	1,171	204,219
P Învățământ	326,609	45,013	348,449
Q Sănătate și Asistență Socială	414,122	15,411	421,170
R Activități de spectacole, culturale și recreative	67,244	7,734	70,300
S Alte activități de servicii	47,074	9,849	51,208

Sursă: INSSE

*Numărul de salariați în echivalent timp complet reprezintă o medie aritmetică simplă, calculată prin împărțirea sumei efectivilor zilnice de salariați în timp parțial, proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă, din anul respectiv - inclusiv din zilele de repaos săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare - la numărul total al zilelor calendaristice (365 de zile).

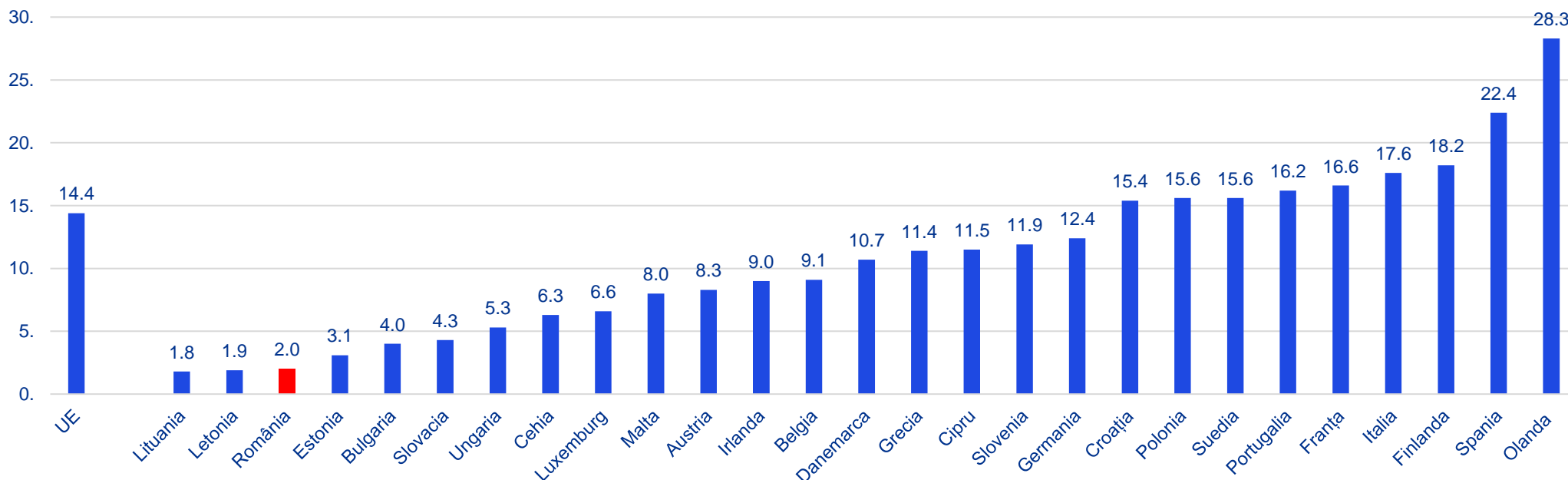

România este semnificativ sub media europeană în ceea ce privește numărul de lucrători temporari

La nivelul Uniunii Europene, Olanda este țara cu cea mai mare pondere a lucrătorilor temporari, 28,3%, aproape dublu față de media UE de 14,4% în timp ce în Lituania regăsim cea mai mică pondere a lucrătorilor temporari din total lucrători, de 1,8%.

În România, doar 2% din total lucrători sunt temporari, a treia cea mai mică rată după Lituania și Letonia.

Ponderea lucrătorilor temporari din total lucrători, UE, 2022 Q2 (%)

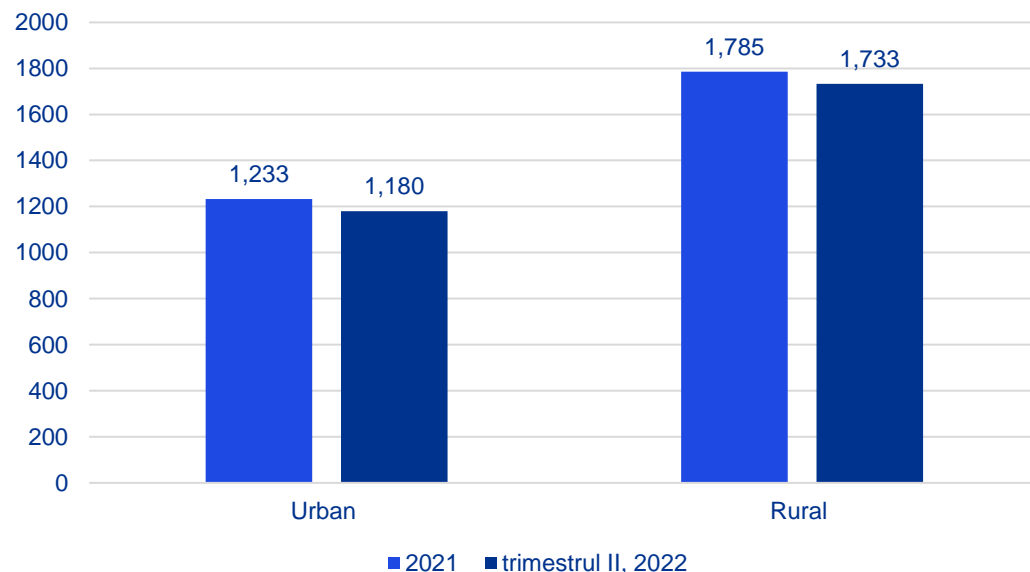
Sursă: EUROSTAT

Se observă tendințe pozitive de scădere a ratei de dependență economică

Rata de dependență economică, măsurată ca număr de persoane inactiv economic și șomeri la 1,000 de persoane angajate, a fost de 1,459.6 ‰ la nivelul anului 2021, în scădere față de anul 2020, când rata de dependență economică a fost de 1,511.4‰. Totodată, se observă o scădere a ratei de dependență economică de la finalul lui 2021 comparativ cu trimestrul 2 al anului 2022.

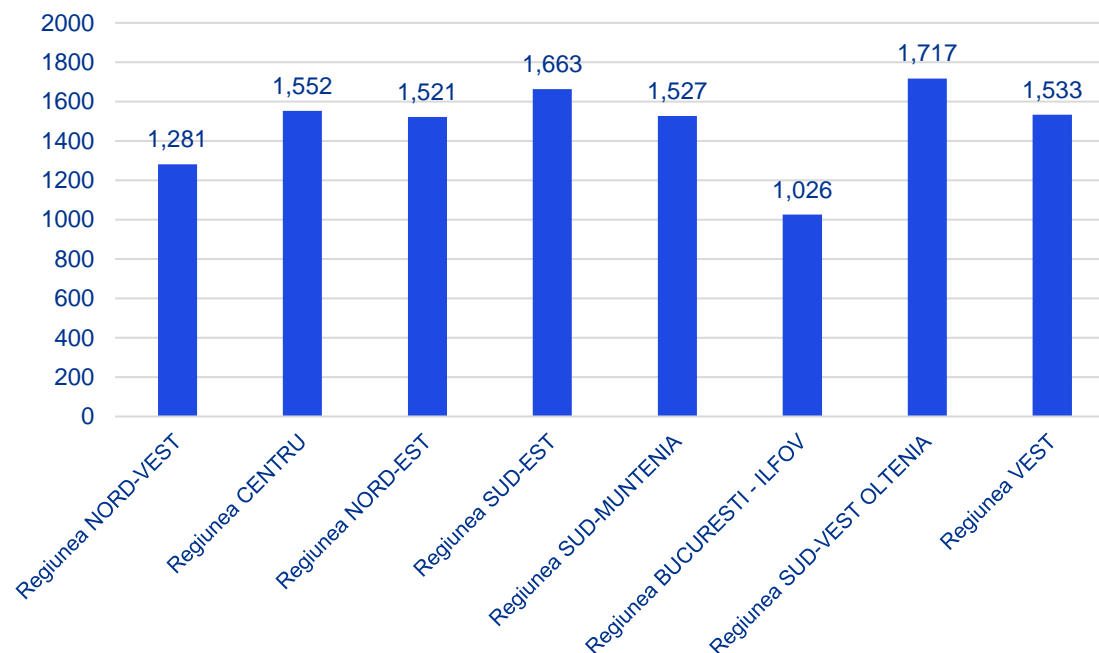
În ceea ce privește regiunile de dezvoltare, Regiunea Sud-Est a atins cea mai mare rată de dependență economică, de 1,663.1‰, în timp ce Regiunea București-Ilfov a avut cea mai mică rată, de 1,026.5‰.

Rata de dependență economică, pe medii de rezidență (‰)

Sursă: INSSE

Rata de dependență economică, 2021 (‰)

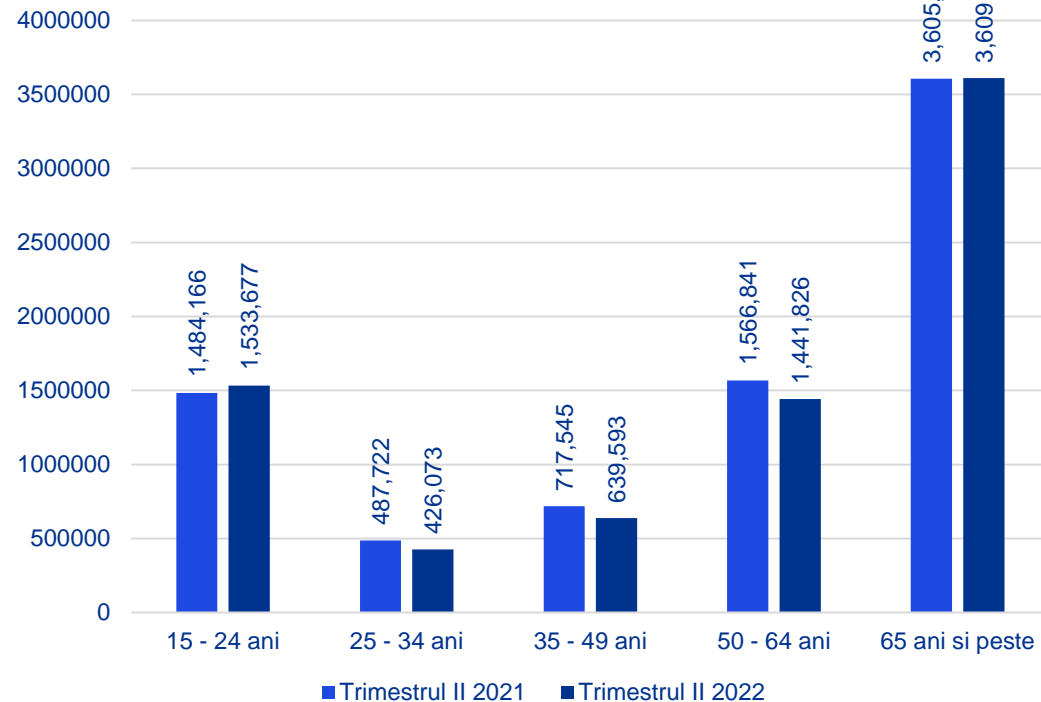

Sursă: Prelucrări proprii INSSE

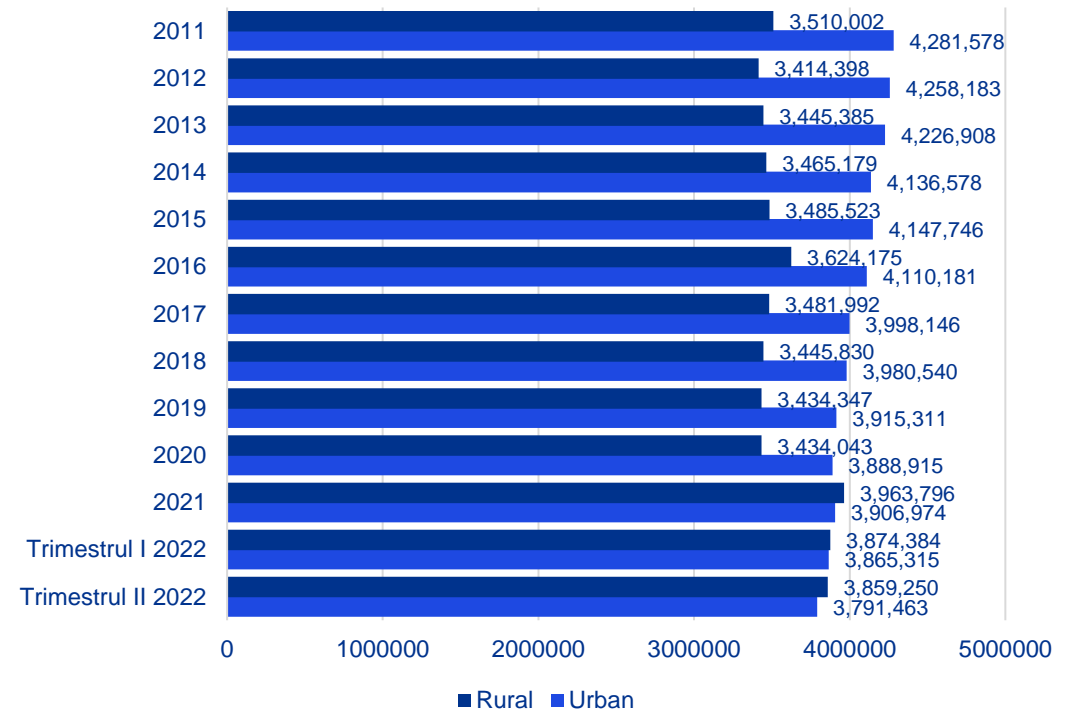
Numărul persoanelor inactive este în ușoară scădere pe parcursul anului 2021

Numărul persoanelor inactive totale în trimestrul II, 2022, era de 10,643,641, în scădere față de același trimestru al anului 2021, când se înregistrau 10,851,662 persoane. În ceea ce privește numărul persoanelor inactive în vârstă de 15 ani și peste, în trimestrul II 2022, numărul era de 7,650,713, în scădere față de aceeași perioadă a anului 2021, când numărul era de 7,870,771.

Populația inactivă de 15 ani și peste, trimestrul II 2021, 2022

Populația inactivă de 15 ani și peste pe medii de rezidență, 2011 - trimestrul II, 2022

Sursă: INSSE

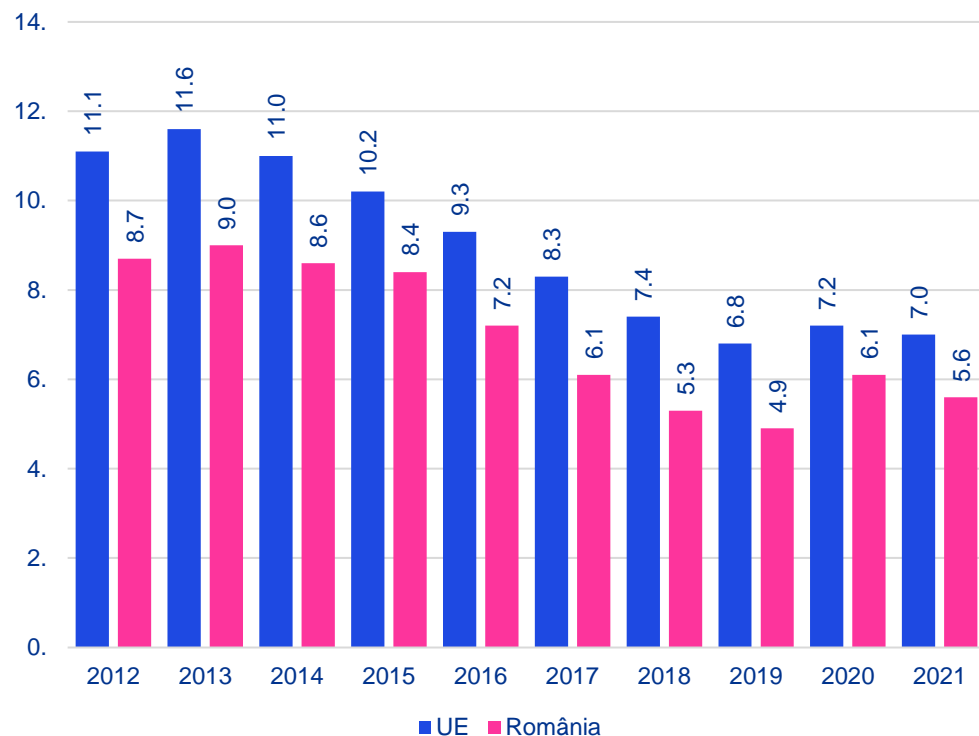
Sursă: INSSE

Populația inactivă cuprinde persoanele incluse în una dintre următoarele categorii: a) în vârstă de sub 15 ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință); b) în vârstă de peste 89 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință); sau c) cu vârste cuprinse între 15 și 89 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) și care nu sunt nici persoane ocupate, nici șomeri în cursul săptămânii de referință, conform definițiilor persoanelor ocupate și șomerilor.

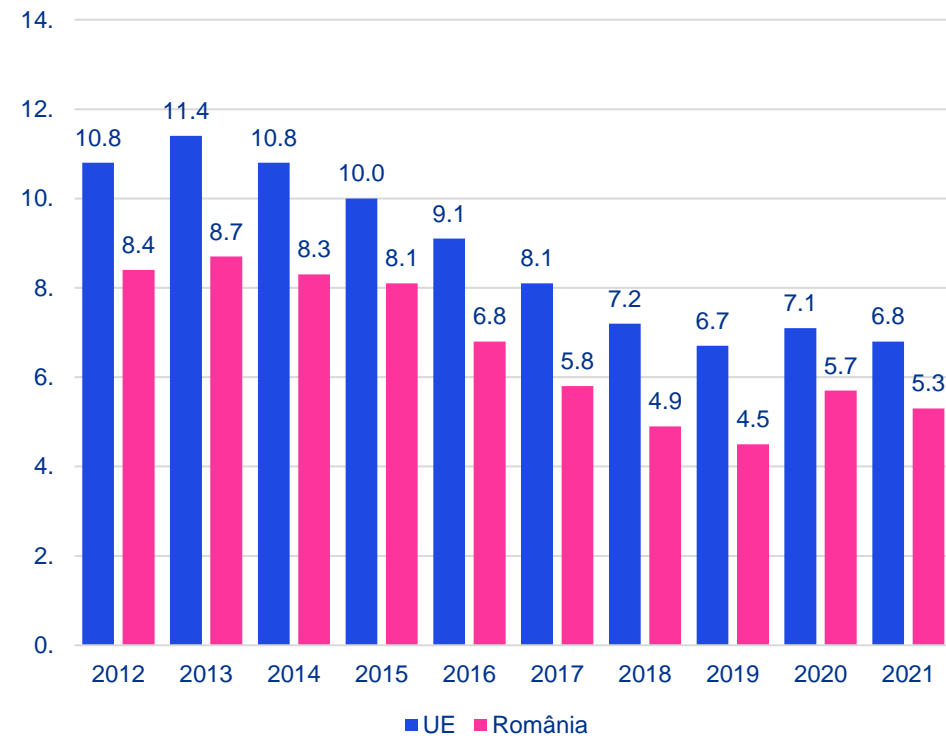
Rata șomajului este pe un trend descendent în ultimii 10 ani (1/2)

Rata șomajului în România din ultimii 10 ani a fost pe un trend descendent până în 2019, urmată de o creștere în anul 2020, cu toate acestea, menținându-se constant sub media țărilor UE

Rata șomajului* în UE și România (15-74 ani, %)

Rata șomajului* în UE și România (20 – 64 ani, %)

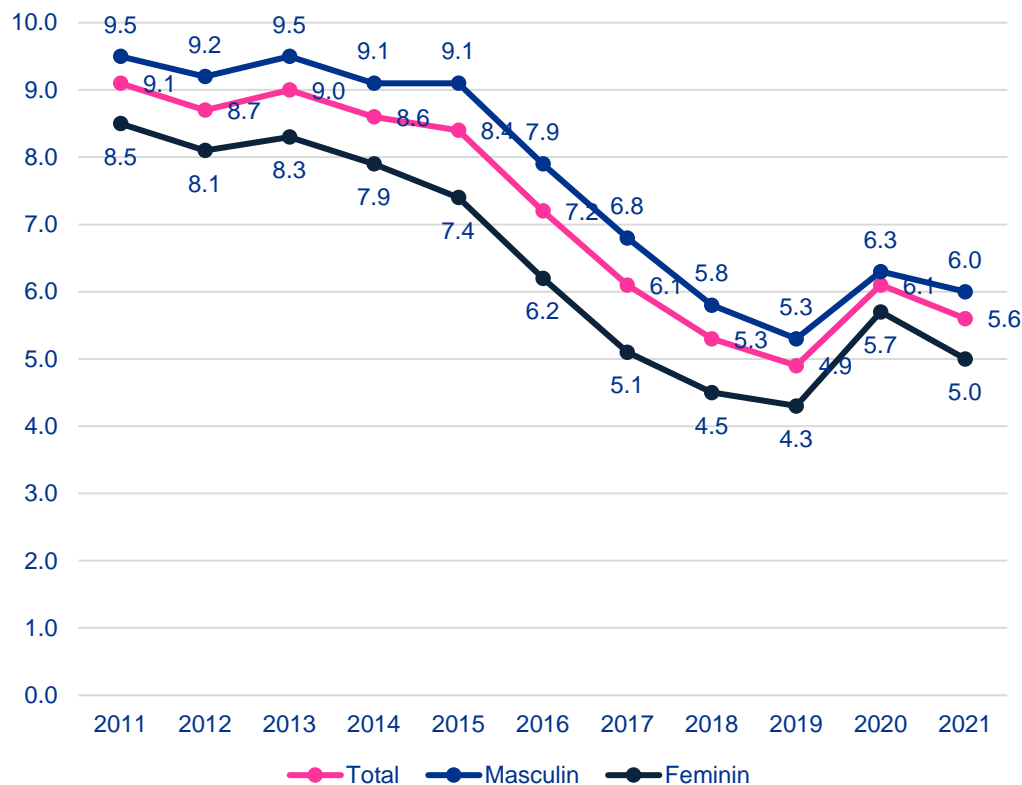
*Procentul șomerilor în populația activă

Sursă: Eurostat

Rata șomajului este pe un trend descendent în ultimii 10 ani (2/2)

Rata șomajului înregistrează un trend descendent atât la nivel general, cât și în rândul bărbaților, respectiv al femeilor. Același trend descendent se menține și din punct de vedere al mediilor de rezidență. Rata șomajului este mai mare în cazul bărbaților și în mediul rural.

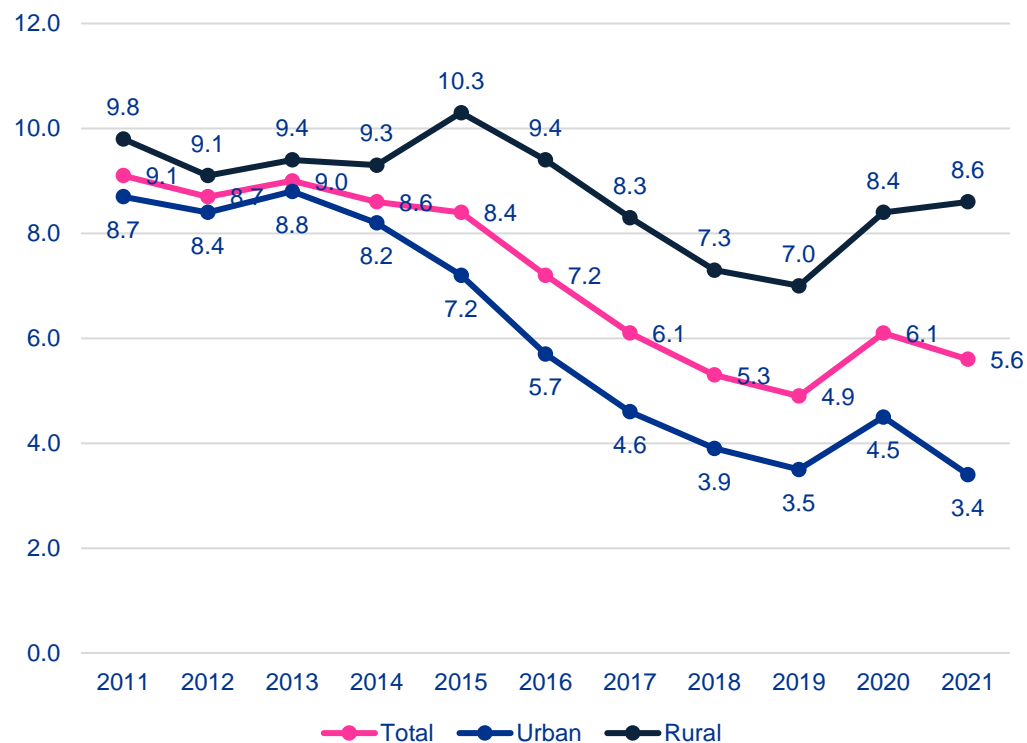
Rata șomajului* pe sexe, 2011 – 2021
(15 -74 ani, %)

*Procentul șomerilor în populația activă

Sursă: INSSE

Rata șomajului* pe medii de rezidență, 2011 – 2021 (15 -74 ani, %)

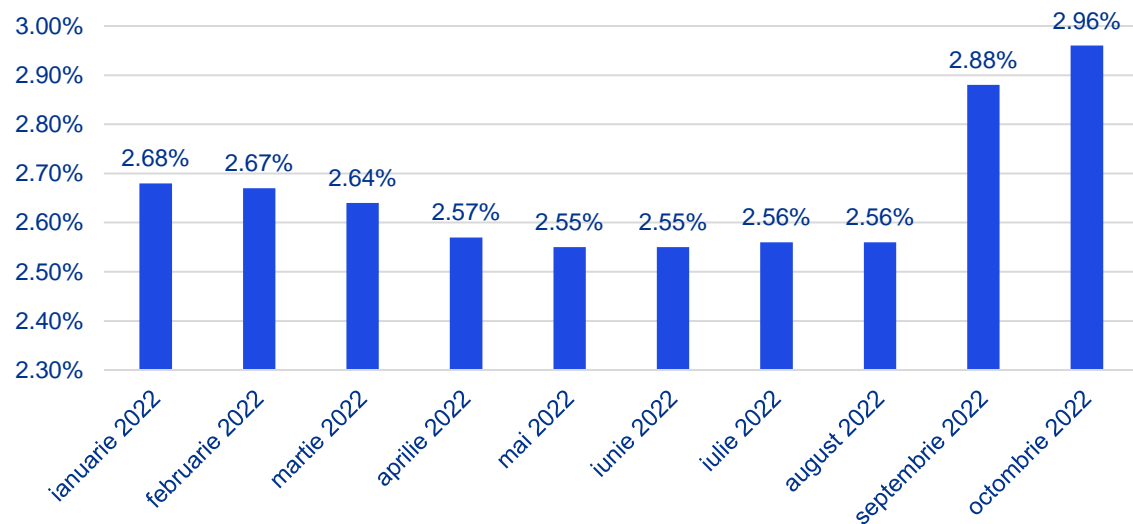
Sursă: INSSE

Cei mai mulți șomeri sunt absolvenți de nivel gimnazial

La nivelul anului 2022, nivelul șomajului înregistrat rămâne scăzut față de anii anteriori, însă sunt înregistrate și tendințe ușoare de creștere în primele 10 luni ale anului 2022, de la 2,68% în ianuarie, la 2,96% în octombrie 2022. Se poate observa o ușoară scădere în lunile aprilie – august 2022, când rata șomajului s-a menținut în jurul valorii de 2,5%.

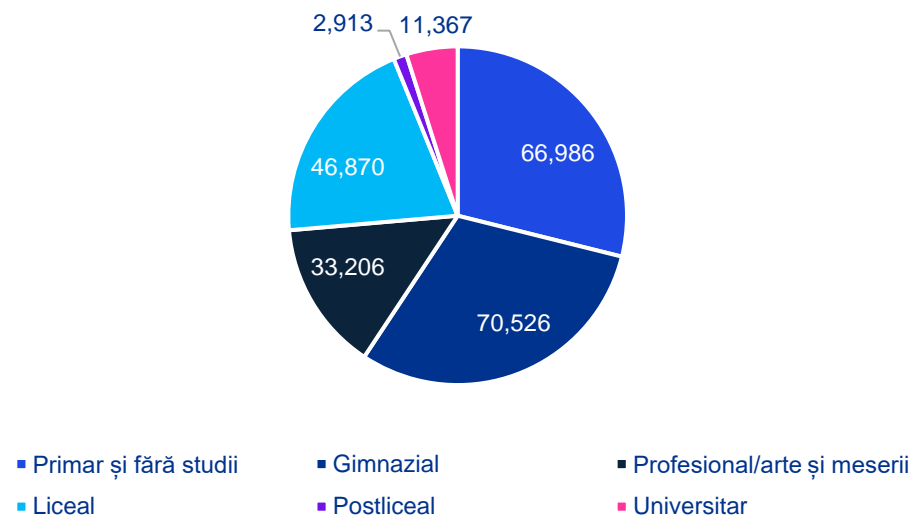
În ceea ce privește structura șomerilor în funcție de gradul de instruire, conform datelor de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, pentru luna octombrie 2022, cei mai mulți șomeri, respectiv 70,526 (30,42% din totalul șomerilor) au absolvit nivelul gimnazial. La polul opus, se situează cei care au absolvit un nivel universitar, 11,367 (4,9% din totalul șomerilor) și cei cu un postliceal, 2,913 șomeri, reprezentând 1,26% din totalul șomerilor.

Rata șomajului înregistrat* lunar, 2022

Sursă: Ministerul Muncii

Structura șomerilor în funcție de gradul de instruire

Sursă: Ministerul Muncii

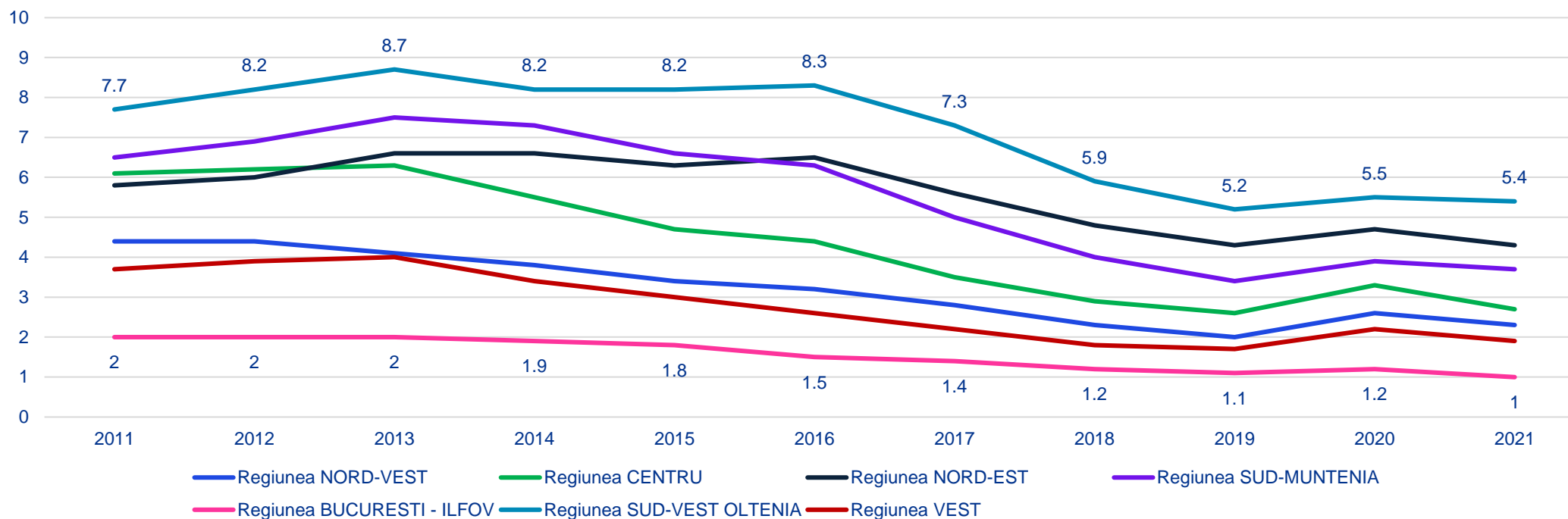
*Rata șomajului înregistrat reprezintă raportul dintre numărul șomerilor (înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă) și populația activă civilă (șomeri + populație ocupată civilă, definită conform metodologiei bilanței forței de muncă).

Regiunea Sud-Vest Oltenia și Nord-Est prezintă cele mai mari rate ale șomajului

Regiunea Sud-Vest Oltenia și Nord-Est prezintă cele mai mari rate ale șomajului înregistrat în 2021, respectiv 5.4% și 4.3%.

Regiunea Sud-Vest Oltenia înregistrează cea mai mare rată a șomajului pe parcursul întregii perioade 2011 – 2021, în timp ce Regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai mică rată a șomajului în aceeași perioadă.

Rata șomajului înregistrat pe regiuni de dezvoltare, 2011 – 2021 (%)

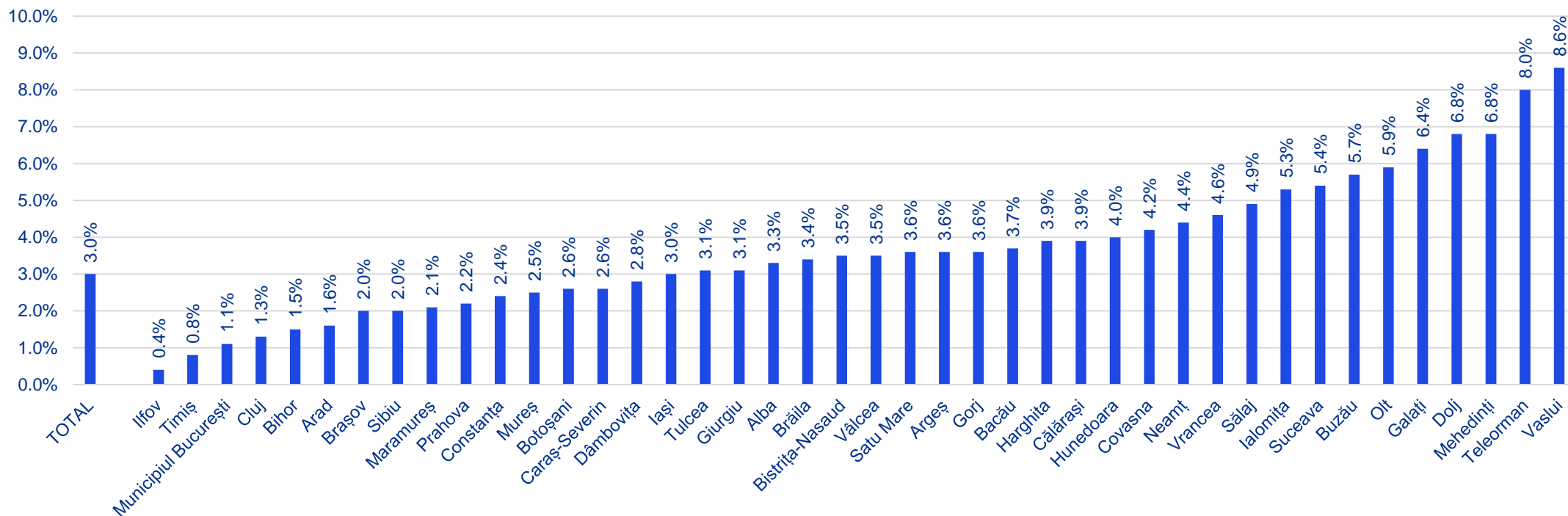
Sursă: INSSE

Județele Vaslui și Teleorman numără cei mai mulți șomeri, iar Ilfov și Timiș cei mai puțini

Ierarhia județelor din punctul de vedere a ratei șomajului în 2021 situează pe primele locuri Vaslui (8.6%), Teleorman (8.0%).

La popul opus, Județul Ilfov și județul Timiș înregistrează cele mai mici rate ale șomajului, sub 1%.

Rata șomajului înregistrat pe județe, 2021

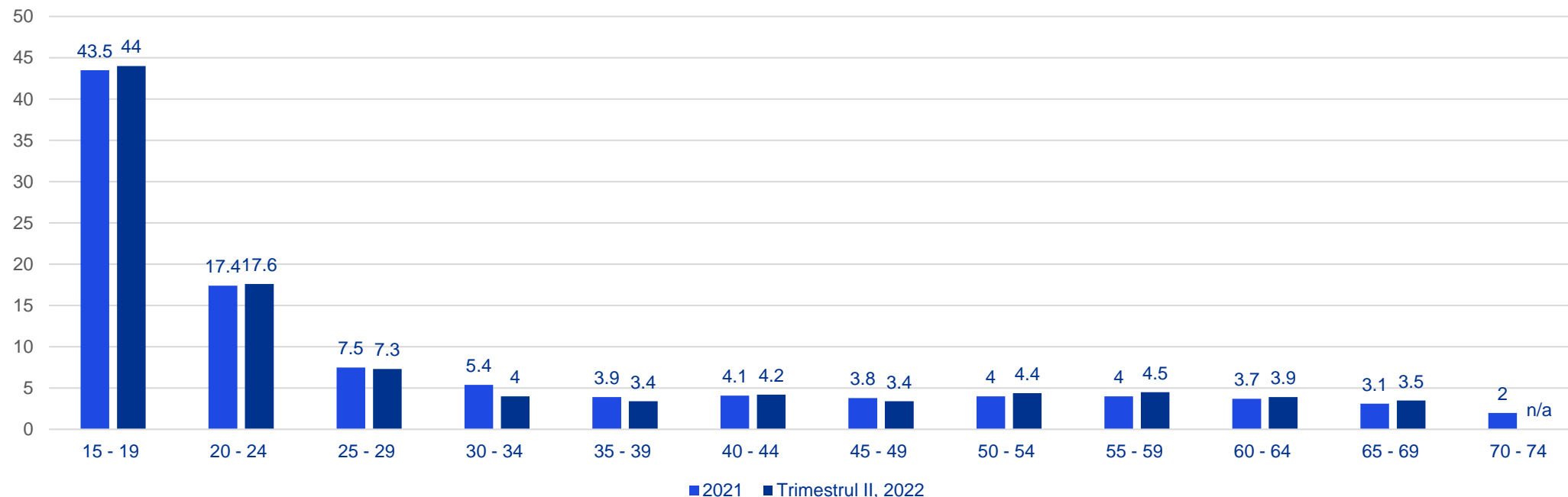
Sursă: INSSE

Rata șomajului înregistrează cele mai mari valori în rândul tinerilor

Grupele de vârstă 15 – 24 ani cumulează o rată a șomajului înregistrat de 61.6% din total populației șomere.

Rata șomajului BIM pe grupe de vârstă (%)

Sursă: INSSE

Somerii, conform definiției internaționale (BIM*), includ persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 74 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) care:

(a) în cursul săptămânii de referință nu erau ocupate conform definiției persoanelor ocupate; și (b) erau disponibile să muncească, adică erau disponibile să ocupe un loc de muncă remunerat sau să desfășoare o activitate independentă în termen de două săptămâni după săptămâna de referință; și (c) căutau activ un loc de muncă, adică fie au făcut demersuri concrete în perioada de patru săptămâni care s-a încheiat cu săptămâna de referință pentru a căuta un loc de muncă remunerat sau pentru a desfășura o activitate independentă, fie au găsit un loc de muncă unde urmează să înceapă activitatea în termen de cel mult trei luni de la sfârșitul săptămânii de referință.

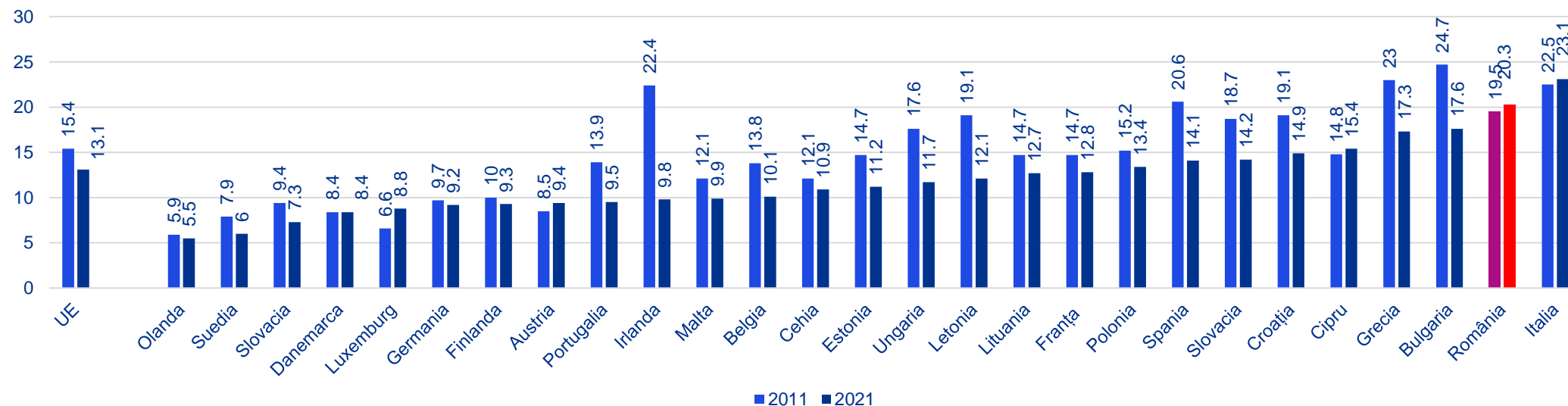
România este la coada clasamentului european cu privire la ponderea tinerilor cu vârstă cuprinsă între 15 și 29 ani care nu lucrează și nici nu sunt înscriși în sistemul de învățământ

România ocupă penultimul loc în Uniunea Europeană la acest indicator, 20.3% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 15 – 29 de ani nu sunt angajați și nu urmează o formă de educație.

Uniunea Europeană are ca țintă pentru 2030 un procent de sub 9%, ponderea celor care nu lucrează și nici nu urmează o anumită formă de educație această grupă de vârstă.

Pentru anul 2021, ponderea la nivelul Uniunii Europene a fost de 13.1%, cu diferențe semnificative între statele membre. Olanda înregistrează cea mai mică pondere, doar 5.5% din tinerii cu vârste cuprinse între 15 – 29 ani care nu lucrează și nici nu urmează vreo formă de educație. La polul opus, Italia înregistrează cea mai mare pondere dintre statele membre.

Tineri (15-29 ani) care nu lucrează și nici nu sunt înscriși în sistemul de învățământ (NEETs), 2011 – 2021, (%)

Sursă: EUROSTAT

Deși România se situează sub media europeană la majoritatea indicatorilor ce țin de sistemul de învățământ, investițiile publice în educație sunt în scădere față de anii anteriori

Criteriu	Țintă 2030	România 2021		UE 2021	
		2011	2021	2011	2021
Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare de către tinerii de 18 – 24 ani	< 9%	18.1%	15.3%	13.2%	9.7%
Participarea la educația timpurie (de la vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară)	≥ 96%	84.1%**	78.2%*****	91.8%**	93.0%*****
Absolvirea învățământului terțiar (vârsta 25-34 de ani)	≥45%	22.5%	23.3%	33.0%	41.2%
Investiții în educație (Cheltuieli publice pentru educație ca procent din PIB)		4.1%	3.7%*****	4.9%	5.0%*****
Investiții în educație (Cheltuieli în instituțiile publice și private pentru fiecare ENI/student în EUR SPC)	ISCED 1-2	€1 668*	€2 488****	€6 072*	€6 359***
	ISCED 3-4	€1 769*	€3 222****	€7 366**	€7 762***
	ISCED 5-8	€4 035*	€5 460****	€9 679*	€9 995***
Investiții în educație (Cheltuieli publice pentru educație ca pondere din totalul general al cheltuielilor administrațiilor publice)		10.4%	8.8%*****	10.0%	9.4%*****
Expunerea absolvenților EFP la învățarea la locul de muncă	≥ 60 % (2025)	n/a	7.1%	n/a	60.7%

*2012   ****2018

**2013   *****2020

***2017

©2023 KPMG Advisory SRL, a Romanian limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

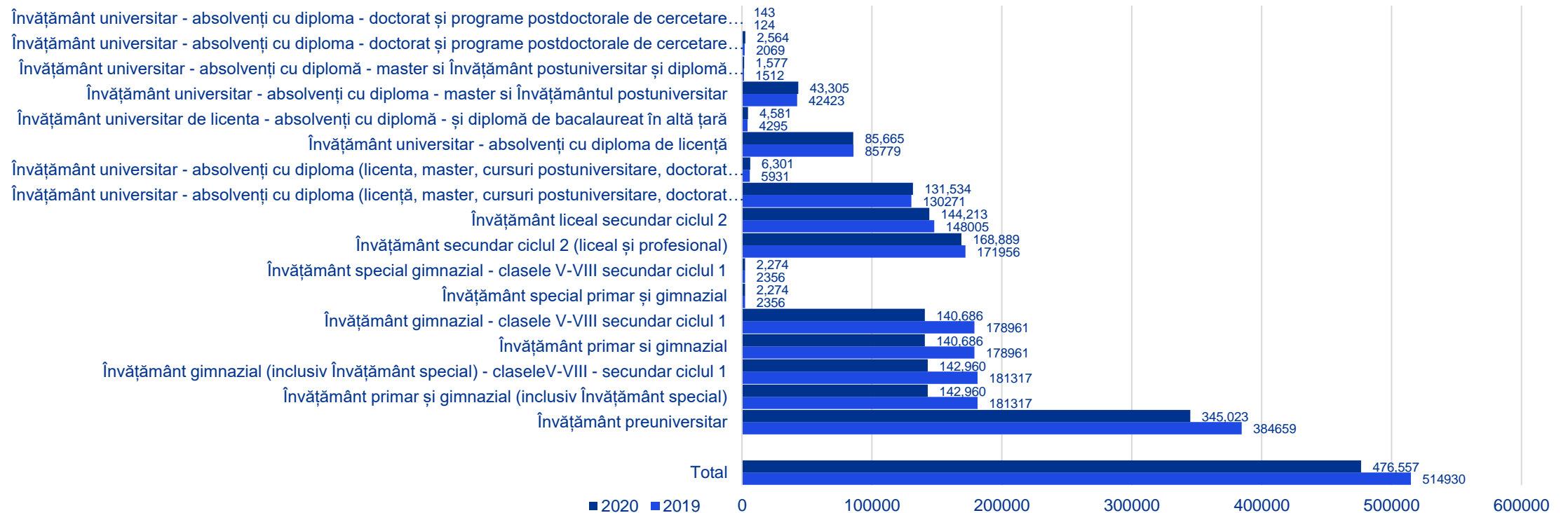
Sursă: Education and Training Monitor

Tendință generală de scădere a numărului absolvenților

Numărul absolvenților este în scădere indiferent de nivelul de educație, cu precădere pentru absolvenții de învățământ preuniversitar, primar și gimnazial și cel liceal. În 2020, numărul celor care finalizau nivelul de învățământ primar și gimnazial a fost cu 39.636 mai mic față de 2019. De notat că la nivelul anilor 2019-2021 numărul studenților a crescut, prin urmare este posibil ca și numărul absolvenților să înregistreze o creștere după 2022, însă începând cu anul universitar 2021-2022 numărul studenților revine la tendința generală de scădere și pentru acest segment.

Conform Education and Training Monitor, România se numără de asemenea printre țările membre UE care înregistrează scăderi în ceea ce privește ratele de participare la educația timpurie, față de momentul 2014. În anul 2019, doar 78.6% dintre copiii între 3 și vârsta de începere a învățământului obligatoriu erau înscriși în într-o formă de învățământ.

Numărul absolvenților pe niveluri de educație – România 2019, 2020

Sursă: INSSE

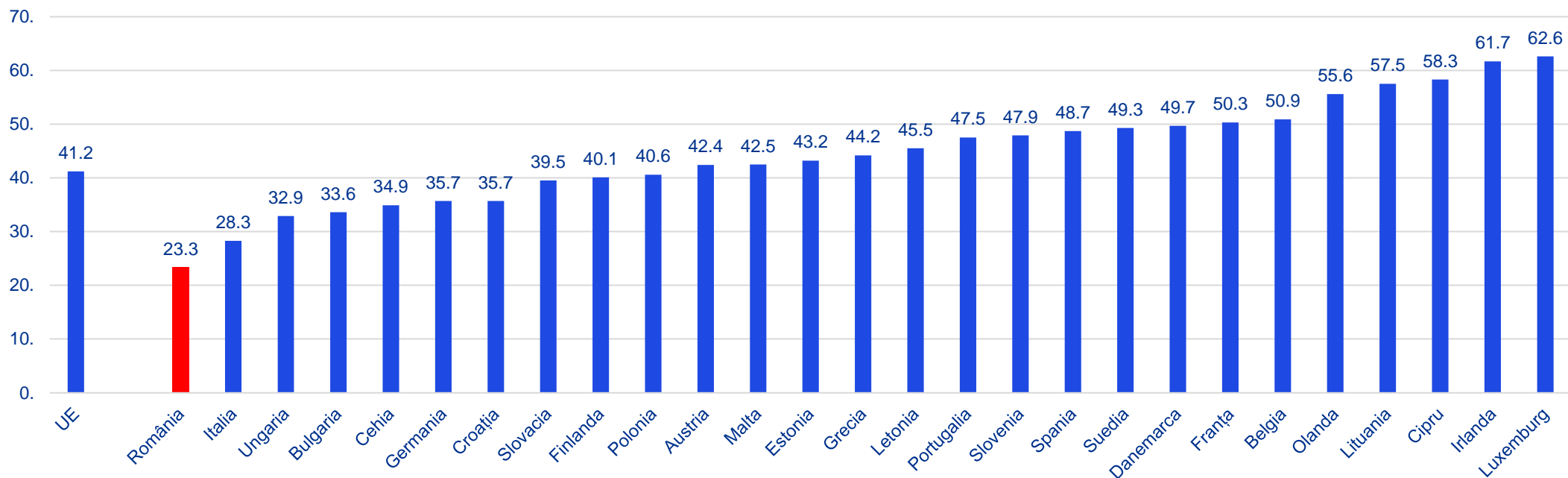
România are cea mai mică pondere de absolvenți de nivel terțiar dintre țările membre UE

România înregistrează cea mai mică pondere în privința persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 34 ani absolvenți de nivel terțiar de învățământ, cu doar 23.3% din totalul persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 34 ani, în comparație cu media Uniunii Europene de 41.2%.

În 2020 – 2021, numărul celor care au absolvit o formă de învățământ superior a fost de 131.500 studenți, cei mai mulți de sex feminin (59.3%).

Dezechilibre regionale se regăsesc și în cazul absolvenților, regiunea București Ilfov este pe primul loc, cu cei mai mulți absolvenți de învățământ universitar (33.1% ponderea studenților în total populație școlară), urmată de Regiunea Nord – Vest (19.6%) și Regiunea Vest (19.1%)

Proporția persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 34 ani absolvenți de nivel terțiar, UE, 2021, (%)

Sursă: Eurostat

Cel mai mare număr de absolvenți se înregistrează la specializările administrarea afacerilor și drept precum și la inginerie, producție și construcții.

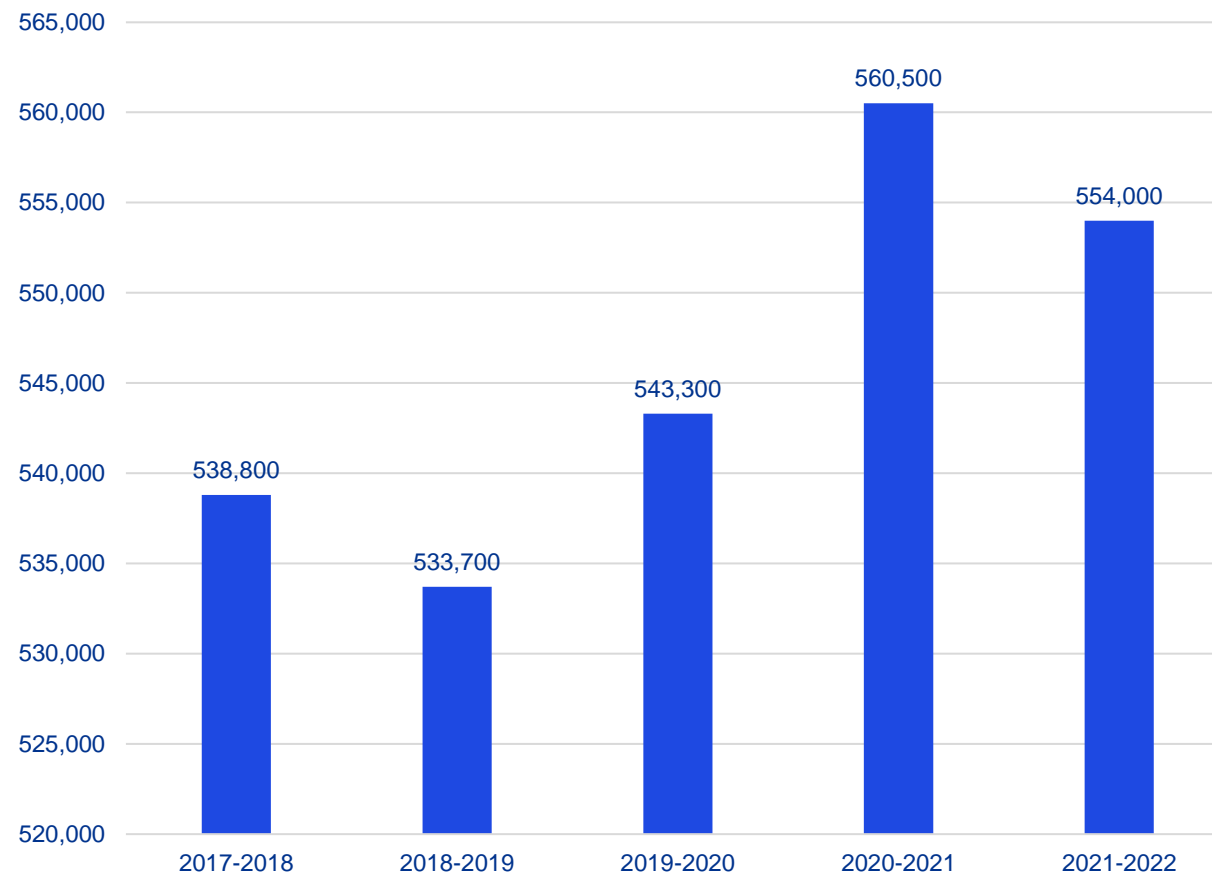
	Educație (%)	Artă și științe umaniste (%)	Științe sociale, jurnalism (%)	Administrarea afacerilor și drept (%)	Științe naturale, matematica și statistică (%)	Informatica și tehnologia informației (%)	Inginerie, producție și construcții (%)	Agricultură (%)	Sănătate și asistență socială (%)	Servicii (%)	N/A (%)
Uniunea Europeană	9,7	9,3	9,2	25,2	6,2	3,9	14,8	1,8	13,5	5,0	1,4
Belgia	8,1	9,2	11,2	22,8	3,9	2,2	11,6	1,9	25,0	1,3	2,9
Bulgaria	12,7	6,7	12,1	28,1	2,9	4,6	11,9	1,9	10,8	8,1	0,0
Cehia	13,2	8,6	10,5	18,9	5,7	5,0	15,1	3,5	12,2	7,2	0,0
Danemarca	5,2	10,6	10,0	26,1	5,3	5,4	12,3	1,2	20,6	3,3	0,1
Germania	9,5	9,5	6,9	25,5	7,8	4,9	23,1	1,9	7,4	3,2	0,3
Estonia	7,1	13,0	7,2	24,8	6,1	8,4	13,0	1,5	13,4	5,6	0,0
Grecia	7,1	10,7	15,8	20,9	9,4	3,5	14,5	2,6	11,9	3,5	0,0
Spania	17,4	8,9	7,5	19,2	4,7	4,0	12,1	1,1	17,4	7,7	0,0
Franța	4,0	8,3	7,5	35,4	8,2	3,6	14,1	1,7	13,1	4,0	0,1
Croația	7,5	9,2	7,8	21,8	5,3	4,7	18,5	3,5	12,3	9,3	0,0
Italia	12,6	15,8	13,9	17,2	7,4	1,4	13,8	2,3	12,3	3,0	0,2
Cipru	20,9	8,0	8,3	38,6	2,7	2,7	7,7	0,4	7,0	3,6	0,0
Letonia	8,5	6,1	7,6	29,4	2,7	4,6	12,0	1,4	19,1	8,4	0,0
Lituania	6,1	8,2	8,6	26,2	4,2	4,0	17,9	3,1	19,5	2,4	0,0
Luxemburg	13,4	10,4	11,4	37,5	5,0	6,4	7,8	0,2	7,4	0,5	0,0
Ungaria	9,4	6,4	9,0	20,6	2,6	3,1	9,7	2,8	5,1	8,0	23,0
Malta	6,7	9,0	10,2	35,2	4,0	6,5	6,8	0,3	17,7	2,9	0,0
Olanda	8,6	8,3	14,3	27,9	6,8	3,4	8,6	1,3	15,4	5,3	0,1
Austria	11,9	7,2	7,6	24,3	5,6	4,4	20,7	1,5	8,8	8,1	0,1
Polonia	12,5	7,0	9,1	25,5	3,2	3,7	12,5	1,7	15,6	7,5	1,8
Portugalia	4,1	9,5	11,4	21,3	6,2	2,6	19,1	2,6	16,8	6,4	0,0
Romania	5,3	9,5	9,6	26,4	5,1	6,7	17,3	3,9	11,3	4,9	0,0
Slovenia	11,2	7,7	9,8	19,1	6,9	4,1	17,6	2,3	12,4	8,9	0,0
Slovakia	14,2	7,7	10,0	20,2	5,3	4,4	12,6	2,3	16,8	6,5	0,0
Finlanda	7,0	11,3	7,3	19,9	5,2	7,5	15,2	2,4	19,6	4,7	0,0
Suedia	13,8	6,3	12,1	15,7	4,0	4,7	18,3	0,9	21,9	2,2	0,1

După o perioadă de creștere, numărul studenților din România este în scădere în anul 2021 - 2022

Numărul studenților înregistrează o scădere în anul universitar 2021 – 2022, față de 2020-2021 cu 6,500 mai puțini studenți, tendința de scădere din învățământul liceal și profesional, resimțindu-se în numărul celor care se înscriu în învățământul universitar.

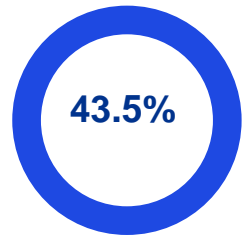
Regiunea cu cea mai mică pondere a studenților este Regiunea Sud – Muntenia (4.7%).

Număr studenți

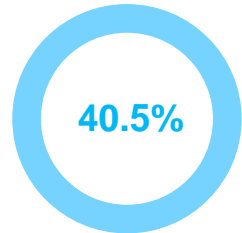

Sursă: Edupedu

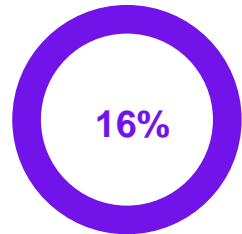
Se constată o creștere a populației cu nivel mediu respectiv superior de educație

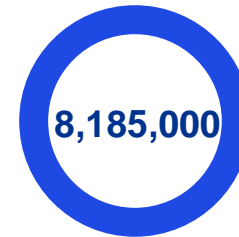
Ponderea populației cu nivel mediu de educație (postliceal, liceal, profesional sau tehnic de maiștri) a crescut față de anul 2011, de la 37.1% la 43.5% în 2021.

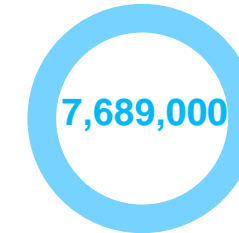
Ponderea populației cu nivel scăzut de educație (primar, gimnazial sau fără școală) înregistrează o scădere de la 50% în 2011 la 40.5% în 2021.

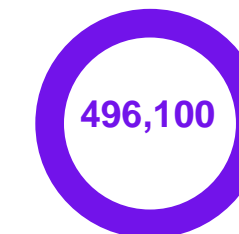
Ponderea populației cu nivel superior de educație Se constată o creștere a populației cu nivel superior de educație de la 12.9% în 2011 la 16,0% în 2021.

Populația activă în 2021

Persoane ocupate 2021

Șomeri

Sursă: INS, Primele date provizorii pentru Recensământul Populației și Locuințelor, runda 2021

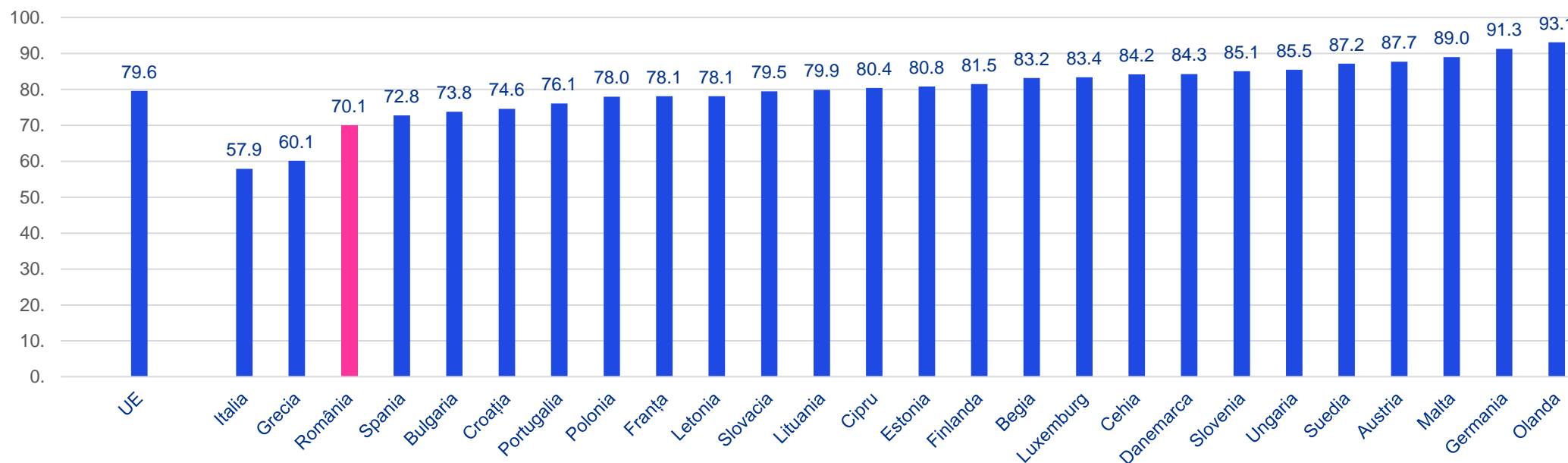

Rata de angajare a proaspăt absolvenților - a treia cea mai mică rată dintre statele membre UE

Se pot observa diferențe semnificative cu privire la rata de angajare a proaspăt absolvenților, aceasta variind de la 57.9% în Italia până la Olanda și Germania cu rate ale angajării de 93.1%, respectiv 91.3%. Unii dintre factorii care influențează acest indicator includ factorii instituționali (de exemplu schemele formale de ucenicie), factori culturali sau existența unei piețe a muncii pentru studenți (locuri de muncă part-time, care să le ofere flexibilitate).

La nivelul Uniunii Europene rata medie de angajare a proaspăt absolvenților este de 79.6%; România se situează sub această medie, cu 70.1%, a treia cea mai mică rată de angajare a proaspăt absolvenților dintre țările membre ale Uniunii Europene, subliniind nevoia de măsuri necesare care să susțină tranziția absolvenților din mediul educațional către piața muncii.

Rata de angajare în grupa de vârstă 20 -34 de ani care au absolvit cu 1-3 ani înainte (%)

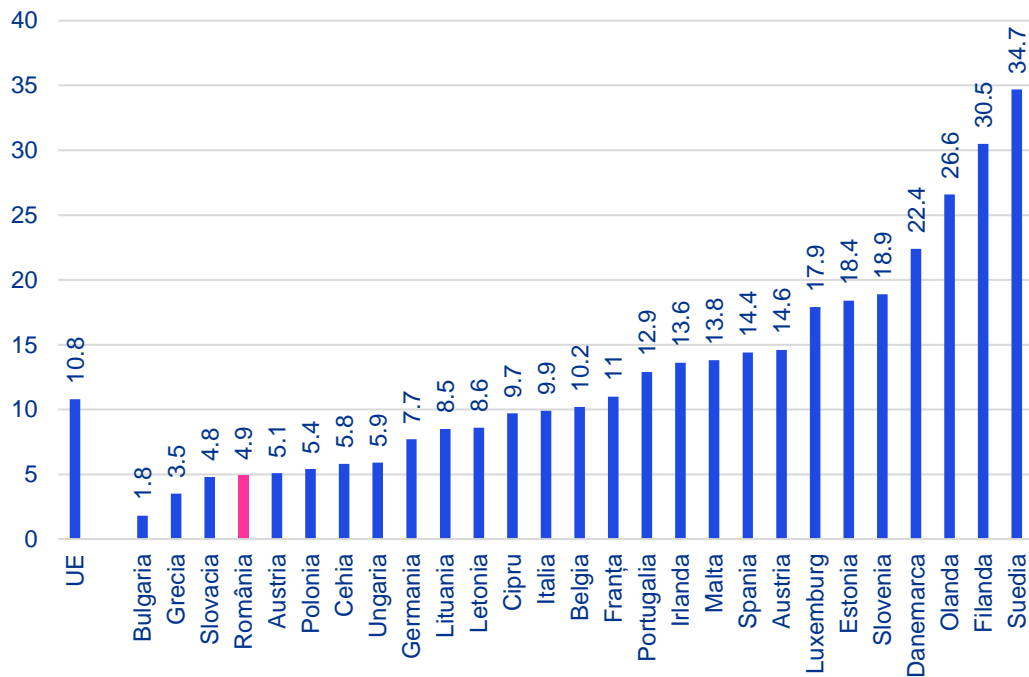

Sursă: EUROSTAT

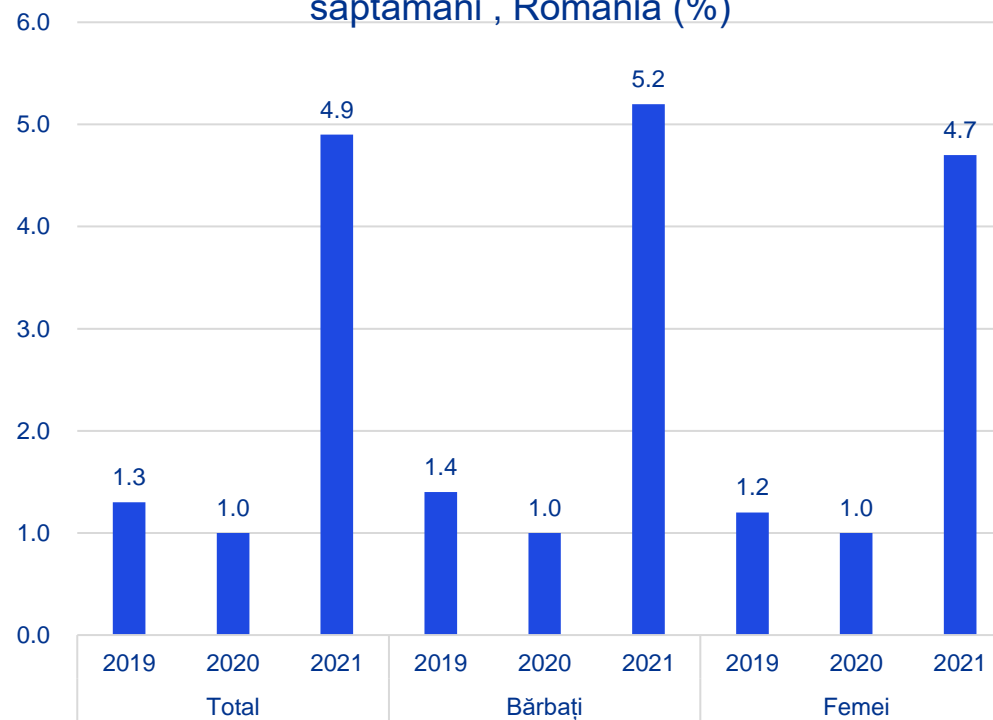
Învățarea în rândul adulților înregistrează creșteri în 2021

România a înregistrat în 2021, față de 2020, o creștere de 490% în ceea ce privește rata de participare a adulților în programe de învățare continuă. Cu toate acestea, România se situează pe locul 24, cu mult sub media europeană de 10.8%.

Participarea adulților cu vârste cuprinse între 25 - 64 ani în programe de instruire de cel puțin 4 săptămâni, UE (%)

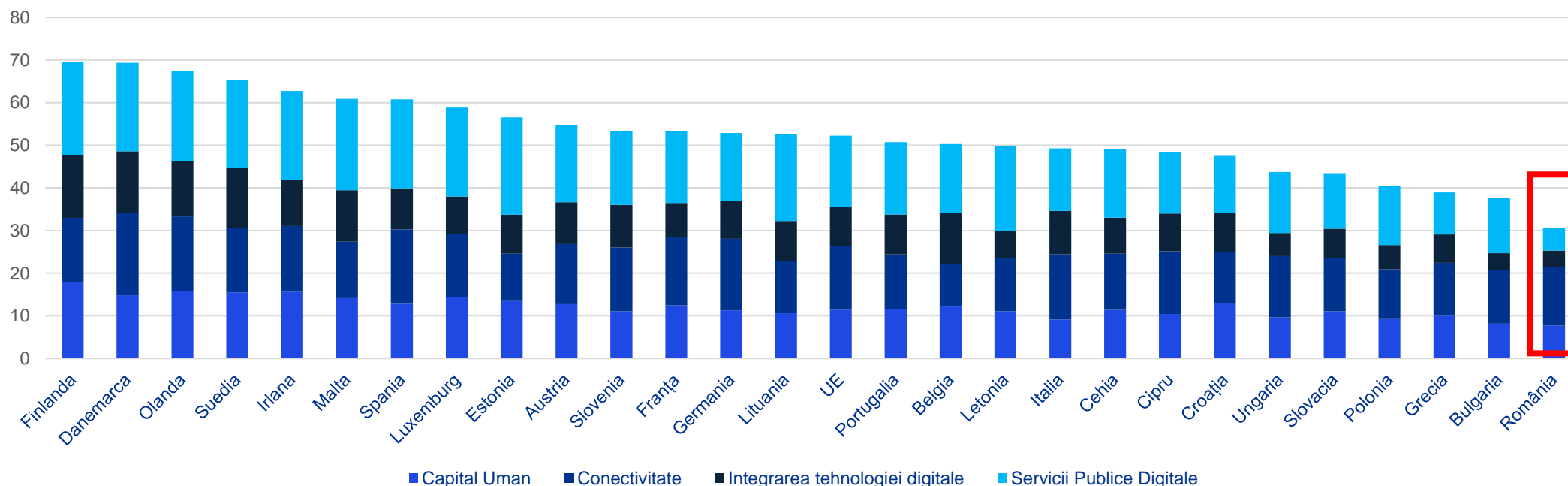
Participarea adulților cu vârste cuprinse între 25 - 64 ani în programe de instruire de cel puțin 4 săptămâni, România (%)

România ocupă ultimul loc din UE la Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI)

România ocupă ultimul loc în clasamentul țărilor membre UE 27 privind Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI), pe cele patru criterii analizate (capitalul uman, conectivitate, gradul de integrare a tehnologiei digitale și nivelul serviciilor publice digitale). Din punct de vedere al capitalului uman, România ocupă locul 27, cu un punctaj de 30.9, sub media UE de 45.7. În ceea ce privește cea de a doua componentă, a conectivității, România ocupă locul 15, cu un punctaj de 55.2, sub media UE de 59.9. Din punct de vedere al integrării tehnologiei digitale și al serviciilor publice digitale România ocupă ultimul loc, cu un punctaj de 15.2, sub media UE de 36.1, iar din punct de vedere al serviciilor publice digitale, România ocupă din nou ultimul loc, cu un punctaj de 21.0, mult sub media UE de 67.3.

Clasamentul țărilor membre UE din punct de vedere al indicelui DESI, 2022

Sursa: Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022

Cererea de forță de muncă

Economia României a rămas în ultimul deceniu o economie cu potențial de creare de noi locuri de muncă

Datele European Restructuring Monitor (ERM) arată că în intervalul ianuarie 2012 - decembrie 2022, România a înregistrat un sold pozitiv de 142,732 de locuri de muncă create, rezultat al creării a 207,460 locuri de muncă și a desființării a 64,728 locuri de muncă.

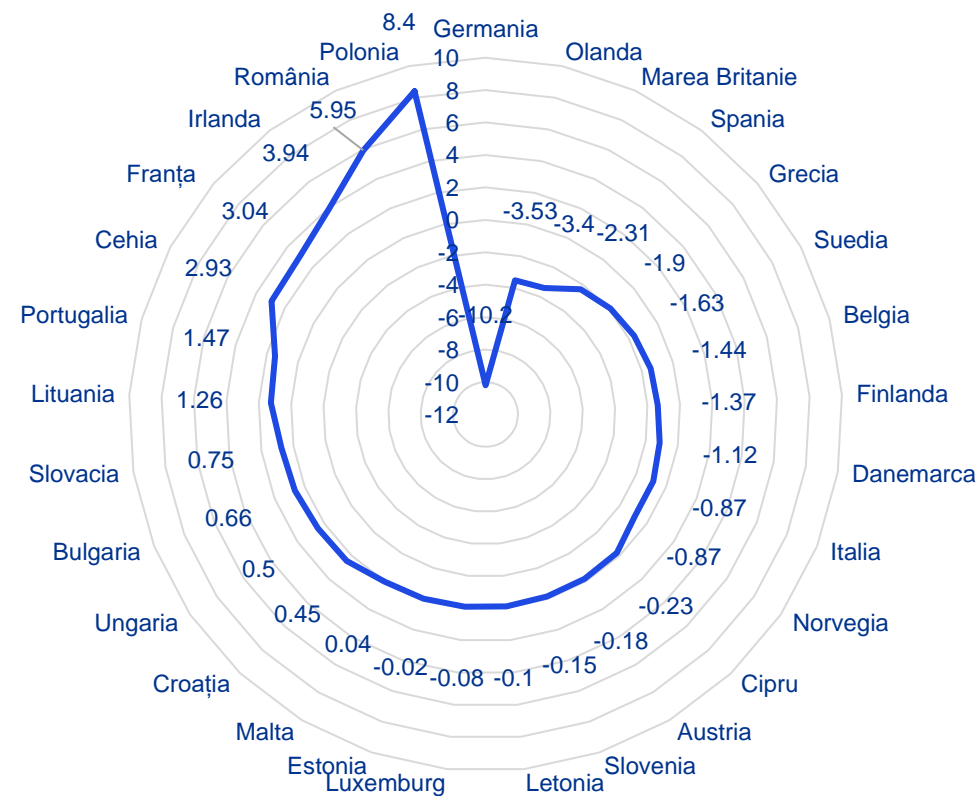
După Polonia, România este pe locul doi la nivelul Uniunii Europene în privința soldului pozitiv de creare de locuri de muncă. În categoria țărilor care înregistrează solduri pozitive, se numără și Cehia, Portugalia, Lituania, Bulgaria, Slovacia, Croația, Ungaria, Franța și Malta.

Locurile de muncă create în România în acest interval, au reprezentat 7,95% din totalul locurilor de muncă create la nivelul Uniunii Europene Marea Britanie și Norvegia, iar locurile desființate 2% din totalul locurilor de muncă desființate la nivelul Uniunii Europene, Marea Britanie și Norvegia.

Cea mai mare pondere a creării de locuri de muncă din Uniunea Europeană și Norvegia o deține Marea Britanie (16.78%), urmată de Franța (15.35%) și Polonia (14.66%). În privința desființării, Germania deține cea mai mare pondere din totalul posturilor desființate la nivelul Uniunii Europene (18.84%), urmată de Franța (12.31%).

Stat	Număr de locuri de muncă nou create	Pondere în total locuri de muncă create în UE 27, Norvegia și Marea Britanie	Locuri de muncă desființate	Pondere în total locuri de muncă desființate în UE 27, Norvegia și Marea Britanie
România	207,460	7.95%	64,728	2%

Ponderea soldului locurilor de muncă create și desființate în intervalul ianuarie 2012 – decembrie 2022

Sursă: European Restructuring Monitor

Marea Britanie, Franța și Polonia au înregistrat cea mai mare dinamică în ceea ce privește înființarea dar și desființarea de locuri de muncă.

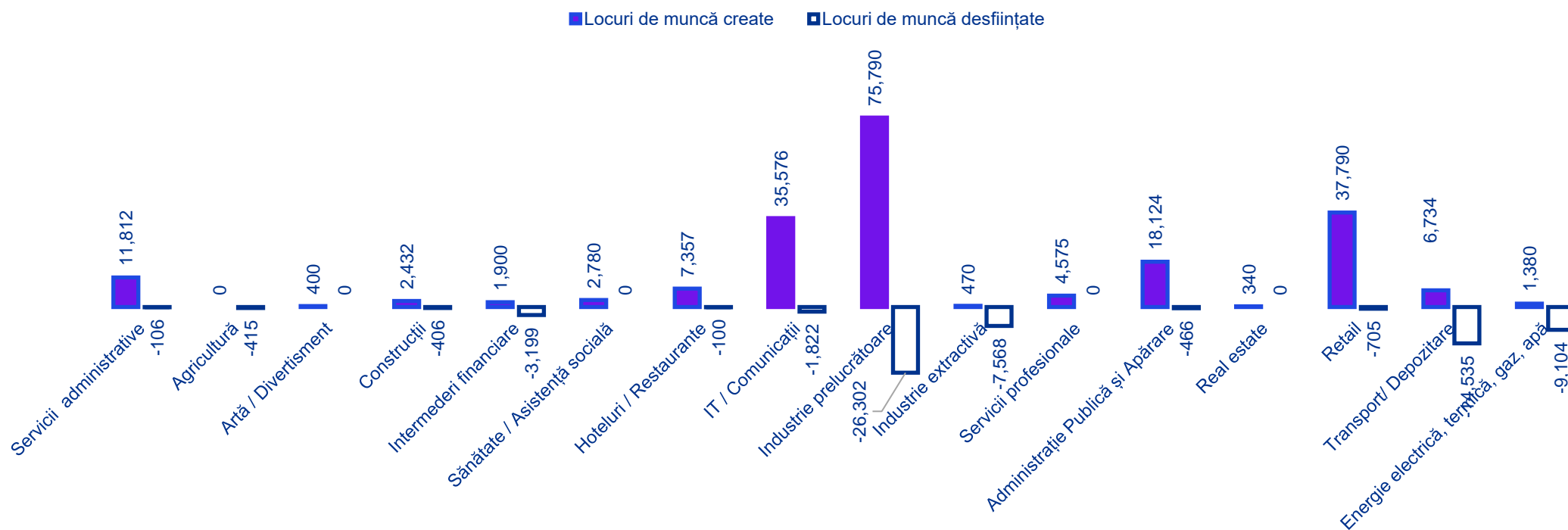
Stat	Număr de locuri de muncă nou create	Pondere în total locuri de muncă create în UE 27, Norvegia și Marea Britanie	Locuri de muncă desființate	Pondere în total locuri de muncă desființate în UE 27, Norvegia și Marea Britanie
Austria	29,845	1,14	42,726	1,32
Belgia	32,409	1,24	86,675	2,68
Bulgaria	25,081	0,96	9,618	0,3
Croația	28,675	1,1	20,886	0,65
Cipru	1,800	0,07	9,692	0,3
Cehia	122,234	4,69	56,564	1,75
Danemarca	4,969	0,19	42,266	1,31
Estonia	7,269	0,28	9,738	0,3
Finlanda	20,025	0,77	69,191	2,14
Franța	400,490	15,35	397,652	12,31
Germania	225,478	8,64	608,606	18,84
Grecia	10,135	0,39	74,116	2,29
Ungaria	56,076	2,15	53,254	1,65
Irlanda	126,307	4,84	28,974	0,9
Italia	133,896	5,13	193,793	6
Letonia	3,813	0,15	8,188	0,25
Lituania	47,470	1,82	18,115	0,56
Luxemburg	974	0,04	3,912	0,12
Malta	2,361	0,09	1,575	0,05
Olanda	33,744	1,29	156,715	4,85
Norvegia	6,730	0,26	36,490	1,13
Polonia	382,313	14,66	201,934	6,25
Portugalia	61,775	2,37	28,955	0,9
România	207,460	7,95	64,728	2
Slovacia	39,299	1,51	24,528	0,76
Slovenia	15,221	0,58	23,553	0,73
Spania	110,861	4,25	211,893	6,56
Suedia	33,885	1,3	94,815	2,93
Marea Britanie	437,732	16,78	651,546	20,17
Total	29,845	1,14	42,726	1,32

Demografia locurilor de muncă pe activități economice indică evoluții diferite

Demografia locurilor de muncă la nivelul României a cunoscut evoluții diferențiate pe activități economice. Industria prelucrătoare a consemnat în perioada ianuarie 2012 – decembrie 2022 cea mai mare capacitate de creare de locuri de muncă (75,790), dar și cele mai multe locuri de muncă desființate (26,302). Cu toate acestea, industria prelucrătoare înregistrează cel mai mare sold al locurilor de muncă create și desființate.

Un sold pozitiv înregistrează și Retail, IT/ Comunicații/ Administrație Publică, Servicii Administrative, Hoteluri/Administrative, Servicii profesionale, Sănătate/Asistență socială, Construcții, Artă/Divertisment, Real Estate. Solduri negative au înregistrat Agricultură, Intermedieri financiare, Industrie extractivă, Energie electrică, termică, gaz, apă și Transport/depozitare.

Locuri de muncă create și desființate în România, ianuarie 2012 - decembrie 2022

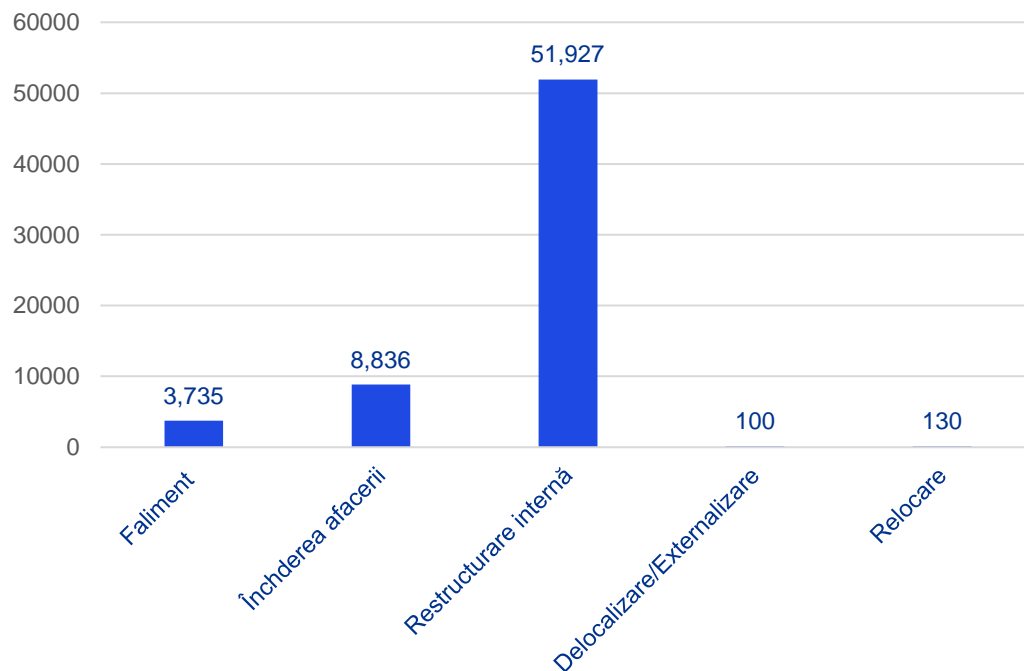
Sursă: European Restructuring Monitor

Restructurarea internă – principala cauză a desființării posturilor

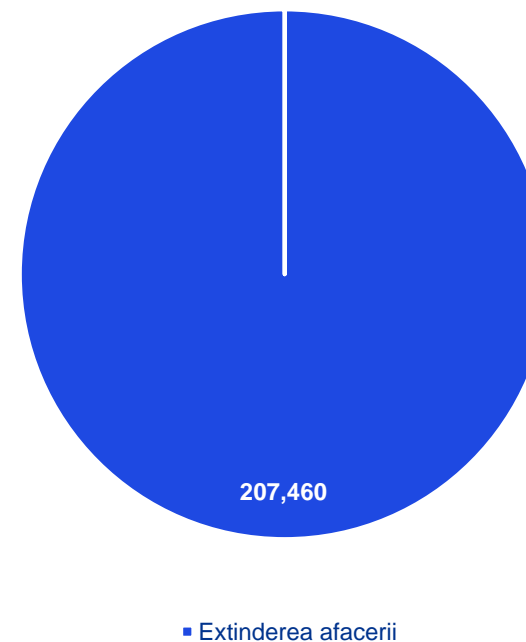
Principala cauză a desființării locurilor de muncă în perioada ianuarie 2012 – decembrie 2022, este reprezentată de restructurarea internă (80.22% din totalul cauzelor), urmată de închiderea afacerii (13.65%), faliment (5.77%).

Extinderea afacerilor reprezintă motivul creării locurilor de muncă în aceeași perioadă..

Locuri de muncă desființate, în funcție de cauza desființării lor, în perioada ianuarie 2012 - decembrie 2022

Locuri de muncă create în perioada 2012 - 2022

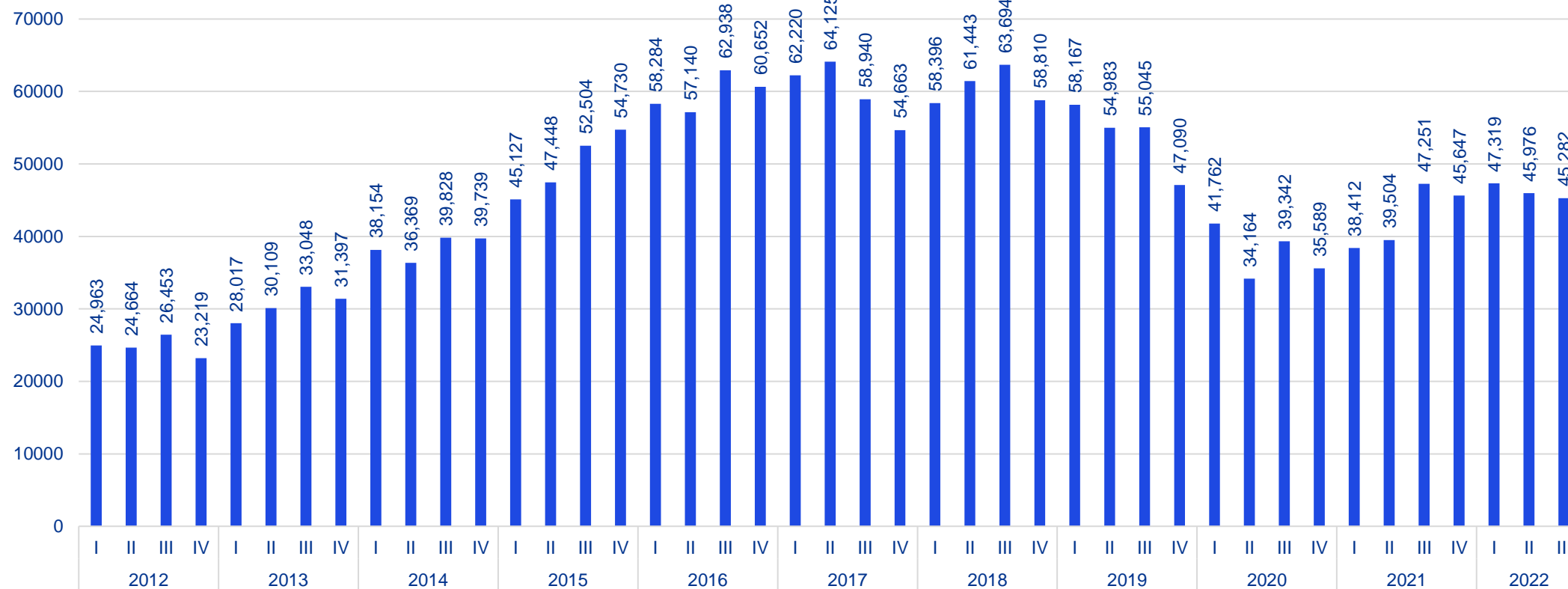
Sursă: *European Restructuring Monitor*

Numărul locurilor de muncă vacante înregistrează o tendință generală de creștere

În anii 2016 și 2018 sunt înregistrate cele mai multe locuri de muncă vacante, urmați de o perioadă de scădere începând cu anul 2019. Cu toate acestea, numărul locurilor de muncă din anul 2022 (trimestrul I, II, III) este aproape dublu față de 2012.

Locuri de muncă vacante în perioada 2012 – 2022, România

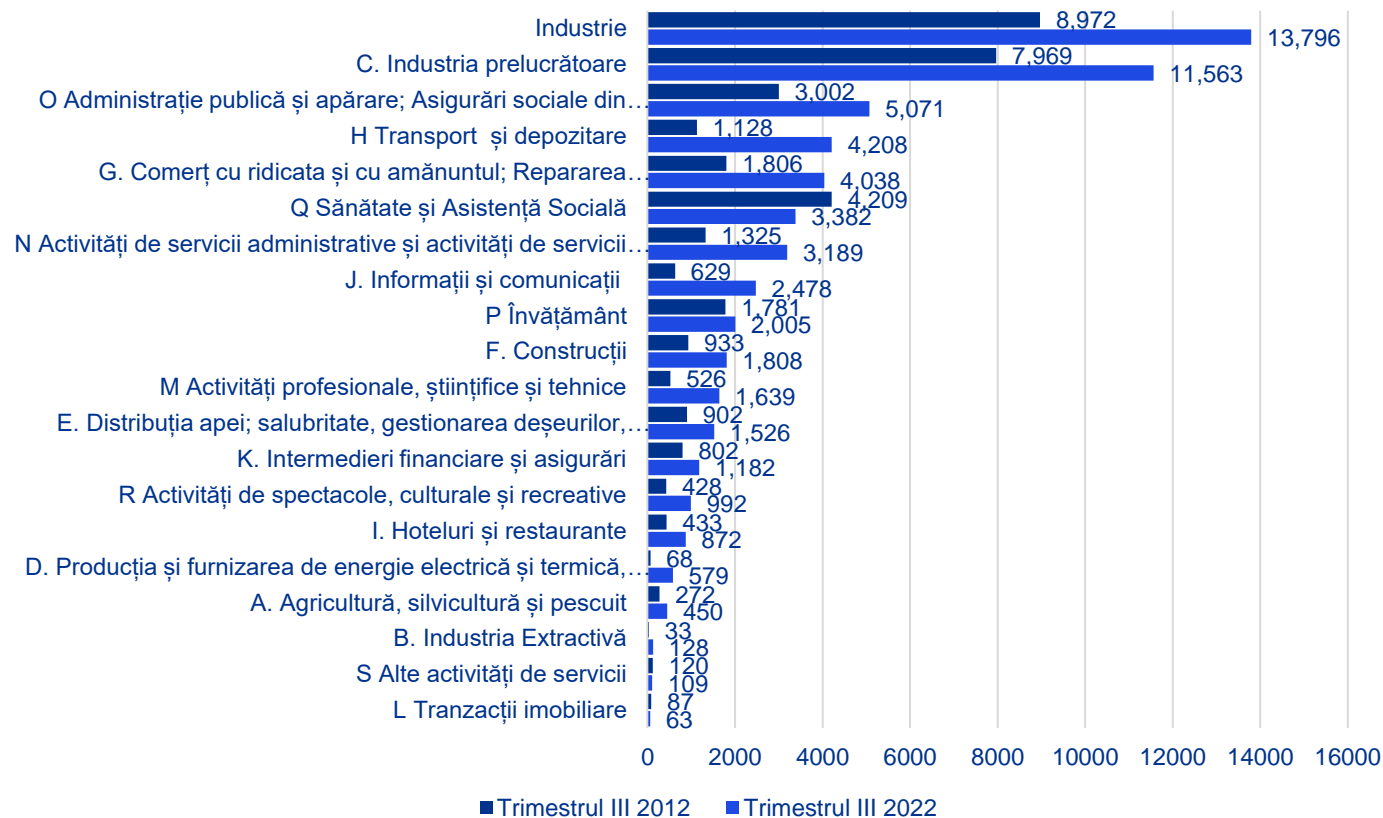
Sursă: INSSE

În ultimii 10 ani industria prelucrătoare și administrația publică au înregistrat cele mai multe locuri de muncă vacante

Datele de la INS arată că în ierarhia activităților economice din punct de vedere al locurilor de muncă vacante în trimestrul III 2022, pe primul loc se afla industria, urmată de administrația publică.

Numărul locurilor de muncă vacante este în creștere în majoritatea sectoarelor comparativ cu 2012, se remarcă însă Sănătatea și Asistența Socială unde tendința este inversă.

Numărul locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale

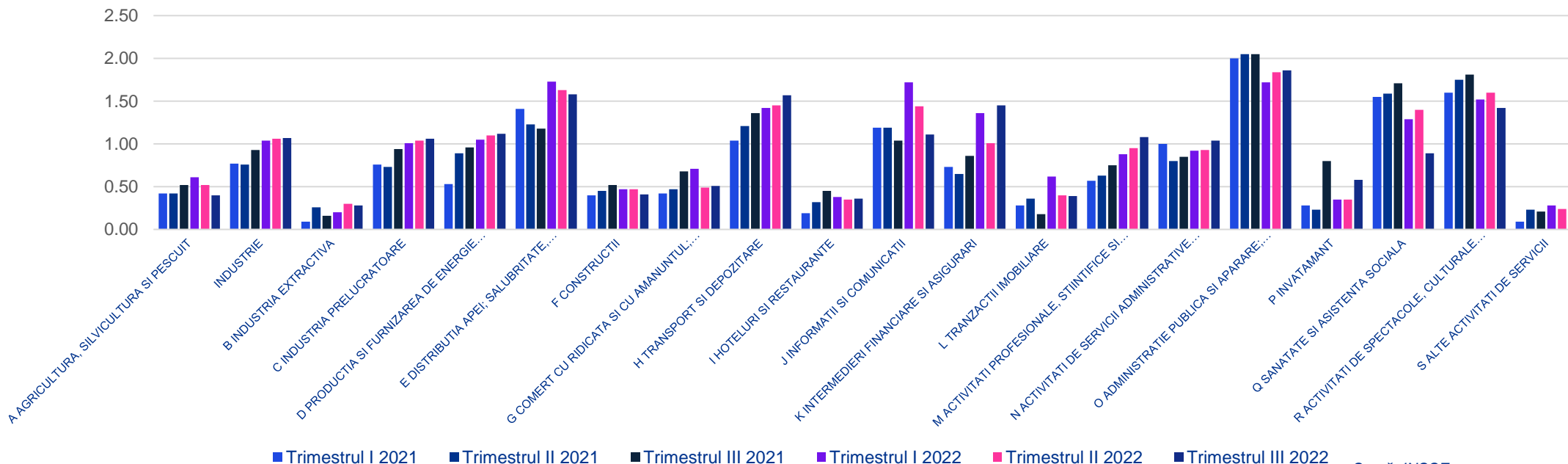
Sursă: INSSE

În 2022 Administrația publică înregistrează cea mai mare rată a locurilor de muncă vacante (trimestrul III, 2022)

Cele mai mari valori ale ratei locurilor de muncă vacante în trimestrul III, 2022 înregistrează administrația publică (1.86%), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (1.58%), respectiv transport și depozitare (1.57%). Față de trimestrul II, 2022, rata locurilor de muncă a înregistrat creșteri în domeniul intermediarilor financiare și asigurări (0.44%) și învățământ (0.23%). Comparativ cu trimestrul III, 2021, creșterile cele mai mari ale ratei locurilor de muncă vacante au fost în intermediari financiare și asigurări (0.59%), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (0.4%), activități profesionale, științifice și tehnice (0.33%).

Cele mai mici valori ale ratei locurilor de muncă vacante s-au înregistrat în alte activități de servicii (0.24%) și în industria extractivă (0.28%).

Rata locurilor de muncă vacante, semestrul I,II, III, 2021 – 2022, pe activități ale economiei naționale

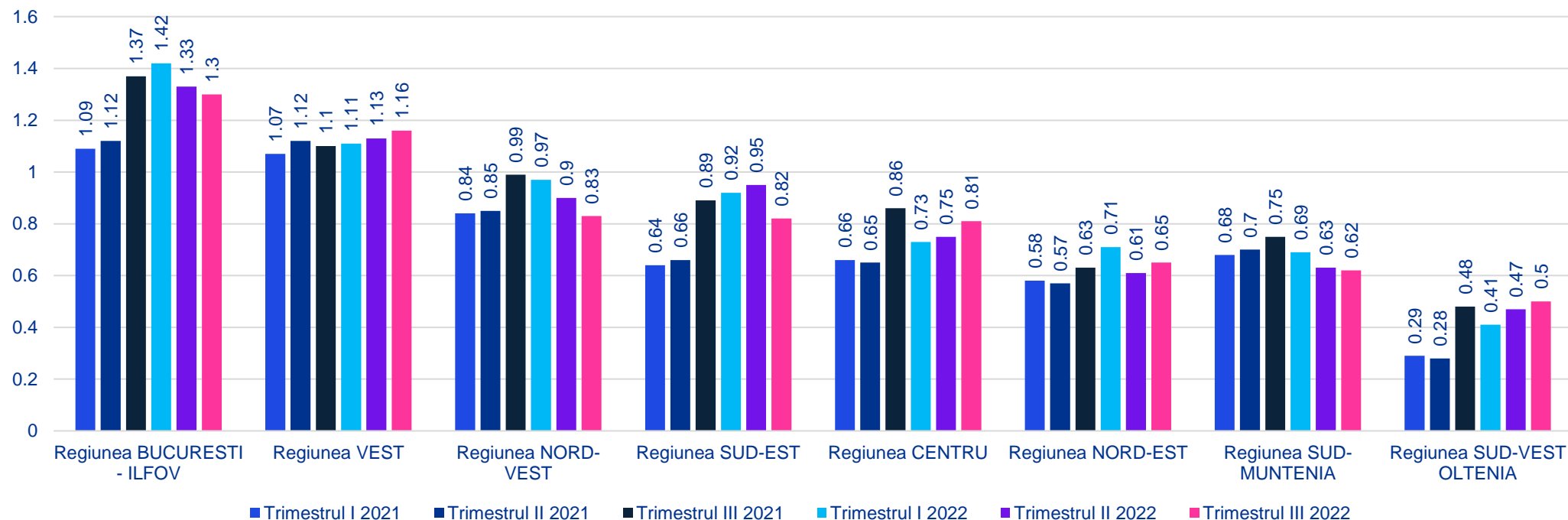
Sursă: INSSE

Rata locurilor de muncă vacante reprezintă raportul dintre numărul locurilor de muncă vacante și numărul total al locurilor de muncă (ocupate și vacante, exclusiv cele blocate sau destinate numai promovării în interiorul întreprinderii sau instituției), exprimat procentual

Tendință de concentrare regională a locurilor de muncă vacante în regiunile cu cel mai înalt nivel de dezvoltare (1/2)

Regiunea București-Ilfov înregistrează cele mai mari valori ale ratei locurilor de muncă vacante, urmată de Regiunea Vest și Nord-Vest.

Rata locurilor de muncă, pe regiuni de dezvoltare, trimestrul I, II, III, 2021, 2022 (%)

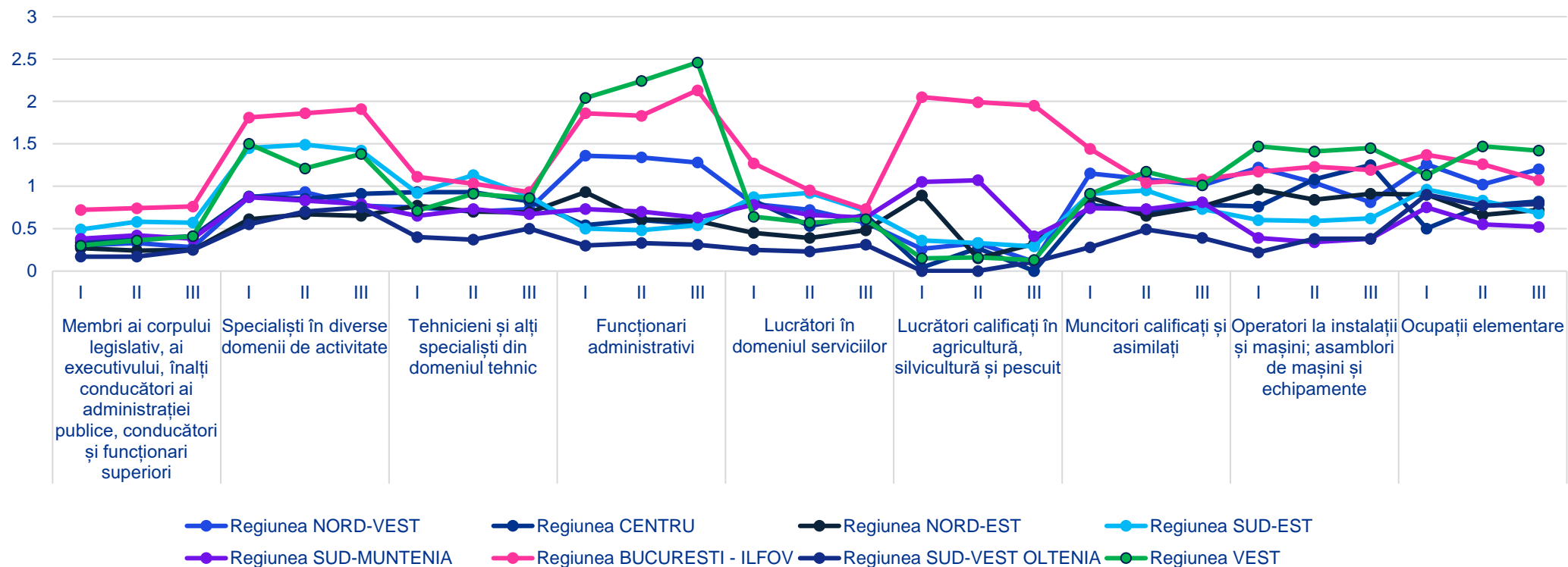

Sursă: INSSE

Tendință de concentrare regională a locurilor de muncă vacante în regiunile cu cel mai înalt nivel de dezvoltare (2/2)

Regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai ridicată rată, pentru majoritatea grupelor de ocupații, cu câteva excepții, precum tehnicieni și alți specialiști în diverse domenii de activitate.

Rata locurilor de munca vacante pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și grupe majore de ocupații, trimestrul I, II, III 2022

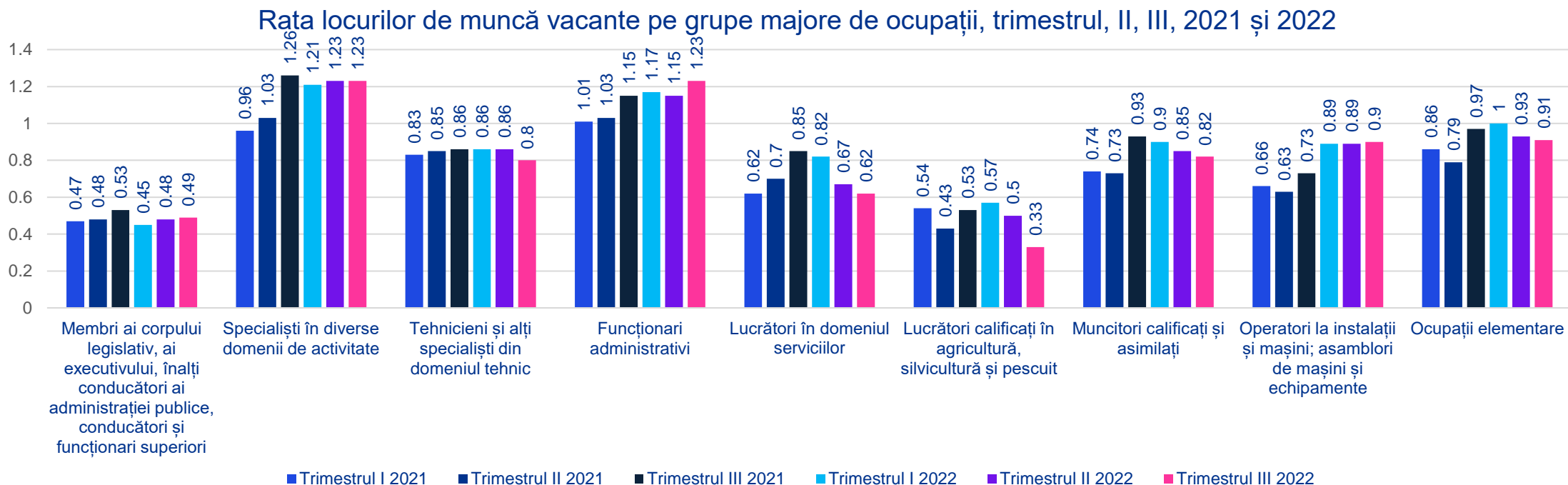

Sursă: INSSE

Specialiștii în diverse domenii de activitate și funcționarii administrativi – ocupațiile cu cele mai mari rate ale locurilor de muncă vacante

În trimestrul III 2022 rata locurilor de muncă vacante a fost de 0.90%, cu 0,01% mai puțin față de trimestrul II 2022 și cu 0.05% mai puține față de trimestrul III 2021.

Cele mai mari rate ale locurilor de muncă vacante în trimestrul III 2022 înregistrează specialiștii în diverse domenii de activitate (1.23%) și funcționarii publici (1.23%). Comparativ cu trimestrul II al aceluiași an și trimestrul I 2022, rata locurilor de muncă s-a diminuat ușor de la 0.91% la 0.90%, respectiv 0.95%. Cele mai semnificative scăderi se regăsesc în cazul ocupațiilor lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit, de la 0.5% în trimestrul II 2022, și 0.57% în trimestrul I 2022.

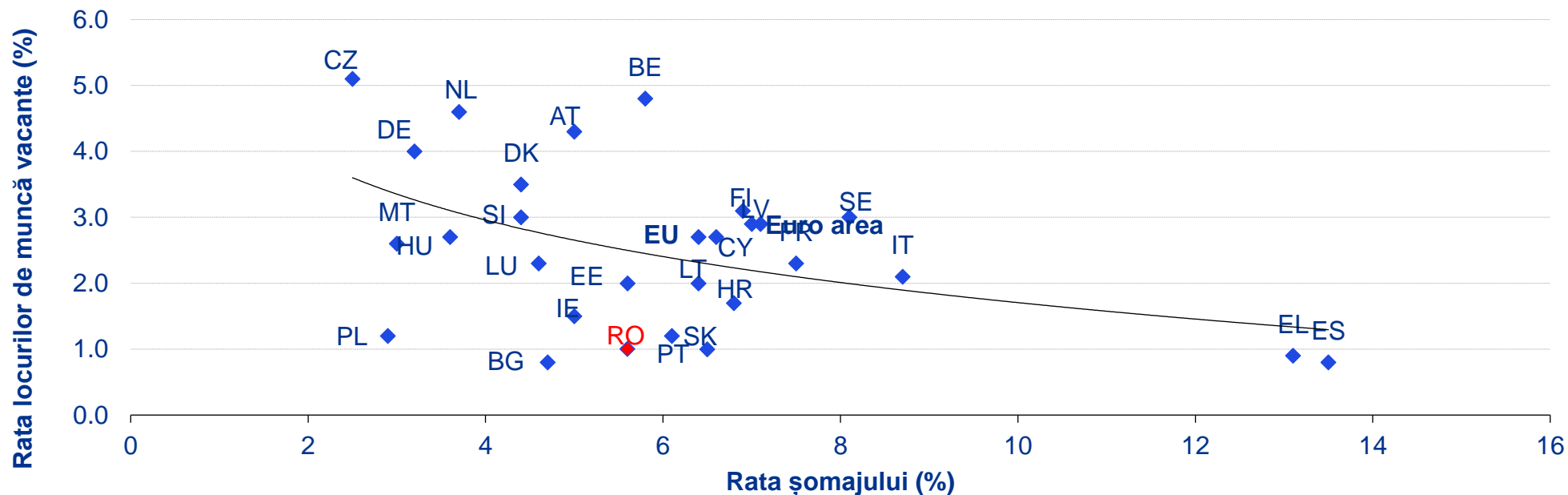
Sursă: INSSE

Repere privind deficitul de forță de muncă

Gradul de tensionare a pieței muncii în România este moderat (1/2)

Curba Beveridge, care prezintă relația dintre rata șomajului și numărul locurilor de muncă vacante relevă diverse tendințe la nivelul țărilor Uniunii Europene privind gradul de tensionare a pieței muncii. Cehia, Germania, Olanda, Danemarca înregistrează un șomaj destul de scăzut și rate ridicate ale locurilor de muncă vacante. La polul opus se situează Grecia și Spania, cu rate ridicate ale șomajului și rate scăzute ale locurilor de muncă vacante. Comparativ cu celelalte state membre UE, în România se înregistrează un grad moderat de tensionare a pieței muncii.

Curba Beveridge, medie trimestrul III 2021 – trimestrul II

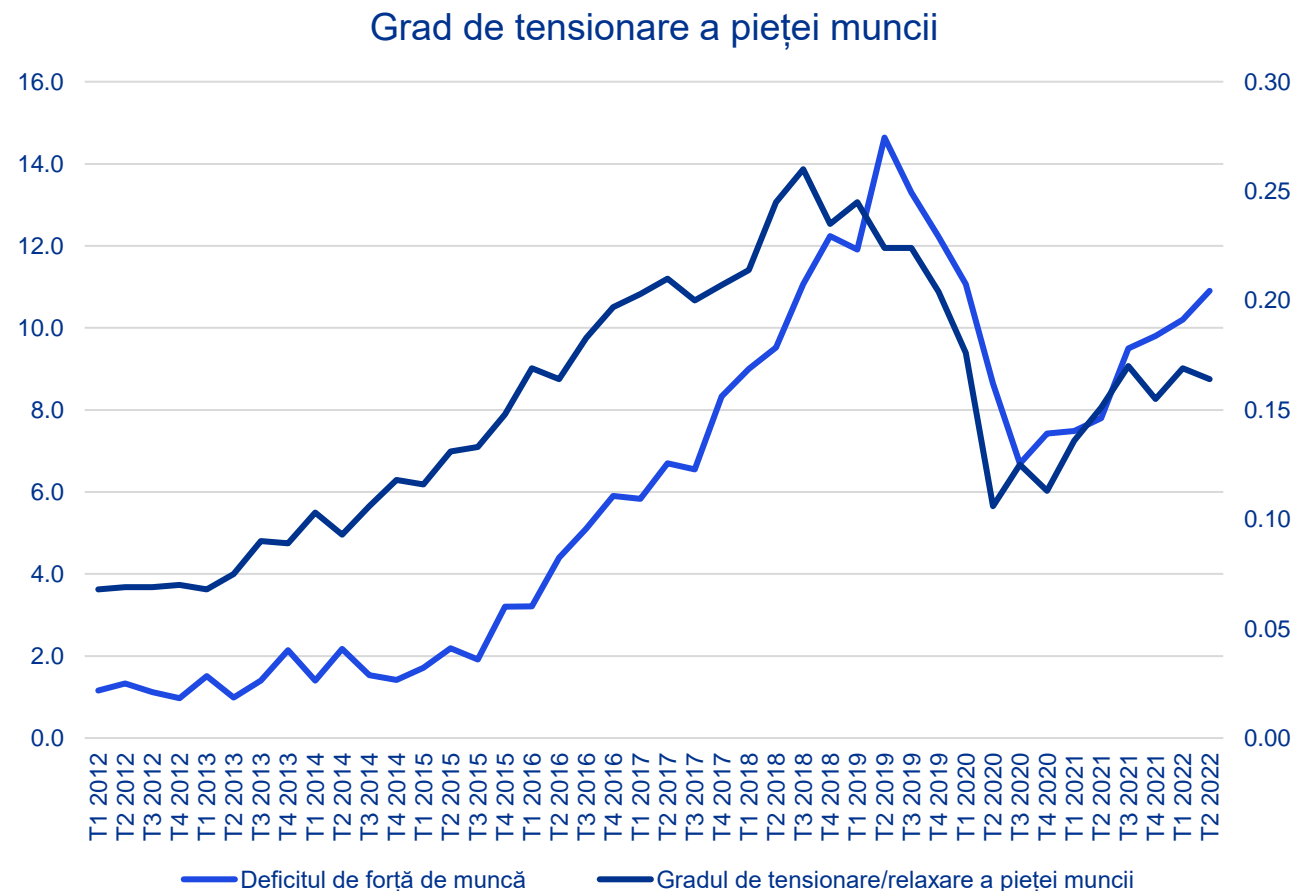

Sursă: EUROSTAT (online data codes: jvs_q_nace2, lfsq_urgan)

Gradul de tensionare a pieței muncii este unul moderat (2/2)

- Datele BNR arată că gradul de tensionare de pe piața muncii din România a fost în trimestrul I 2022 de 0.17, iar în trimestrul II se constată o scădere la 0.16 în contextul scăderii ratei șomajului la 5.5% față de 5.9% și a diminuării ratei locurilor vacante de muncă (0.9% în comparație cu 1%).
- Scăderea ratei locurilor de muncă vacante s-a datorat diminuării locurilor de muncă disponibile în sectorul comerț și HoReCa.
- În sectoare precum IT&C, transport și depozitare, cererea privind forța de muncă s-a menținut la un nivel ridicat.

Sursă: BNR

Deficitul de calificări – tendință de creștere a discrepanțelor orizontale pentru majoritatea domeniilor educaționale

- În România, discrepanțele orizontale (definite ca discordanțele între ocupația prezentă a unei persoane și domeniul său educațional) înregistrează o tendință de creștere.
- Domenii precum Științele sociale, de afaceri și juridice și Inginerie înregistrează creșteri ale discrepanței în ambele segmente de vârstă.
- Segmentele de Servicii și Științe tehnice, matematică, informatică înregistrează scăderi ale discrepanței orizontale pentru ambele segmente de vârstă.

	Grupa de vârstă 15 – 34 ani							Grupa de vârstă 25 – 34 ani						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Știința educației și formarea profesorilor	34.8	41.4	41.5	38	38.7	58.5	55	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Științe umaniste, limbi străine, arte	52.5	54.9	57.6	51.1	54.8	55.5	57.3	33.5	34.4	34	31.3	34.6	29.7	27.3
Științe sociale, de afaceri, juridice	23.8	22.7	24.2	23.9	22.7	21.8	22.3	19.5	19.4	19.5	19.2	19.4	17.3	17.8
Științe tehnice, matematică, informatică	74.6	74.7	69.8	67.8	69.6	68.1	67	49.2	41.2	39.4	39.7	42	35.3	29.8
Inginerie	49.3	49.6	47	46.2	45.9	44.8	47.1	32	33.2	31.9	35.1	36.5	31.9	36.2
Agricultură și medicină veterinară	55	57.9	58.3	57.5	56.4	57.7	57.9	n.a.	n.a.	52.5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Sănătate	15.5	20.3	17.2	16.8	22.7	21.3	14	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Servicii	46.5	48.4	45.5	42.4	44.0	46.4	43.8	53.5	44.5	46.4	52	57	59.1	46.1

Sursă: Eurostat Experimental Statistics

Discrepanțe orizontale: asimetrie între ocupația prezentă a unei persoane* și profilul său educațional

$$Rh = 1 - \frac{\text{Persoane ocupate potrivit domeniului educațional}}{\text{Persoane ocupate}}$$

Persoanele ocupate pentru două grupe de vârstă: 15-34 ani cu cel puțin nivel de educație secundară (ISCED 3-8), respectiv 25-34 ani, care au atins nivelul educației terțiare (ISCED 5-8).

Cresc în continuare discrepanțe verticale între nivelul de educație al lucrătorilor și cel solicitat de angajatori, în majoritatea domeniilor de activitate

Discrepanțele verticale, măsurate ca proporție a lucrătorilor cu studii superioare în locuri de muncă ce nu necesită un nivel terțiar de educație, înregistrează o tendință de creștere în majoritatea domeniilor, cu o singură excepție: activități profesionale, științifice și tehnice.

Cele mai mari semnificative discrepanțe se înregistrează pentru domeniul transport și depozitare (37%), urmat de comerț (engros și retail) (29.6%) și Administrare publică și apărare (25.5%).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Industrie prelucrătoare	11.1	14.8	16.3	16.3	16.5	16.2	16.3	14.4	15
Construcții	8.6	11.7	12.8	12.8	11.9	12.2	11.7	11.1	13.4
Comerț (engros și retail)	29.0	33.3	34.4	34.6	33.6	36.3	34.8	28.1	29.6
Transport și depozitare	26.2	30.2	26.3	30.5	29.1	32.6	39.7	40.5	37.0
Activități profesionale, științifice și tehnice	7.1	8.3	9.2	7.3	8.7	7.0	6.1	6.2	6.1
Administrare publică și apărare	17.6	20.9	21.1	22.5	19.6	22.7	26.4	24.4	27.5
Învățământ	3.3	3.9	2.2	2.8	2.9	3.0	3.6	3.6	3.7
Sănătate și servicii sociale	3.8	3.4	3.8	5.8	5.6	n.a	n.a	5.1	n.a

Discrepanțe verticale: asimetrie între nivelul de educație sau calificare și cel solicitat de angajatori pe piața muncii:
Rata supracalificării:

Sursă: Eurostat Experimental Statistics

Persoane ocupate cu ISCED 5 - 8 și ISCO 4 - 9

$R_v = \frac{\text{Persoane ocupate cu ISCED 5-8}}{\text{Persoane ocupate cu ISCED 5-8}}$

Persoanele ocupate pentru două grupe de vârstă: 15 – 34 ani cu cel puțin nivelul de educație secundar (ISCED 3-8), respectiv 25-34 ani, care au atins nivelul educației terțiare.

Repere privind salarizarea

Costul forței de muncă a crescut în toate activitățile economice în anul 2021

Costul mediu lunar al forței de muncă pentru anul 2021 a fost de 5,802 RON/salariat, în creștere cu 7.3% față de anul precedent.

Față de anul anterior, costul mediu lunar a crescut în toate activitățile economice. Cele mai însemnate creșteri au fost pentru:

- Hoteluri și restaurante (15.5%)
- Activități de spectacole culturale și recreative (12.9%)
- Industria prelucrătoare (11.0%)
- Producția și furnizarea de energie electrică, termică, gaze, apă caldă, aer condiționat (10.6%)
- Alte activități de servicii (10.2%)
- Agricultură, silvicultură, pescuit (10.1%)

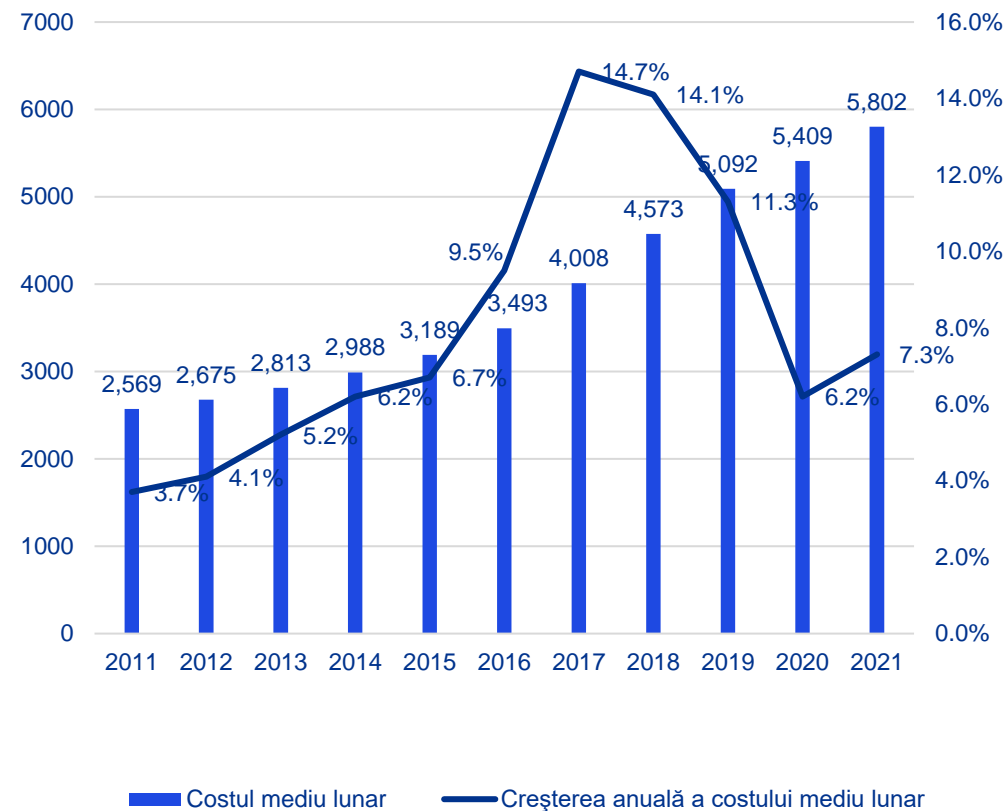
Tranzacțiile imobiliare au înregistrat o scădere față de costul mediu lunar din anul 2020.

Costul mediu orar al forței de muncă în anul 2021 a fost de 33.82 RON/oră, cu 6.7% mai mult față de anul anterior.

Creșteri ale costului mediu orar al forței de muncă au înregistrat:

- Hoteluri și restaurante (14.6%)
- Activități de spectacole culturale și recreative (11.7%)
- Industria prelucrătoare (10.5%)
- Alte activități de servicii (9.9%)
- Producția și furnizarea de energie electrică, termică, gaze, apă caldă, aer condiționat (9.6%)
- Agricultură, silvicultură, pescuit (9.5%)

Costul mediu lunar și creșterea anuală a costului mediu lunar

Sursă: INSSE

Document Classification: KPMG Public | 85

Costul mediu al forței de muncă în 2021 - cel mai ridicat în sectorul informații și comunicații

Costul forței de muncă pe activități ale economiei naționale, 2021 (RON)

Costul mediu orar al forței de muncă pe salariat, pe activități ale economiei naționale, 2021 (RON)

Sursă: INSSE

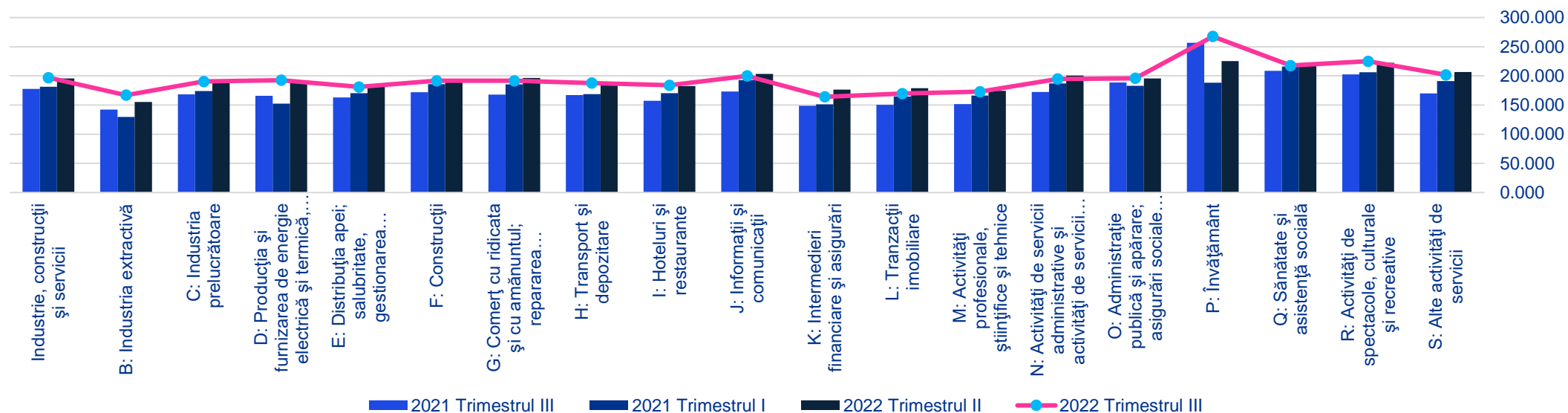
Costul orar al forței de muncă continuă să crească și în 2022

Datele Institutului Național de Statistică arată că în trimestrul III, costul orar al forței de muncă (după numărul zilelor lucrătoare) a crescut cu 0.63% față de trimestrul II și cu 10.89% față de trimestrul III 2021.

Cele mai semnificative creșteri ale acestui indicator s-au înregistrat în următoarele domenii de activitate: învățământ (18.79%), cauzată de vacanța școlară și implicit a timpului lucrat, industria extractivă (7,53%) și în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (2.17%), iar cele mai semnificative scăderi în intermedieri financiare (-6.96%) și tranzacții imobiliare (-5.23%).

Comparativ cu trimestrul III 2021, cele mai mari creșteri ale costului orar al forței de muncă (după numărul zilelor lucrătoare) s-au înregistrat în: alte activități de servicii (18.70%), industria extractivă (17.57%), hoteluri și restaurante (17.76%), precum și în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (16.16%), iar cele mai reduse creșteri în sănătate și asistență socială (4.41%), învățământ (3.70%) și administrație publică (3.70%)

Costul mediu orar al forței de muncă

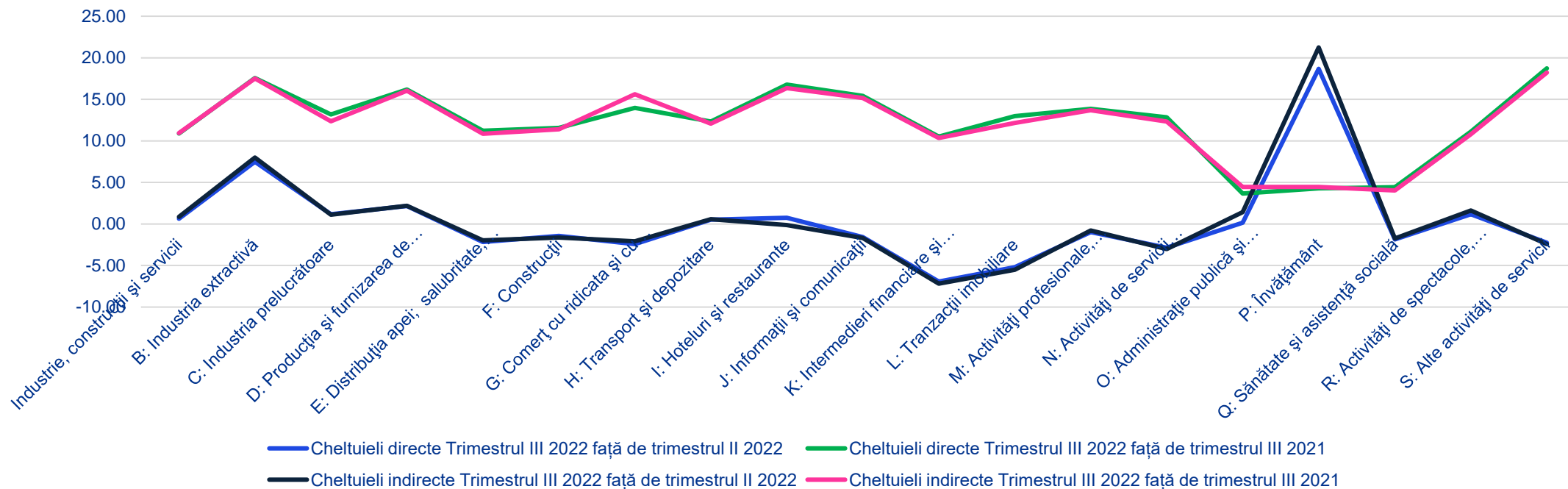
Sursă: INSSE

Cheltuielile directe și indirecte cu forța de muncă pe un trend de creștere și în 2022

Cheltuielile directe cu forța de muncă înregistrează creșteri în trimestrul III 2022, față de trimestrul II 2022 de 0.62%, cele mai importante creșteri regăsindu-se în învățământ (18.69%), precizările de la INS arată că această creștere se datorează vacanței școlare și implicit a scăderii timpului efectiv lucrat, industrie extractivă (7.48%) și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (2.16%), iar cele mai importante scăderi în intermedieri financiare (-6.95%), tranzacții imobiliare (-5.22%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-2.86%).

Cheltuielile indirecte (non-salariale) înregistrează o creștere cu 0.85% în trimestrul III 2022, față de trimestrul II 2022, cele mai importante creșteri înregistrându-se în învățământ (21.26%), industria extractivă (7.98%) și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat iar cele mai importante scăderi în intermedieri financiare (-7.19%), tranzacții imobiliare (-5.51%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-3.03%).

Cheltuieli directe, respectiv indirecte (non-salariale) cu forța de muncă

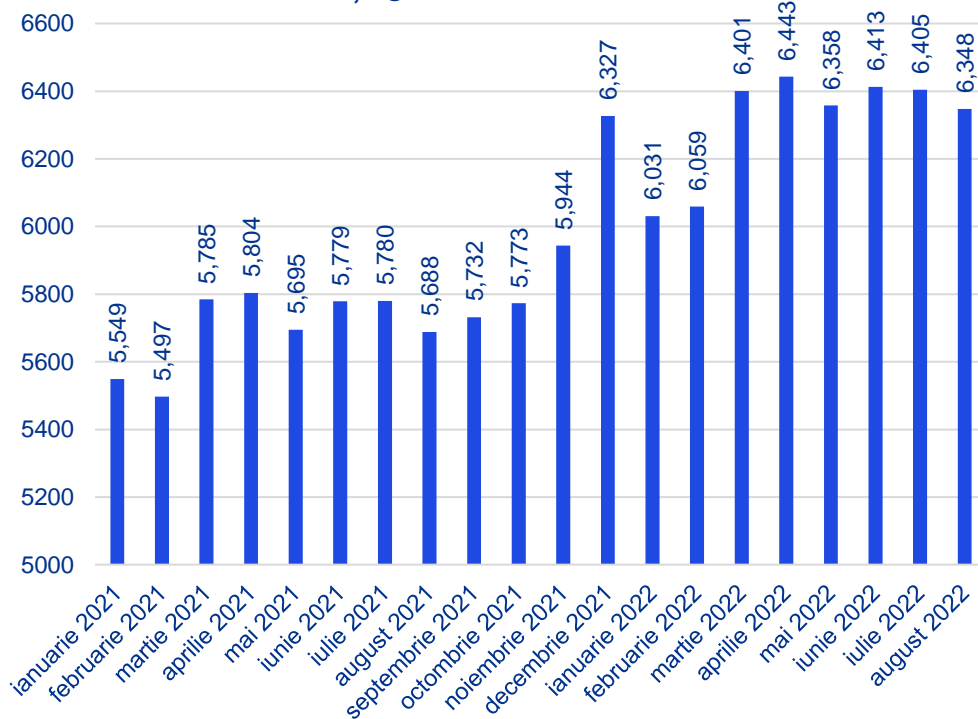
Sursă: INSSE

Tendință generală de creștere a câștigului mediu lunar net și brut în 2021 și în 2022

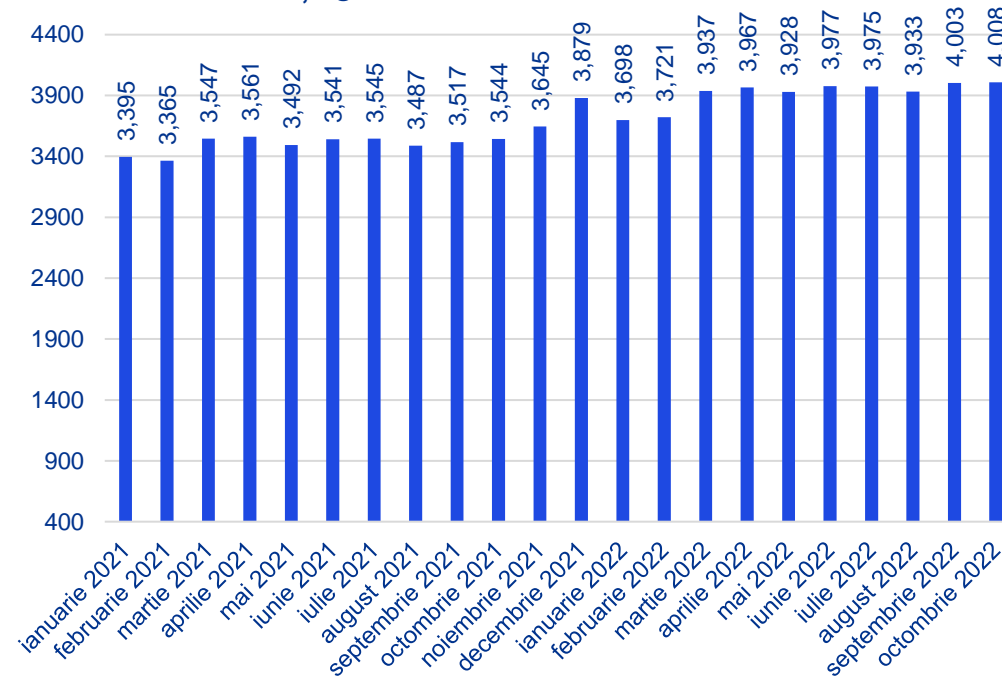
Conform precizărilor de la INS, creșterile câștigului salarial net în se datorează ca urmare a acordării de prime ocazionale, precum cele trimestriale, anuale, al 13-lea salariu, pentru performanțe deosebite sau pentru anumite sărbători, drepturi în natură și ajutoare bănești, precum și sume din profitul net sau alte fonduri. De asemenea, aceste creșteri pot fi datorate și ca urmare a reluării activității unor agenți economici, realizărilor de producție ori încasărilor mai mari. Alte cauze ale acestor creșteri sunt datorate ca urmare a aplicării anumitor prevederi legale speciale privind impozitul, contribuția la asigurările sociale și contribuția la asigurările sociale de sănătate privind măsurile fiscale pentru anumite categorii de salariați

Câștig salarial mediu brut lunar

Sursă: INSSE

Câștig salarial mediu net lunar

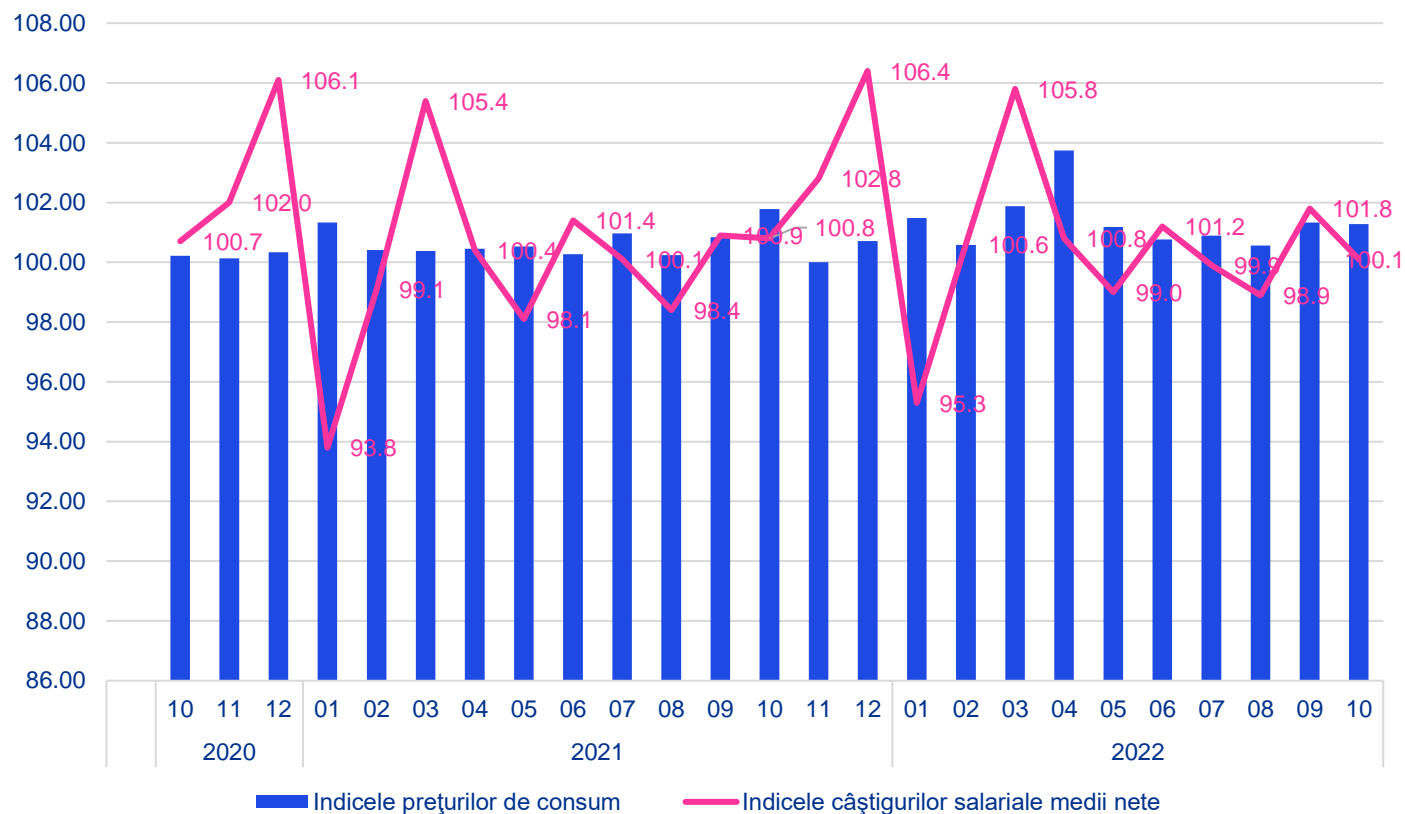

Sursă: INSSE

Câștigul mediu net în ușoară creștere în octombrie 2022

Datele INS ne arată că indicele câștigului salarial real a fost 98.1% în luna octombrie 2022 față de luna octombrie 2021, iar față de septembrie 2022, acesta a fost de 98.8%, ceea ce indică o ușoară creștere a câștigului mediu net salarial.

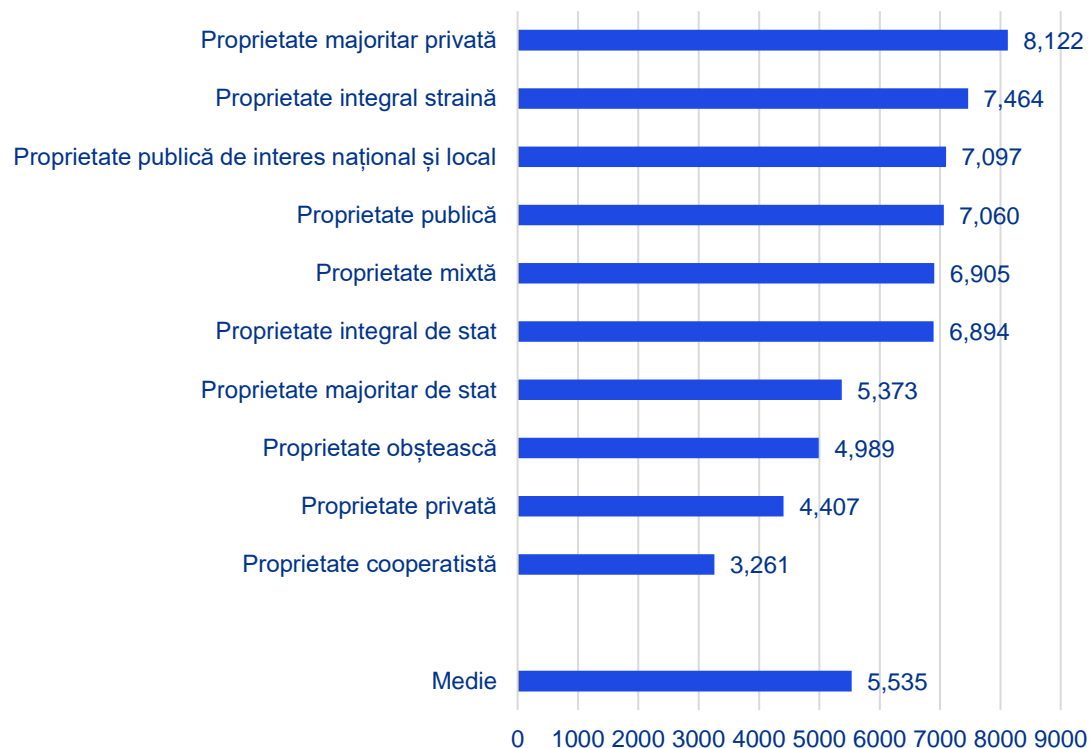
Indicele prețurilor de consum și indicele câștigurilor salariale medii nete 2020 - 2022

Indicele câștigului salarial real se calculează ca raport între indicele câștigului salarial mediu net și indicele general al prețurilor de consum al populației, exprimat procentual.

În sectorul privat s-au înregistrat cele mai mari valori ale câștigului mediu brut lunar în 2021

Câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe forme de proprietate - anul 2021

Sursă: INSSE

Câștigul salarial mediu net lunar pe activități ale economiei naționale – octombrie 2022 (RON)

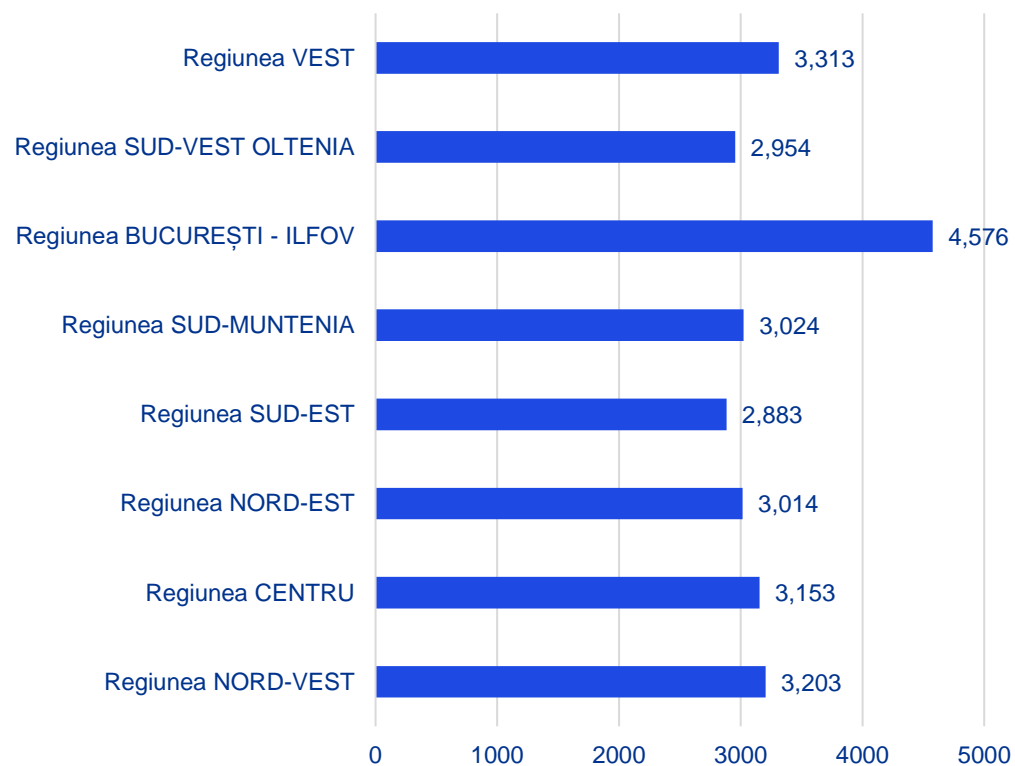
Sursă: INSSE

Regiunea București – Ilfov indică cea mai ridicată valoare a câștigului salarial mediu net lunar

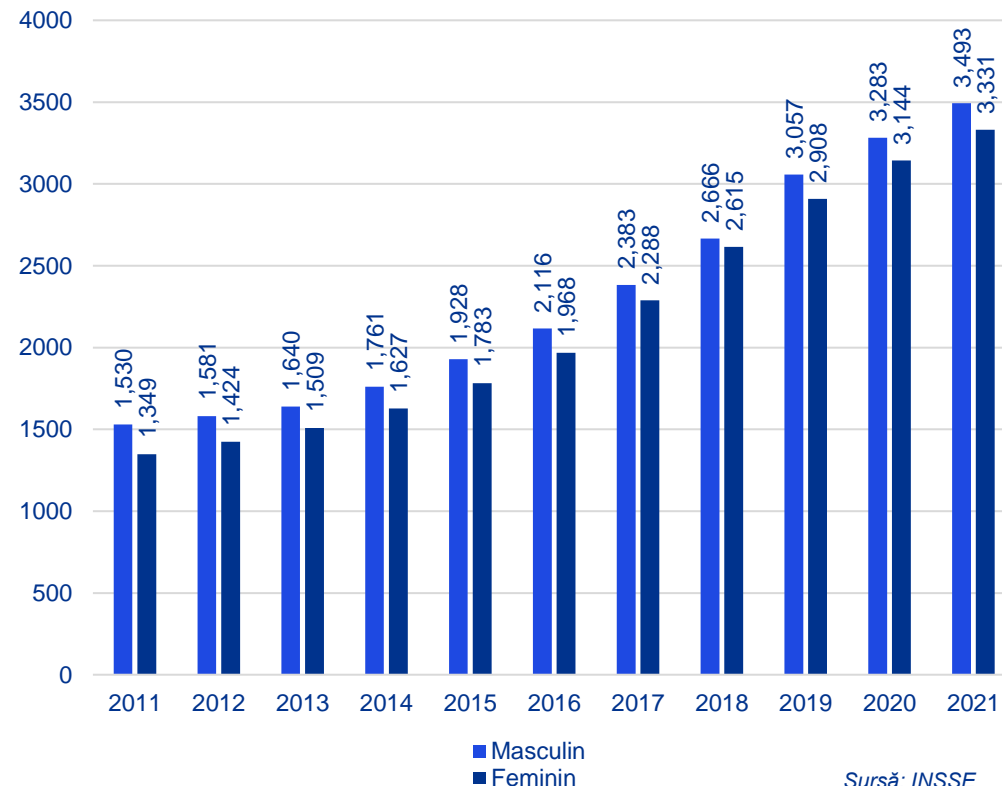
Valoarea câștigului salarial nominal mediu net în Regiunea București – Ilfov a fost de 4,576 RON, cu 1,622 RON mai mult față de Regiunea Sud – Vest Oltenia, unde valoarea câștigului mediu net lunar a fost de 2,954 RON.

Deși în ultimii 10 ani s-a înregistrat o diferență constantă a câștigului mediu salarial între bărbați și femei, pe fondul creșterii venitului salarial, se observă o tendință de scădere a acestei diferențe, de la 11% în 2011 la 5% în 2021.

Câștigul salarial nominal mediu net lunar, 2021

Câștigul salarial nominal mediu net lunar

Sursă: INSSE

Sursă: INSSE

În clasamentul mediilor de câștig salarial lunar, în 2021, municipiul București indică cel mai mare câștig salarial lunar, iar județul Teleorman cel mai scăzut

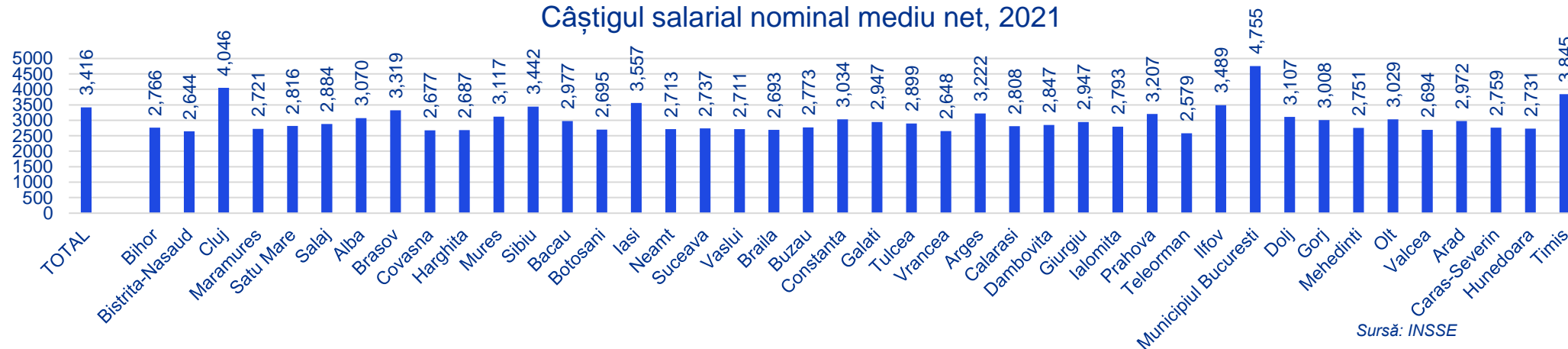
Cele mai scăzute câștiguri salariale s-au înregistrat în:

- **Teleorman** (2,579 RON) – cu 24.5% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Bistrița-Năsăud** (2,644 RON) – cu 22.6% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Vrancea** (2,648 RON) – cu 22.5% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Covasna** (2,677 RON) – cu 21.6% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Harghita** (2,687 RON) – cu 21.3% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Vâlcea** (2,694 RON) – cu 21.1% mai puțin decât câștigul mediu de la nivel național
- **Botoșani** (2,695 RON) – cu 21.2% mai puțin decât câștigul mediu la nivel de țară

Cele mai mari valori s-au înregistrat în:

- **Municipiul București** (4,755 RON) – cu 39.3% mai mult față de câștigul mediu de la nivel național
- **Cluj** (4,046 RON) – cu 18.4% mai mult față de câștigul mediu de la nivel național
- **Timiș** (3,845 RON) – cu 12.6% mai mult decât câștigul mediu de la nivel național
- **Iași** (3,557 RON) – cu 4.1% mai mult câștigul mediu de la nivel național
- **Ilfov** (3,489 RON) – cu 2.1% mai mult câștigul mediu de la nivel național
- **Sibiu** (3,442 RON) – cu 0.8% mai mult câștigul mediu de la nivel național

Câștigul salarial nominal mediu net, 2021

Sursă: INSSE

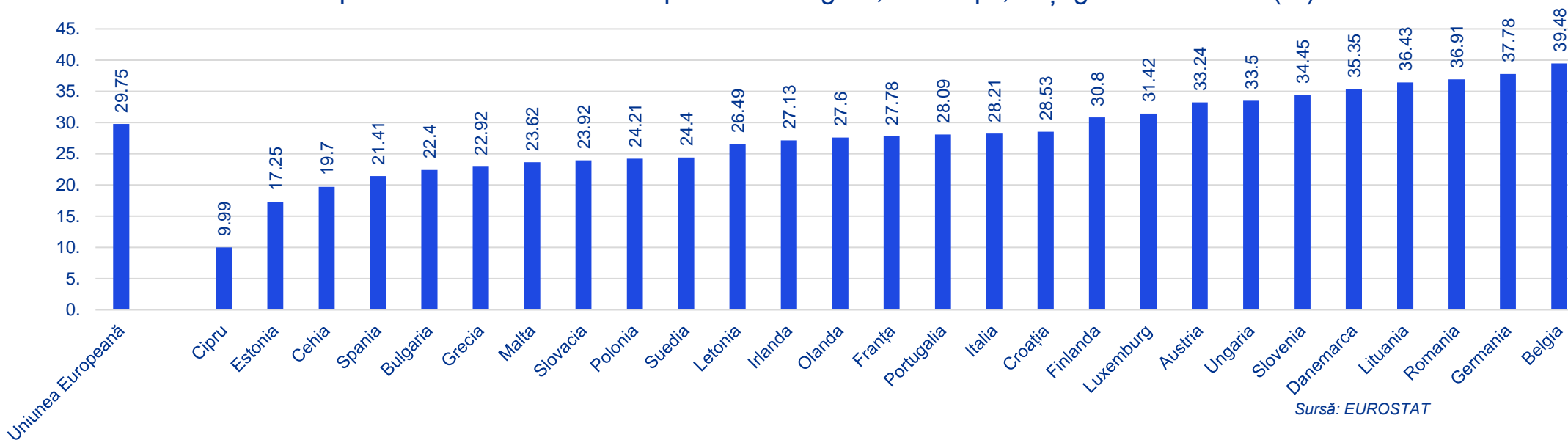
Impozitarea muncii prezintă tendințe variate la nivelul statelor membre UE

Așa cum se arată în raportul Comisiei Europene, *Joint Employment Report 2022*, la nivelul statelor membre UE, cota de impozitare asupra forței de muncă variază semnificativ de la un stat la altul. Componenta fiscală, ce include (impozitul pe venit, contribuțiile la asigurările sociale ale angajatului și ale angajatorului) influențează oferta sau cererea de forță de muncă în mod diferențiat.

La nivelul României, taxele datorate pentru veniturile salariale la **1 ianuarie 2022** erau pentru angajat: 25% contribuția individuală la asigurările sociale, 10% contribuția de asigurări sociale de sănătate, 10% impozit pe venitul din salarii, iar pentru angajator era doar 2.25% contribuții de asigurări de muncă, plătite la bugetul general consolidat. La aceeași dată, existau deja implementate și o serie de facilități fiscale pentru sectorul construcțiilor, domeniu al căror angajați sunt scutiți de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate (10%) și de la plata impozitului pe venitul din salarii (10%), iar contribuția individuală la asigurările sociale datorată este de 21.25%.

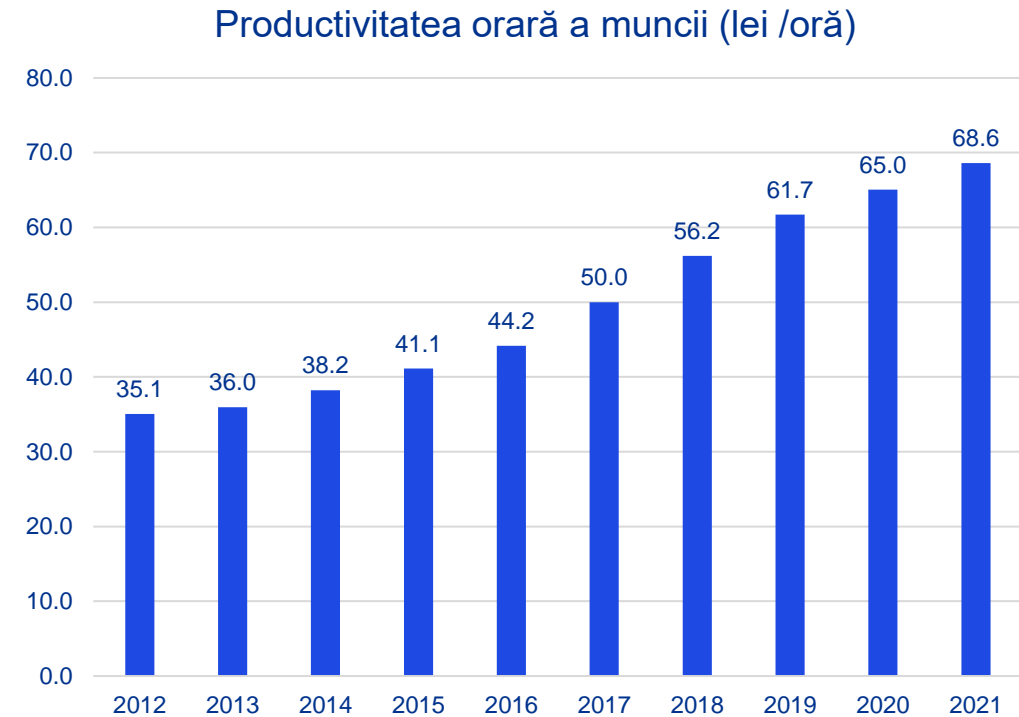
Datele de la Eurostat, arată că pentru o persoană singură, cu un câștig salarial mediu, cota de impozitare în România, este a treia cea mai mare de la nivelul statelor membre UE, respectiv (36.91%).

Componenta fiscală a muncii – persoană singură, fără copii, câștig salarial mediu (%)

În 2021, România a fost pe primul loc la nivel european privind creșterea productivității muncii

România înregistrează un trend ascendent la nivelul ultimilor 10 ani în ceea ce privește productivitatea muncii, având cel mai mare procent de creștere dintre toate statele UE.

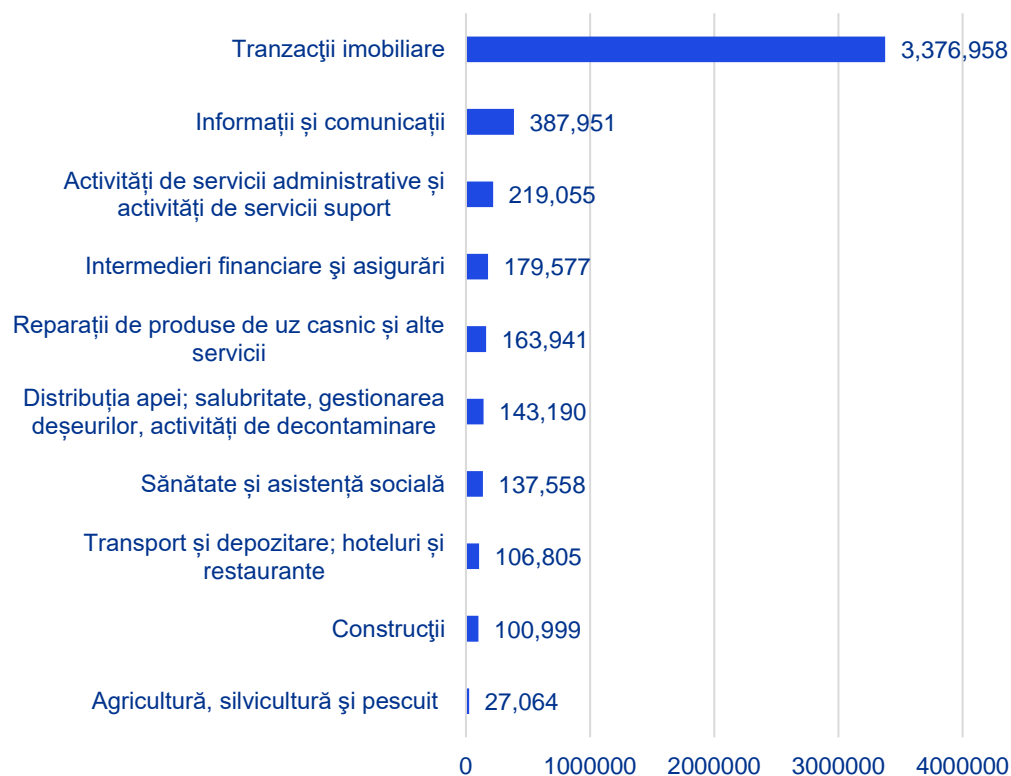

Productivitatea muncii orară se calculează pe o persoană ocupată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de persoane ocupate

Sursă: INSSE

Sectorul Tranzacții Imobiliare a înregistrat cele mai mari valori ale productivității muncii, urmat de sectorul Informații și Telecomunicații.

Productivitatea muncii, pe persoană ocupată (lei/ persoană)

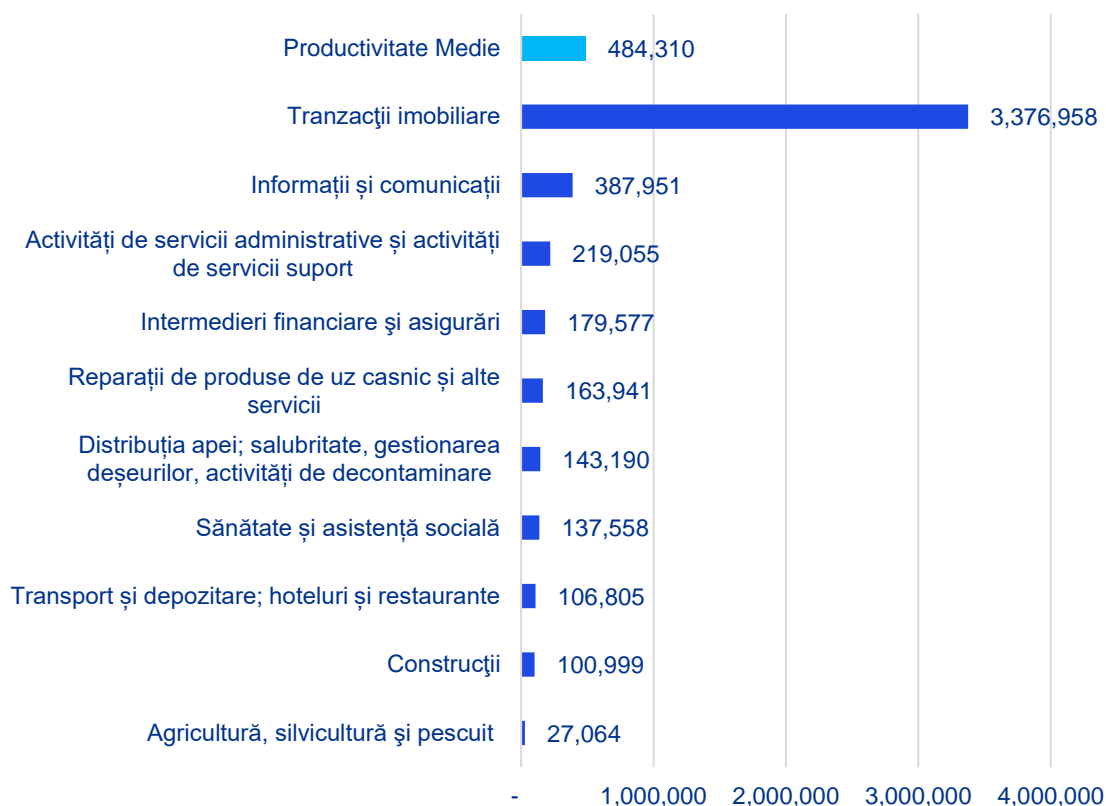
Productivitatea orară a muncii (lei/oră)

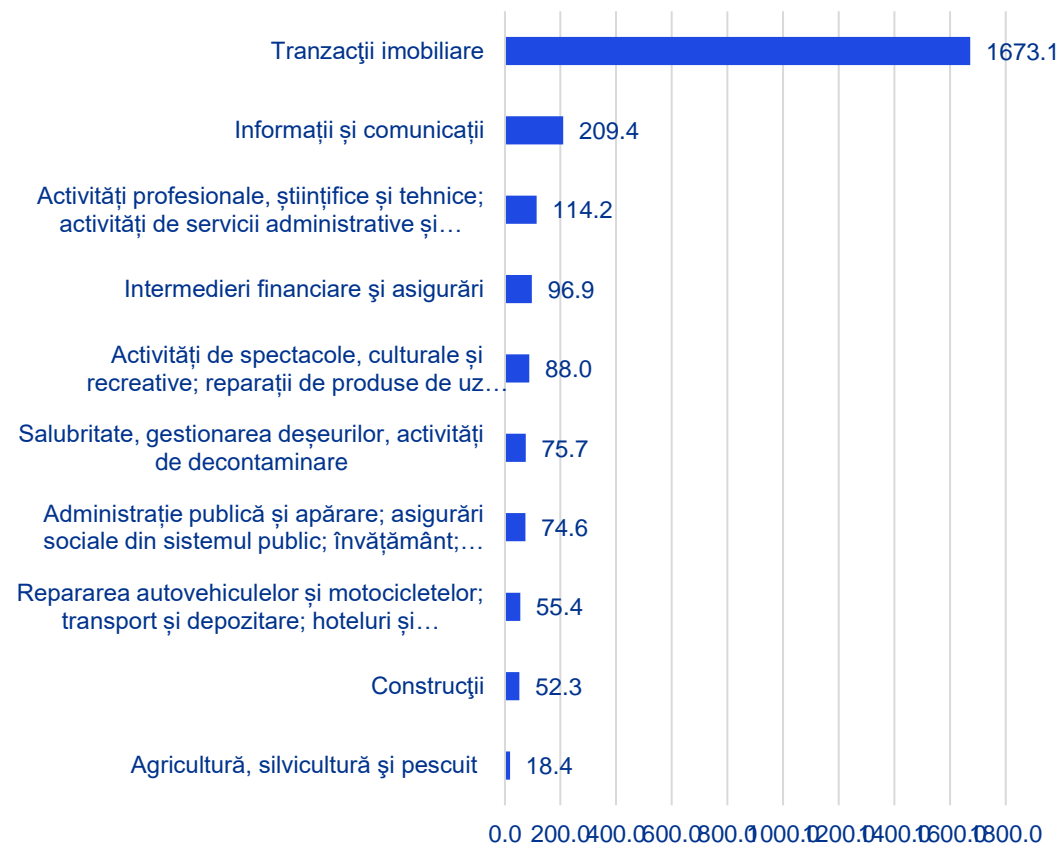

Sectorul Tranzacții Imobiliare a înregistrat cele mai mari valori ale productivității muncii, urmat de sectorul Informații și Telecomunicații.

Productivitatea muncii, pe persoană ocupată (lei/ persoană)

Productivitatea orară a muncii (lei/oră)

Propuneri și recomandări

Propuneri și recomandări (1/4)

Oportunitate	Recomandări
1. Urmărirea unei abordări integrate în gestionarea dezechilibrelor demografice și economice la nivelul pieței muncii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inițierea unor cercetări ample și sistematice privind piața muncii, cu caracter permanent și raportare trimestrială, pe bază de anchete și sondaje, la nivelul tuturor angajatorilor, identificarea tendințelor și elaborarea de prognoze pe termen mediu și scurt a indicatorilor specifici acestei piețe, ca repere de orientare în ajustarea la realitate a politicilor de ocupare, precum și a celor fiscale și monetare. ▪ Dezvoltarea unui sistem clar de indicatori ai pieței muncii ce vor fi monitorizați în vederea evaluării tendințelor și probabilității de apariție a deficitelor cantitative și calitative de forță de muncă, la nivel teritorial și ocupațional; pârghii care să asigure un suport real ministerelor, unităților de învățământ și angajatorilor în analiza informațiilor privind piața muncii. ▪ Definirea și implementarea unui cadru legal instituțional care să asigure premisele unui parteneriat efectiv între ANOFM și ministere, organizații patronale și sindicale reprezentative la nivel național și sectorial, angajatori, universități, institute de cercetare, organizații nonguvernamentale etc., care să-i confere ANOFM pârghiile și suportul necesar pentru identificarea dezechilibrelor pe piața muncii și implementarea de măsuri pentru soluționarea acestora. ▪ Monitorizarea raportului între productivitatea muncii, costurile mâinii de lucru și creșterea salariului minim, precum și a raportului de substituție muncă/capital în condițiile concrete ale perspectivelor de dezvoltare a României.
2. Creșterea gradului de ocupare la nivelul populației active	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Definirea și implementarea de programe dedicate creșterii șanselor și a gradului de integrare pe piața muncii pentru membrii apti de muncă ai familiilor beneficiare de ajutor social în vederea asigurării venitului minim garantat. ▪ Stimularea și gestionarea tinerilor NEET prin implementarea la nivelul instituțiilor de ocupare a forței de muncă a unor acțiuni de consiliere, a unor mecanisme de încurajare a angajării prin oferirea de oportunități de dezvoltare a capacității de a identifica rolurile potrivite, prin colaborări cu angajatorii (stagii de practică, programe de internship, etc) cât și prin organizarea de târguri de cariere și evenimente pentru facilitarea conexiunii între tinerii NEET și piața muncii.

Propuneri și recomandări (2/4)

Oportunitate

2. Creșterea gradului de ocupare la nivelul populației active (continuare)

Recomandări

- **Stimularea prelungirii vieții active și creșterea ratei de ocupare la nivelul populației în vârstă**, care să vizeze atât sistemele și politicile publice, cât și practicile din companii, cum ar fi revederea politicii de pensionare anticipată ca instrument de restructurare și reducere a tensiunilor sociale, a politicii ce permite munca cu normă parțială, asigurarea de servicii de formare pe tot parcursul vieții, asigurarea de programe de reconversie profesională și servicii specializate de consiliere privind planificarea carierei sau de formare la nivelul populației peste 45 de ani.
- **Creșterea gradului de participare pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități**, precum revederea politicilor privind persoanele cu handicap dobândit în cursul vieții active, oferirea de servicii de consiliere profesională și plasare individuală persoanelor cu dizabilități, oferirea de programe de formare profesională și ucenicie pentru anumite meserii, implementarea unor campanii de integrare în muncă și organizarea unor burse a locurilor de muncă pentru persoane cu dizabilități sau desfășurarea unei campanii naționale de informare pentru angajatori, în vederea informării și sensibilizării cu privire la angajarea persoanelor cu dizabilități.
- **Creșterea gradului de participare pe piața muncii a persoanelor de etnie romă** prin o oferirea de servicii de informare și consiliere profesională persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, dezvoltarea competențelor profesionale prin asigurarea accesului la programe de ucenicie, cursuri de formare și obținerea unor calificări profesionale cerute de piața muncii sau desfășurarea unei campanii naționale de informare pentru angajatori, în vederea informării și sensibilizării cu privire la angajarea persoanelor de etnie romă.
- **Dezvoltarea capacității Agenției Naționale de Ocupare a Forței de muncă de a identifica nevoile pieței muncii** cu privire la competențele deficitare și de crea și derula programe de formare adaptate nevoilor pieței, împreună cu oferirea de consiliere și orientare în carieră persoanelor defavorizate.
- **Combaterea sub-ocupării sau ocupării sub-optime a forței de muncă** necesită o abordare de susținere reciprocă, politic, economic și social, cu scopul de a consolida creșterea economică și de a încuraja crearea de locuri de muncă mai calificate precum și de a rezolva barierele structurale din piața forței de muncă care împiedică persoanele să găsească locuri de muncă care corespund cu abilitățile și capacitățile lor.

Propuneri și recomandări (3/4)

Oportunitate

Recomandări

3. Susținerea și încurajarea educației

- **Creșterea importanței învățământului în formarea capitalului uman** din România, validată prin creșterea la cel puțin 5% din PIB a bugetului alocat educației.
- **Îmbunătățirea strategiilor de combatere a fenomenului de părăsire timpurie a școlii** și crearea unui sistem integrat de informare, orientare și consiliere pentru elevii și studenții înrolați în sistemul de învățământ, oferirea de servicii specializate pentru grupurile vulnerabile (consiliere psihologică), precum și implicarea tuturor părților interesate (familie, profesori, educatori) în gestionarea situațiilor cu risc ridicat de PTȘ.
- **Stimularea educației și formării vocaționale**, prin promovarea beneficiilor viitoare generate de frecventarea acestui tip de învățământ, actualizarea programelor de studii pentru a asigura relevanța competențelor dezvoltate (consultări cu mediul de afaceri), prin creșterea nivelului de calitate a formării prin oferirea de programe de formare pentru formatori precum și prin creșterea gradului de implicare a companiilor în învățământul dual.
- **Creșterea gradului de accesibilitate și asigurarea transparenței informațiilor privind oferta de educație și formare profesională** la nivel județean, prin utilizarea de platforme digitale ce ar aduce un plus de transparență la nivelul dimensiunii și caracteristicilor ofertei educaționale locale și a numărului de absolvenți și a specializărilor absolvite de aceștia.
- **Impulsionarea interesului tinerilor pentru cariere STIM**, prin dezvoltarea unor metode atractive de predare a materiilor STIM, formarea continuă a profesorilor, orientarea tinerilor către carierele STIM și promovarea parteneriatelor între școli și alte organizații

Propuneri și recomandări (4/4)

Oportunitate

Recomandări

4. Stimularea mobilității interne și internaționale

- **Îmbunătățirea calității vieții** pentru atragerea și păstrarea unei forțe de muncă educate și înalt calificate, prin promovarea unui model de guvernare participativă, cu implicarea activă a universităților, a organizațiilor din sectorul privat, ONG-uri, cetățeni precum și administrația publică, punându-se accentul pe dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere și a ecosistemelor de inovare, precum și pe crearea de locuri de muncă de calitate, pe educație și pe servicii, cum ar fi activitățile culturale.
- **Reducerea diferențelor teritoriale și creșterea mobilității interne a forței de muncă** prin alocarea de facilități pentru crearea de locuri de muncă în regiunile rămase în urmă, cu potențial de dezvoltare, precum și prin inițierea și derularea de activități specifice resurselor materiale și umane existente în zonele respective precum și prin promovarea politicilor și a instrumentelor de dezvoltare a antreprenoriatului local, a activităților independente și a modelelor alternative de dezvoltare a întreprinderilor.
- **Încurajarea revenirii în țară a românilor cu calificare înaltă**, din domenii declarate prioritare prin organizarea unor burse de locuri de muncă pentru ocupații ce necesită calificare superioară din domenii declarate prioritare.
- **Stimularea creșterii mobilității internaționale** prin flexibilizarea condițiilor de acces pe piața muncii a lucrătorilor străini prin explorarea unor opțiuni de relaxare în acordarea de vize de lungă ședere pentru angajare în muncă și a regimului de imigrare la compensarea deficitului de forță de muncă și acordarea unor facilități fiscale companiilor din sectorul privat care importă forță de muncă din state non-UE. O atenție sporită ar trebui acordată acelor sectoare în care este constatat un deficit de forță de muncă specializată (inginerie, tehnologie, științe umaniste), prin organizarea de campanii ample, în parteneriat public-privat, de atragere de lucrători calificați.
- **Consultarea părților interesate cu privire la modificarea politicii de migrare**, cu scopul de a lua în considerare nevoile angajatorilor și a îngloba mai multe perspective. Printre părțile interesate se pot afla confederații, federații și asociații patronale, diferite agenții și instituții din domeniul educației și al muncii.

Propuneri și recomandări (4/4)

Oportunitate	Recomandări
5. Pregătirea populației pentru tranziția la o muncă digitală	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea de strategii pe termen lung, cu mobilizarea la scară largă a tuturor actorilor implicați: autorități, organizații, parteneri sociali, care să țină cont de evoluțiile tehnologice dar și de cele demografice, de mediu, politice și sociale cu impact asupra dezvoltării societății. ▪ Consolidarea cooperării între mediul educațional și piața muncii pentru o mai bună cunoaștere a nevoilor de competențe ale viitorului necesare pe piața muncii, astfel încât oferta educațională să răspundă într-o măsură cât mai mare nevoilor pieței muncii iar elevii/studentii să poată beneficia de o educație relevantă și de calitate, având la baza metode de instruire moderne și adecvate. ▪ Dezvoltarea și implementarea de programe solide de digitalizare oferite în școli (de la nivel primar și gimnazial) și la angajatori sau programe de alfabetizare digitală a populației, inclusiv la nivelul zonelor sau categoriilor de populație cu risc de excluziune socială. ▪ Dezvoltarea de programe alternative de formare pentru adulți, în parteneriate public-privat, cu instituțiile educaționale de profil

Some or all of the services described herein may not be permissible for KPMG audit clients and their affiliates or related entities.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

©2023 KPMG Advisory SRL, a Romanian limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Document Classification: KPMG Public